

BIBLIOTECA

BULETIN TRIMESTRIAL DE BIBLIOTECONOMIE

p. 26.

01 SEP 2023

Sumar

Activitatea bibliotecilor publice, parte integrantă a muncii politico-ideologice, Aurel Martin, p. 2-3 • LECTURA PUBLICĂ ÎN MEDIUL RURAL („Cu pasiune și entuziasm în muncă timpul devine elastic”: Ce știm despre bibliotecă în care lucrăm? George Vlădescu), p. 4-6 • BIBLIOTECI JUDEȚENE, MUNICIPALE ȘI ORĂȘENESTI (Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” din Iași; lectura literaturii istorice, Doina Popovici; Biblioteca orașenească Căvasna; bibliotecă publică specifică... acțiune specifică, Kónézy-Margareta), p. 6-9 • PROPAGANDA CĂRȚII ȘI A BIBLIOTECII, p. 10-11 • COMPLETAREA COLECȚIILOR (Răspunde cerințelor actuale cartea agricolă din bibliotecile comunale, Ioana Tăutu), p. 11-13 • ACTIVITATEA METODICĂ (Biblioteca/Contrat de Stat; Activitatea metodică, expresie a unei gândiri creatoare, Gh. Boudou, p. 14-15) • FORMAREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR (Să privim cu răspundere comunistă și să acționăm în consecință, Florian Bancu), p. 16-17 • BIBLIOTECI DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR (Integrare învățămînt-practică-producție, Doina Maksutovici), p. 18-20 • SOCIOLOGIA LECTURII ȘI A BIBLIOTECII (Lectura textiliștilor din Buhuși, Ion Ferluscă), p. 20-22 • PSIHO-PEDAGOGIA LECTURII (Componenta activă a lecturii, Pațița Silvestru), p. 23-24 • Meridian bibliologic (Pe agenda Sesiunii FIAB de la Oslo: Documente de maximă importanță pentru activitatea viitoare a organizației. Tendințe în biblioteconomie contemporană, Ion Stoica), p. 24-27 • LUCRĂRI DE SPECIALITATE, p. 28 • FIȘIER, p. 29-31

Colectivul redacțional al Buletinului: George VLĂDESCU, Ioana TĂUTU, Anne-Marie MIHIȚ.

Nr. 3/1975

Activitatea bibliotecilor publice, parte integrantă a muncii politico-ideologice

Lucrătorii din bibliotecile publice de stat ale județului Arad, avînd conștiința deplină a misiunii lor, ce decurge din inestimabilele documente programatice ale partidului, s-au angajat plener ca prin mijloace specifice bibliotecii să servească dezvoltarea societății, înscrierea ei pe cele mai înalte coordonate ale civilizației și progresului. Dovada cea mai grăitoare a acestei angajări active o găsim în primul rînd în orientarea și planificarea într-un spirit de înaltă responsabilitate a activității bibliotecare, capabilă să facă din ea un mijloc modern și eficient de a răspunde celor mai exigente cerințe pe care i le adresează societatea. În acest scop, Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Arad se preocupă permanent de stabilirea unor măsuri organizatorice și materiale care să ducă la integrarea completă a instituțiilor bibliotecare în procesul complex al muncii politico-educative, de făurire a omului nou, cu o înaltă conștiință, constructor al societății socialiste multilateral dezvoltate.

Asigurînd rețelei de biblioteci din județul nostru condiții cît mai bune în vederea exercitării superioare a funcției sale sociale — educarea multilaterală și permanentă a omului nou, înflorirea personalității umane în concordanță cu dinamica dezvoltării economice, științifice și culturale a întregii țări —, milităm în continuare pentru a imprima acestei integrări a activității bibliotecare în ansamblul general al muncii politico-educative și cultural-instructive linia ei de forță: actualitatea, ancorarea în suflul înnoitor al prezentului de fiecare zi.

În aceste condiții, de determinare a funcției sociale a bibliotecii de contemporaneitate, apare firesc coro-

larul unor colecții de cărți care să satisfacă cantitativ și mai ales calitativ cerințele și interesele de lectură și informare ale publicului larg, corolar care se circumscrie unei perspective planice pe termen lung elaborată de Comitetul județean de cultură și educație socialistă.

Amplul proces de planificare este gîndit și se concretizează nu atît pentru fiecare unitate bibliotecară în parte, cît la nivelul întregii rețele de biblioteci, și în primul rînd, în sensul echilibrării tematice a colecțiilor de cărți în favoarea domeniilor nebeletristice, echilibru care de-a lungul anilor a suferit datorită unei insuficiente orientări a achiziției de carte. În ultimii 2—3 ani s-a ajuns ca procentul cărților nebeletristice din totalul fondurilor achiziționate în bibliotecile noastre să ajungă la 40—42 la sută. Tendința aceasta va fi ferm menținută și pentru viitorii ani, urmînd ca structura tematică a colecțiilor de cărți din bibliotecile județului să se stabilizeze la cele mai eficiente cote. Tot astfel, dacă luăm în considerare constituirea colecțiilor de cărți sub aspect cantitativ, gradul de înzestrare cu carte în rețeaua bibliotecilor publice de stat este prevăzut să cunoască în viitor, de pe platforma rezultatelor bune de pînă acum, noi creșteri în concordanță cu sporirea intereselor de lectură și informare ale locuitorilor județului.

Un aspect important avut în vedere la fixarea cadrului de perspectivă al activității bibliotecilor a fost și posibilitatea ca fiecare unitate bibliotecară să utilizeze larg mijloacele audio-vizuale (magnetofone, picupuri, radiouri, televizoare) aflate în dotarea așezămintelor culturale, vizînd astfel intensificarea circulației, a folosirii în propaganda cărții a materialelor de acest fel aflate în colecțiile de publicații multi-media ale bibliotecilor noastre publice.

De asemenea, Comitetul de cultură și educație socialistă a depus și continuă să depună eforturi stăruitoare pentru crearea unor condiții de funcționalitate sporită în activitatea bibliotecilor, considerând aceasta un aspect important al cadrului civilizat și atrăgător propriu desfășurării actului de cultură. Scopul principal pe care îl urmărim este acela ca întregul potențial material și informațional de care dispunem — zestre de aur a bibliotecilor noastre — să devină în cât mai mare măsură instrumente vii, eficiente de educare a maselor. Pentru aceasta, munca lucrătorilor cu cartea necesită noi valențe, noi perfecționări calitative și — de ce nu? — o nouă încălțare afectivă, izvorită din conștiința înaltă a nobilei misiuni bibliotecare. Urmărim, astfel, cu consecvență, extinderea acestui nou spirit de lucru, ale cărui semne nu au întârziat să apară în practica activității așezate în prezent pe baze obștești mai largi.

Printre problemele care îi preocupă constant pe lucrătorii cu cartea, propaganda bibliotecii și a cărții deține un loc de prim rang. Formele viabile, interesante, lipsite de o gândire închisată în conceperea lor, sînt stimulate, promovate fără rezerve. Acest fapt se înscrie ca un obiectiv important în planificarea activităților de masă cu cartea. Numai în ultimul timp, de pildă, s-a organizat expoziția „Retrospectiva cărții social-politice în municipiul Arad” (și în alte 3 biblioteci orașenești), un amplu concurs „Cine știe răspunde”, inspirat de documentele Congresului al XI-lea, sub genericul „Program cutezător — perspectivă clară, în sufletească” etc. Bibliotecile din Boesig, Șicula, Ineu, Sebiș, Nădlac și altele au adus în fața cititorilor, printr-o gamă variată de acțiuni de propagandă a cărții — începînd de la recomandări, prezentări, recenzii, pînă la seri literare, simpozioane sau constatări cu cititorii — fermitatea militantă a ideilor etice și echității comuniste, cunoștințe și idei folositoare în pregătirea lor profesională. În aceste localități, ca și în multe altele, biblioteca își dobîndește tot mai mult atributul de prezentă vie a manifestărilor culturale-educative organizate la căminul cultural, la cooperativele agricole de producție, în cadrul organizațiilor de tineret și femei, la școală.

Accesul liber la raft, modalitate de deschidere largă spre public, este omniprezent în județul Arad, contactul publicului cu cartea devenind astfel, de mult timp, mai direct și, în ultimă instanță, mai eficient. Rămîne însă ca un obiectiv de primă urgență soluționarea problemei spațiului bibliotecii județene, astfel încît cea mai importantă unitate bibliotecară a județului să poată trece cît mai repede la folosirea accesului liber la raft, în vederea unei mai bune valorificări a bogatelor sale colecții de publicații.

Imaginea reală și dinamică a locului și rolului cărții în opera formativ-culturală și politică întreprinsă în județul nostru este dată, ca pretutindeni, de publicul cititor. Astfel, gradul de atragere a populației la lectură la sfîrșitul anului 1974 varia în mediul rural al județului nostru între 20 și 44 la sută, iar în mediul urban, între 17 și 29 la sută, menținîndu-se în condiții relativ asemănătoare rezultate diferite în atragerea cititorilor la lectură, cu accentuări mai mari în mediul urban. Legat de aceasta, o situație pe care o putem aprecia ca bună este ponderea populației active în numărul global al cititorilor înscrși la sfîrșitul anului trecut, aproape 60 la sută în mediul rural și cu variații între 35 și 40 la sută în mediul urban. Totuși, încă nu putem fi mulțumiți de numărul țăranilor cooperatori atrași la lectură, ca cititori ai bibliotecilor din mediul rural, astfel încît un alt obiectiv, cu sarcini sporite în acest sens, se află astăzi în fața lucrătorilor cu cartea din județul nostru.

În ceea ce privește situația intensității lecturii cititorilor ce frecventează bibliotecile noastre, indicii de lectură obținuți relevau la sfîrșitul anului 1974 între 7 și 10 volume per cititor la bibliotecile comunale, între 12 și 16 volume la bibliotecile orașenești și 26 la biblioteca din centrul de județ. Dacă în cazul bibliotecilor orașenești și județene acest indicator important al activității de difuzare a cărții atinge parametri satisfăcători, în răspîndirea cărților prin biblioteca comună ne revin în continuare sarcini importante — o îndrumare intensă și o colaborare mai bună cu organizațiile de masă și cu unitățile economice.

Ținînd seama de perioada reorganizării activității bibliotecilor comunale pe baze obștești, perioadă nelipsită de o anumită stagnare (nejustificată însă de cele mai multe ori) a muncii de difuzare și propagandă a cărții, planificarea noastră de perspectivă nu a cunoscut modificări în sensul diminuării indicatorilor principali: cititori înscrși și volume difuzate, nici în sensul restrîngerii acțiunilor de propagandă a cărții. Acestea din urmă își găsesc astăzi tot mai ușor locul cuvenit prin lărgirea firească a colectivului de sprijin al bibliotecii cu factori de difuzare ai culturii la nivelul comunei. Orarul de funcționare cuprinde săptămînal 12 ore de servire efectivă a cititorilor la sediul bibliotecii comunale, iar planul activității bibliotecii face parte integrantă din planul unic al activității politico-ideologice.

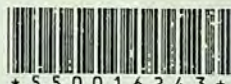
Gabinele de științe sociale funcționează într-un număr însemnat de biblioteci comunale chiar în locul acestora, cu o parte din fondul de carte social-politică și cu perioadele social-politice ale bibliotecii comunale. Considerăm justă o asemenea orientare care va permite în viitor o circulație mai intensă a fondului de carte social-politică, oferind în același timp un cadru adecvat acțiunilor ce au ca prim mobil modelarea personalității umane.

Perfecționarea profesională a cadrelor din bibliotecile județului formează obiectivul unor preocupări viitoare ferm înscrise în programul dezvoltării activității bibliotecare din județul Arad. Acțiunile întreprinse pînă acum dau măsura unei experiențe pe care o vom putea ridica la nivelul unor cerințe mai mari, al noilor exigențe ce stau în fața profesiei. Pentru familiarizarea bibliotecarilor obștești cu elementele de bază ale muncii bibliotecare, s-a difuzat în județ „Ghidul bibliotecarului comună”, s-a elaborat scrisoarea metodică asupra stăruirii de bibliotecă și completării registrului de mișcare a fondului. Pentru bibliotecarii noi, a avut loc încă în luna ianuarie a acestui an un seminar pe probleme de tehnică de bibliotecă, relații cu cititorii și organizarea acțiunilor de masă. Pentru a veni în ajutorul aceluiași cadre, s-au stabilit centre metodice în fiecare dintre bibliotecile orașenești, chemate să contribuie și de aici înainte, prin împărtășirea experienței, la continuitatea serviciilor de bibliotecă din mediul rural la același nivel calitativ.

Orientată, sub îndrumarea permanentă a organelor și organizațiilor de partid, pe coordonatele succint prezentate mai sus, munca cu cartea în județul Arad, la fel ca și în celelalte județe ale patriei, are create toate condițiile pentru ca în viitor să primească noi și noi valențe, să ciștige mereu în conținut și în intensitate, sporindu-și astfel eficiența și contribuția ei la înnoirea spirituală a maselor, la formarea omului nou — constructor al socialismului și comunismului în România.

Aurel MARTIN

președintele Comitetului de cultură și educație socialistă al județului Arad

* 550016243 *

LECTURA PUBLICĂ ÎN MEDIUL RURAL

CZU 027.52 (498 Văleni — Dimbovița)

„Cu pasiune și entuziasm pentru muncă, timpul devine elastic“

Convorbire cu bibliotecara din comuna Văleni-Dîmbovița, **GEORGETA COTÎRLEȚ**, despre activitatea în biblioteca comunală

O colecție de publicații de peste 8 000 de volume expusă într-o așezare de o ordine și o corectitudine impecabile — prima din cele două încăperi ale bibliotecii găzduind în exclusivitate bogatul fond de literatură ideologică și social-politică; pretutindeni, însoțind accesul liber la raft și amplificându-i capacitatea de a recomanda cărți din colecție celor ce trec pragul bibliotecii, expoziții și evidențieri tematice de interes foarte actual; întregul fond de publicații prelucrat, cele aproape 500 de volume nou achiziționate de la începutul acestui an aflându-se de mult la locul lor în rafturi sau, bineînțeles, la cititori; evidențe ținute la zi și foarte corect întocmite, atât pentru colecții, cât și pentru activitate; planificări ample pentru acțiunile de propagandă a cărții din fiecare trimestru...

Îată impresia deosebită pe care ne-o produce primul contact cu biblioteca comunală Văleni-Dîmbovița (județul Dimbovița) în care lucrează, din august 1974, învățătoarea Georgeta Cotîrleț. Totodată, această „carte de vizită“ este un răspuns anticipat la întrebarea ce vrem s-o adresăm bibliotecarei: este biblioteca pregătită pentru a răspunde solicitării ei mai intense din perioada anotimpului rece? — întrebare firească, ținând seamă de specificul vieții la sat în perioada care se apropie, când locuitorii, lucrătorii ogoarelor în special, dispun de mai mult timp pentru lectură.

REP.: Continuând răspunsul pe care ni l-a dat, la o primă privire, însăși biblioteca, o-am ruga să ne înfățișezi — ca premise ale activității cititoare — câteva din preocupările și rezultatele muncii dv. de până acum.

GEORGETA COTÎRLEȚ: Biblioteca noastră este mult solicitată de locuitorii comunei, în primele șapte luni ale anului între cititorii ei aflându-se înscrși aproape 500 de oameni, adică peste 16 la sută din populația comunei. În medie, ea este vizitată zilnic de peste 20 de cititori, cărora până acum le-au fost împrumutate 3337 de volume (dintre care 652 de cărți din domeniul social-politic și ideologic).

Interesului locuitorilor pentru lectură, pentru informare, am căutat ca biblioteca să-i răspundă printr-o susținută și continuă activitate de propagandă a cărții, în forme diverse, atrăgătoare și totodată eficiente. Mai întâi, prin propagandă vizuală permanentă — în fiecare lună organizez o nouă expoziție de cărți social-politice și tot lunar expun noutățile editoriale intrate în bibliotecă; în general, expozițiile și rafturile tematice sînt schimbate, cu teme noi, de interes real pentru cititori, de două ori pe lună, iar fiecare eveniment mai important, politic sau cultural, prilejuiește o nouă expoziție de cărți din fondul bibliotecii. Acțiunile de propagandă orală a cărții organizate pînă acum — seri de poezie și medalioane literare (două pe lună) — au atras și atrag foarte mult publicul, în special tineretul. Dincolo de acestea, biblioteca ia parte deseori la acțiunile căminului cultural și ale organizațiilor obștești cu prezentări de

cărți legate de tematica manifestărilor respective. O astfel de prezentare, urmată de împrumutul cărților, a avut loc cu o săptămîină în urmă, cu prilejul acțiunii căminului cultural pe tema „Columna lui Traian — act de naștere a poporului român“, după o expunere însoțită de proiectii.

În perioada vacanței în special, biblioteca este mereu vizitată de săteni, mai ales de tineri, pentru vizionarea unor emisiuni de televiziune (Tribuna TV, Ancheta TV, Oameni ai zilelor noastre, Revista economică ș.a.). Emisiunile trimit adesea la cărți și multe din expozițiile tematice organizate în bibliotecă recomandă lucrări din colecțiile noastre care duc la aprofundare, la o mai bună fixare a celor văzute pe micul ecran.

REP.: Însumînd cele prezentate pînă acum, se naște, normal, întrebarea: cum reușiți, ca timp și ca forță de muncă necesare, să desfășurați o activitate cu un astfel de volum, ținînd seamă de programul de numai 9 ore pe săptămîină al bibliotecii și de sarcinile dv. profesionale în cadrul școlii?

G.C.: Programul bibliotecii, mai precis orarul afișat, nu mă împiedică să-mi desfășor activitatea, cu volumul care-l amintesc, așa cum o concep eu: să răspundă cit mai bine cerințelor de servire a cititorilor, de educare a locuitorilor comunei. Deși lucrez în învățămînt și am și alte sarcini pe linia școlii, dincolo de acestea nu există altceva care să-mi limiteze timpul de muncă la bibliotecă. Îmi place, pur și simplu, această activitate, astfel încît pentru mine orarul stabilit reprezintă un minim și caut să am cit mai mult timp pe care să-l consacru activității ca bibliotecară a comunei. De altfel, dacă ai pasiune și bunăvoință, nu se poate să nu găsești timp. Este drept, la început a fost mai greu, biblioteca trebuia aranjată și redeschisă pentru public. Dar, o dată realizat acest lucru — amintesc aici sprijinul primit din partea îndrumătorilor de la biblioteca județeană și a colectivului obștesc al bibliotecii, format din cadre didactice și din elevi din clasele mai mari —, lucrurile au început să meargă mai ușor, aproape de la sine. Eforturile de pînă acum au făcut loc unei activități frumoase, chiar pasionante. Astăzi, preferințele mele pentru timpul liber s-au fixat, în cea mai mare parte, la petrecerea acestuia în bibliotecă cu tinerii din comună, antrenajii toți în activi-

tăți plăcute și folositoare, de informare și educare.

Cu toate acestea, nu consider că am făcut totul. Țintesc spre obținerea unor rezultate mai bune în servirea cititorilor, spre o activitate mai amplă de propagandă a cărții și a bibliotecii în rindul locuitorilor comunei. Și aceasta, pentru perioada imediat următoare.

REP.: *Ne destăinuieți, în sfârșit, niște gânduri ce vă animă, niște proiecte pentru activitatea din perioada anotimpului rece care se apropie?*

G.C.: Intenția și dorința mea este ca pînă la sfârșitul anului cititorii bibliotecii să reprezinte un sfert din populația comunei, ceea ce înseamnă a mai inserie încă 200—250 de noi cititori. La fel, numărul cărților difuzate să însumeze peste 7 000 de volume (din acestea, 20 la sută fiind social-politice). M-am gândit deja la modul în care voi realiza aceste proiecte: pe lângă activitatea obișnuită de la sediu, biblioteca va fi prezentă mai des la locurile de muncă ale sătenilor, în special la fermele zootehnice, cu cărți destinate împrumutului și cu acțiuni de popularizare a unor lucrări din literatura social-politică și de interes profesional, contribuind astfel la buna desfășurare a învățămîntului politic și agrozotehnic de masă. De asemenea, voi organiza chiar un punct de împrumut la sediul cooperativei agricole de producție. Pe lângă sprijinul pe care îl aștept în continuare din partea colectivului obștesc al bibliotecii, voi folosi mai mult o metodă care, pînă acum experimental, a dat roade: colportajul cărților prin anumiți cititori ai bibliotecii.

Datorită condițiilor mai grele din timpul iernii — în bibliotecă nu se poate încălzi decît o încăpere —, o mai mare parte din acțiunile de propagandă a cărții pe care le voi organiza se vor desfășura în căminul cultural și la școală. Și pentru că a venit vorba despre localul bibliotecii, amplasat acum în această clădire veche, necorespunzătoare, alături de gânduri și proiecte pentru viitorul apropiat, un vis pe care-l aștept cu nerăbdare să devină realitate: mutarea bibliotecii în noul cămin cultural, a cărui construcție va începe cit de curînd.

Convorbire realizată de
George VLĂDESCU

02U 027.62:338.062.42
001.89:02

CE ȘTIM DESPRE BIBLIOTECA ÎN CARE LUCRĂM?

CHESTIONAR PENTRU AUTOCON-
TROLUL ÎNDEPLINIRII SĂRCINILOR
BIBLIOTECARULUI COMUNAL

(continuare)

A. RĂSPUNDE BIBLIOTECA CERIN- TELOR MODERNE DE ORGANIZA- REA A SERVICIULUI?

II. În privința relațiilor cu colectivita- tea

43. Cunoașteți imaginea pe care o are biblioteca în conștiința colectivității? Sînt de ce proiectează ea imaginea respectivă?

44. Aveți un program stabil al relațiilor bibliotecii cu colectivitatea? În caz afirmativ, cuprinde acest program propaga-nda permanentă a bibliotecii, a serviciilor, acțiunilor și colecțiilor ei în rîndurile întregii populații a comunei?

45. Există inseris în programul relațiilor cu colectivitatea scopul atragerii de noi cititori din rîndul persoanelor care acum nu folosesc serviciile bibliotecii?

46. Extindeți dreptul de împrumut din colecțiile bibliotecii din număr persoane care lucrează în comună dar locuiesc în afara ei (în general, cadre didactice și alți angajați navetști)?

47. Sînteti amabil și politicoși, dovediti sollicitudine și răbdare în munca de servire a cititorilor? Va preocupă problemele psihopedagogice pentru desfășurarea unei munci de calitate în îndrumarea și orientarea lecturii cititorilor?

48. Există în colectivitate cazuri de persoane care declară că nu vin la biblioteca comunală și nu se inseriu printre cititorii ei deoarece fondurile acesteia nu pot să le satisfacă cerințele? Este larg cunoscută posibilitatea împrumutului interbibliotecar?

49. Aveți planificate acțiuni de propagandă a cărții ce vor fi organizate la diferite întreprinderi și instituții din comună? Sînt planificate a se organiza separat de către bibliotecă sau ca participare a bibliotecii la acțiuni ale căminului cultural ori ale altor factori educaționali?

50. Sînt apreciate acțiunile de acest fel de către membrii colectivului în rîndul cărora mergeți? Există cereri, din partea unor colective, pentru organizarea de manifestări de acest gen și la alte locuri de muncă?

51. Mențineți relații bune de lucru cu organele locale și cu factorii educaționali cu care colaborați?

52. Se bucură biblioteca de sprijin permanent, în organizarea acțiunilor de propagandă a cărții și bibliotecii, din partea școlii, a organizației de pionieri și a celei de tineret, a organizației de femei, a cooperativei agricole de producție și a altor organisme din comună?

53. Există grupuri (cercuri, cluburi etc.), în special din rîndurile copiilor și tinerilor, de „prieteni ai bibliotecii”?

54. Există, în cadrul consiliului de conducere al căminului cultural, mai mulți membri care să se preocupe cu precădere de bunul mers al bibliotecii comunale? Simțiți nevoia

unui astfel de colectiv de sprijinire a activității de difuzare și propagandă a cărții?

55. Este analizată periodic activitatea bibliotecii în cadrul organelor și forurilor interesate din comună? Sînt deschise publicului aceste adunări? Organizați separat consfătuirile cu cititorii?

56. Apar în presa locală, în alte mijloace de informare, fotografii sau materiale despre activitatea bibliotecii? La intervale mai mici, periodice, sau numai intîmplător?

III. În privința localului și a echipa- mentului

57. Este sediul bibliotecii comunale amplasat corespunzător, convenabil și ușor accesibil locuitorilor?

58. Este vizibil marcată biblioteca printr-o firmă corespunzătoare?

59. Sediul bibliotecii comunale se află într-o clădire separată, destinată exclusiv bibliotecii? Sau în clădirea căminului cultural? La un loc cu alte instituții sau organizații?

60. Dispune biblioteca comunală, la sediul din centrul comunei, de mai multe încăperi sau de una singură? Există, în cazul înzestrării cu mai multe încăperi, destinații speciale pentru fiecare încăpere? Sală de împrumut cu acces liber? Sală de lectură? Secție pentru copii? Depozit de dublete?

61. Corespunde spațiul total al bibliotecii, ca suprafață, unei norme minime de 0,05 mp per locuitor?

62. În cazul unui spațiu insuficient, există posibilități de extindere? Există planificată, ținînd cont mai ales de creșterea în perspectivă a populației, o astfel de extindere sau construirea unui nou local?

63. Este clădirea solidă, asigură ea securitatea publicului cititor? În cazul situării bibliotecii la etaj, sînt suficiente de rezistențe planșele pentru a suporta încărcătura actuală a rafturilor de cărți și eventual noi rafturi?

64. Este prevăzut localul cu mijloace de intervenție rapidă împotriva incendiilor?

65. A fost făcută, în ultimii zece ani, o cercetare amănunțită asupra stării clădirii bibliotecii de către o autoritate specializată?

66. Este clădirea încălzită corespunzător în timpul sezonului rece?

67. Respectă iluminatul și condițiile de umiditate niște norme minime pentru igiena lecturii cititorilor și pentru conservarea colecțiilor?

68. Este atrăgătoare, ca aspect (estetică, ordine, curățenie), biblioteca? În interior, cit și ca exterior?

69. Este înzestrată biblioteca cu mobilier adecvat? Funcțional? Cantitativ suficient? Estetic?

70. Este așezarea mobilierului făcută în așa fel încât să permită o bună funcționalitate a bibliotecii, o bună circulație a cititorilor (mai ales în cazul accesului liber la raft), cit și o expunere corespunzătoare a fondului!

71. Poate fi modificată, în cazul creșterii colecțiilor, dispunerea mobilierului în bibliotecă!

72. Este astfel amenajat interiorul bibliotecii încât să permită un control și o supraveghere efective și economice!

73. Există semne pentru identificarea fiecărei zone a bibliotecii și colecțiilor, ca și indicatoare explicative (de pildă, pentru folosirea catalogelor)?

74. Există condiții de spațiu care să permită: a. organizarea de manifestări de propagandă a cărții; b. organizarea de expoziții și vitrine de cărți!

75. Posedă biblioteca aparatură pentru utilizarea materialelor audio-vizuale din dotare: pleup, magnetofon, aparat de proiecție pentru diapozitive, diatorma etc.? Există în bibliotecă aparat de radiol și televizor!

B. RĂSPUNDE SERVICIUL DE BIBLIOTECĂ CERINTELOR EDUCATIVE, DE LECTURĂ ȘI DE INFORMARE, DIN TOATE AȘEZĂRILE COMUNEI!

76. Există în fiecare sat aparținător o filială sau un punct de împrumut al bibliotecii comunale!

77. Sînt încredințate acestea unor cadre obștești conștincioase și entuzlaste!

78. Funcționează cu regularitate filialele și punctele de împrumut!

79. Există un program de funcționare a acestora? Sînt deschise publicului filialele și punctele de împrumut cel puțin de două ori pe săptămână! La ore convenabile locuitorilor!

80. Păstrează bibliotecarul comunal o legătură permanentă, de lucru, de asistență de specialitate, cu cadrele care deservesc filialele și punctele de împrumut? Vizitează bibliotecarul comunal, cel puțin o dată pe lună, fiecare filială sau punct de împrumut? Are bibliotecarul comunal o filială pe care o deserveste personal!

81. Sînt înzestrate filialele sau punctele de împrumut cu fonduri permanente de publicații? Există evidențe la zi ale acestor mici colecții? Există posibilități de creștere ale acestor fonduri în mod constant, prin repartizarea unei părți din achizițiile curente ale bibliotecii comunale!

82. Există preocuparea de asigurare a unui fond circulant, de împrumutare, pentru filiale și puncte de împrumut? Are loc împrumutarea periodică, la intervale convenabile de cel mult un trimestru?

83. Sînteți informat asupra modului în care satisfac colecțiile din satele aparținătoare cerințele locuitorilor de acolo? Folosiți anumite metode de sondare a acestor cerințe!

84. Sînt găzduite colecțiile filialele și punctele de împrumut în localuri corespunzătoare, accesibile tuturor locuitorilor din satele respective? Este asigurată securitatea acestor fonduri!

85. Există o evidență exactă, sîntută cu regularitate, a activității la filiale și puncte de împrumut?

86. Desfășoară biblioteca comunală acțiuni de propagandă a cărții și în satele aparținătoare? Sînt organizate astfel de manifestări și de către cadrele care deservesc filialele sau punctele de împrumut?

87. Aveți unele propuneri sau sugestii pentru îmbunătățirea lecturii publice pe teritoriul întregii comune?

George VLĂDESCU

BIBLIOTECI JUDEȚENE, MUNICIPALE ȘI ORĂȘENEȘTI

CZU 028.4:90 (498 Iași)

Biblioteca județeană „Gh. Asachi“ din Iași: LECTURA LITERATURII ISTORICE

Relevind rolul învățămintelor istoriei, la Congresul internațional de bizantinologie din 1971, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta, printre altele, că: „istoria este chemată să sprijine prin concluziile sale perfecționarea organizării societății de azi...“ Trecutul istoric, cu tot ceea ce a fost creație și luptă pentru libertate și independență, cultură și progres, constituie un afluent important al conștiinței socialiste pe care o întregeste, ară-

tînd generațiilor actuale că tot ce se construiește astăzi se înalță pe temelii de viață, de muncă și civilizație, cu izvoare adînci în epoci foarte îndepărtate. De aici, locul și importanța cunoașterii și studierii istoriei patriei. De aici, sarcinile expresive ce revin bibliotecilor publice, alături de alți factori cu acțiune specifică, în popularizarea și difuzarea literaturii cu conținut istoric, ca instrument important în educația socialistă a maselor.

Urmasrind o reevaluare a acestei activități, în cadrul secției de împrumut pentru adulți a Bibliotecii județene „Gh. Asachi“ din Iași, am întreprins o cercetare vizînd cunoașterea modului în care este folosită cartea de istorie a României ca instrument de educare patriotică a publicului cititor. Ea vine să întregască concluziile unei alte cercetări — „Circulația cărții social-politice în Biblioteca „Gh. Asachi“ din Iași“ — efectuată de un colectiv metodic din cadrul Bibliotecii Centrale de Stat, în anul 1973.

Aspectele asupra cărora s-a axat cercetarea noastră au fost: publicul cititor interesat de literatura istorică, analiza fondului de carte cu conținut istoric vehiculat în cadrul secției de împrumut; circulația acestui fond și determinarea factorilor ce o influențează.

Ca instrument de investigație s-a folosit metoda statistică, iar ca obiect al investigației, fișa cărții, conținînd atît informații privind datele principale de apariție ale lucrării, cit și informații privind categoriile socio-profesionale la care a circulat cartea respectivă.

Mai întii, pentru a da un fundal mai concret cercetării noastre, citeva date statistice privind activitatea secției de împrumut pentru adulți, în anul 1973: 9 300 de cititori; 191 000 de volume împrumutate, din care 18 000

aparținînd domeniului social-politic, respectiv 1 346 de lucrări de istorie a României.

Din capul locului ni se relevă un interes insuficient marcat față de literatura privind istoria patriei, lectură a acesteia reprezentînd abia 7,4 la sută din totalul cărții social-politice împrumutate.

Cine sînt cititorii de carte istorică? Ce loc ocupă acest gen de literatură în preocupările lor? Care e natura cărților solicitate? Iată tot atitea aspecte la care studiul fișelor de carte ne-a oferit răspuns. (Menționăm că în această intenție, în 1973, an pe care îl luăm în acest sens în considerare, pe lîngă datele înregistrate de regulă pe fișe cu ocazia împrumuturilor, s-a notat și categoria socio-profesională a fiecărui cititor.)

O primă constatare: cartea de istorie nu formează obiectul unui interes general la nivelul vreunei categorii de cititori ai secției*, în medie revenind per cititor între 0,1 și 0,2 volume citite.

O altă constatare, încărcată de semnificații: aproape 88 la sută din lucrările privind istoria patriei au circulat în rîndurile cititorilor proveniți din categoriile active ale populației sau în curs de formare școlară și universitară.

* În anul 1973, secția de împrumut adulți a înscris un număr de 9 300 de cititori, dintre care 10 la sută muncitori, 19 la sută intelectuali, 36 la sută elevi, 29 la sută studenți, 6 la sută alte categorii.

Datorită nivelului lor de pregătire și a orizontului de preocupări mai larg, literatura istorică avută în vedere s-a bucurat de cea mai intensă circulație în rindul intelectualilor: 27,3 la sută din totalul volumelor de acest gen difuzate. Reținem, la nivelul acestei categorii, și cea mai mare diversitate de titluri: 169.

Situație similară și în cazul studenților: 27 la sută din totalul împrumuturilor din domeniul istoriei patriei; 138 de titluri. Este demn de relevat că interesul față de acest gen de carte nu e determinat atât de nevoile de studiu, manualele deținând o pondere destul de neînsemnată (4,6 la sută), cât de dorința de largire a orizontului cultural, de vreme ce mulți studenți politehniști cititori ai bibliotecii își petrec parte din timpul liber citind cărți de istorie sau beletristică cu conținut istoric. (Studenții în istorie își vor fi satisfăcând, firesc, nevoile de studiu în primul rind în cadrul bibliotecii de facultate.)

În rindurile celei mai bine reprezentate categorii de cititori, elevii, cartea de istorie a României se bucură în schimb de un interes destul de scăzut (25 la sută din totalul lucrărilor difuzate). Cele 125 de titluri ce au stat în atenția cititorilor elevi fac parte în majoritate din bibliografia școlară, restul reprezentând lecturi particulare pentru completarea cunoștințelor predate în orele de istorie sau pentru aprofundarea unor probleme legate de unele evenimente de seamă din istoria poporului nostru. De altfel, 16 la sută din cărțile împrumutate de elevi din acest domeniu se înscriu în sfera literaturii beletristice cu conținut istoric.

Foarte scăzut se dovedește a fi interesul cititorilor proveniți din rindurile muncitorilor pentru cartea istorică, doar 8,3 la sută din totalul lucrărilor difuzate ajungând în mâinile lor. Cele 71 de titluri citite de aceștia dezvăluie un interes mai pregnant pentru lucrările monografice închinată fie unor personalități din istoria poporului nostru (Ștefan cel Mare, Tudor Vladimirescu, Nicolae Bălcescu, Al. I. Cuza etc.) fie unor mari evenimente istorice (revoluția de la 1848, războiul din 1907, cele două războaie mondiale, insurecția națională antifascistă armată).

Oricum, cel puțin sub raport cantitativ, se poate aprecia că aportul cărții de istorie la educația patriotică a publicului bibliotecii ieșene, până în momentul investigației, a fost destul de neînsemnat, *necesitatea impulsivării lecturii în acest domeniu înscriindu-se ca un deziderat de prim ordin.*

Determinarea cauzelor acestei stări de fapt a constituit un prim pas în acest sens.

Am considerat că prima întrebare pe care trebuie să ne-o punem este

dacă *fondul de carte de istorie a României* satisface — cantitativ și calitativ — exigențele publicului deservit, imperatiivele educației patriotice.

În vederea unei cercetări mai amănunțite, atenția noastră s-a concentrat asupra a 500 de titluri (reprezentând 95 la sută din lucrările cu acest profil apărute în perioada 1950—1973), în 1487 de exemplare. Din punct de vedere al gradului lor de actualitate, notăm că 66 la sută din lucrări sînt apărute pînă în 1970. În concordanță cu structura socio-profesională a cititorilor care frecventează biblioteca, 61 la sută din lucrările respective au un nivel de tratare elementar și mediu și doar 39 la sută sînt de nivel superior. Astfel stînd lucrurile, putem considera satisfăcător fondul de carte privind istoria României pus la dispoziția cititorilor secției.

Și totuși, acest fapt nu se reflectă și în *circulația fondului* respectiv. Astfel, în perioada analizată (1971—1973), din cele 500 de titluri asupra cărora ne-am oprit se aflau în circuitul lecturii doar 70 la sută; tot astfel, din totalul de exemplare au circulat numai 73 la sută. *Un factor determinant* în această privință îl constituie momentul, respectiv *anul de apariție al lucrării*. Analizînd circulația cărții în funcție de acest criteriu, rezultă că gradul de solicitare scade odată cu învechirea lucrărilor. Astfel, în 1973, lucrările apărute pînă în 1963 au circulat în proporție de 46 la sută, cele apărute între 1963 și 1968, în proporție de 72 la sută, cele apărute în 1969, de 78 la sută, pentru ca cele apărute în 1970 să atîngă o circulație de 84 la sută și cele din 1971 de 94 la sută. (Firesc, aparițiile ultimilor ani — 1972 și 1973 — nîntre în suficient în conștiința publicului și necuprins încă în bibliografiile școlare și universitare, înregistrează o circulație ceva mai scăzută — 71 și, respectiv, 70 la sută.) Urmărind circulația celor 500 de titluri pe durata unui singur an (1973), am constatat o situație asemănătoare: doar 70 la sută din totalul cărților avute în vedere au circulat în rindurile cititorilor. Dintre acestea, 15 la sută au circulat o dată, 14 la sută de două ori, 19 la sută între 3 și 5 ori, 20 la sută între 6 și 10 ori, 11 la sută între 11 și 15 ori, 8 la sută între 16 și 20 de ori, 2 la sută între 21 și 25 de ori, 11 la sută de peste 25 de ori. Faptul că o treime din publicațiile aflate în circuitul lecturii au fost consultate doar o dată sau de două ori se repercează asupra mediei de circulație per titlu, care variază, în funcție de anul de apariție, între 0,46 (pînă la 1963), 0,72 (1963—1968) și 0,93 (1971).

Un alt factor care influențează asupra circulației cărților cercetate îl constituie modul prin care cititorul are acces la un titlu sau altul, direct,

la raftul liber, sau prin intermediul cataloagelor, în cazul lucrărilor aflate în depozit închis.

Expunerea la raft liber*, facilitînd contactul direct al cititorilor cu cartea, asigură un indice ridicat de circulație, în raport cu cel al întregului fond. Să demonstrăm cu cifre: în anii 1971—1973, au circulat 91 la sută din titlurile expuse la raft liber și 89 la sută din exemplare. Circulația medie a unui titlu a variat în funcție de anul de apariție între 1 și 0,97. Aceleași proporții și în circulația exemplarelor. Privit din punct de vedere al intensității circulației, cele 535 de exemplare expuse au înregistrat 599 de împrumuturi în 1971, 798 în 1972 și 1119 în 1973, deci în total 2516 împrumuturi, media de circulație pe întreaga perioadă fiind de 4,7 față de 2,94 în cazul întregului fond de istorie (raft liber plus depozit).

Indicele general de circulație, mai scăzut, este influențat de următorii factori: existența în depozit a unor lucrări foarte vechi, depășite prin apariția unora mai noi tratînd aceleași probleme; unele titluri achiziționate în prea multe exemplare nu au atins circulația scontată; ponderea scăzută la raft liber (34 la sută) a lucrărilor de nivel elementar și mediu, interesînd în principiu un public mai larg, fapt ce nu se afla în concordanță nici cu componența colecțiilor, nici cu achizițiile ultimilor ani, (1971—1973), cînd doar 39 la sută din lucrări au fost de nivel superior; nefamiliarizarea unora din cititori cu consultarea cataloagelor bibliotecii, ceea ce îi face să se mulțumească doar cu fondul expus accesului liber; neexpunerea la raft liber a unora din noile achiziții, ceea ce frînează intrarea lor în circulație. (Am exemplificat cu *Maiorul Dimitrie Giurescu* de V. Mocanu, *Din însemnările unui fost reporter parlamentar* de I. Constantinescu, *Epoca lui Cuza Vodă* de V. Curticăpeanu, *Planul de la Geneva* de L. Lupu, achiziționate în 1973, în cite 2-3 exemplare, și care nu au fost împrumutate deloc.)

Reținînd drept factori determinanți în ceea ce privește difuzarea cărții de istorie a patriei dotarea, nivelul cărților existente, gradul de actualitate, modul de expunere la raft, nu trebuie ignorați nici unii *factori de natură extrabibliotecară care impulsionează interesul de lectură în acest domeniu*. Astfel, participarea multor cititori la forme de învățămînt de partid profilate pe studiul istoriei poporului român și a mișcării muncitorești din România a determinat un plus de interes în rindurile acestora

* La raft liber se aflau expuse, în momentul investigației, 276 de titluri (55 la sută din totalul fondului cercetat), în 535 de exemplare. Din acestea, 44 la sută apărute anterior lui 1970, iar 56 la sută, cu o apariție mai recentă.

pentru literatura cu o asemenea tematică. Analizând situația de la raftul liber a literaturii din grupa 3 CP(498) — 1 am constatat că cele 60 de titluri, cumpuse în 195 de exemplare, au circulat, în 1973, în proporție de 97 la sută, cu o circulație medie per exemplar de 4,5.

Nevoile școlare de studiu constituie de asemenea factori de influență. Astfel, analiza intensității circulației unui lot de 75 de titluri în perioada 1971—1973 a dezvăluit, între altele, că printre lucrările cu cel mai înalt grad de solicitare (până la 182 de imprumuturi per titlu) se înscriu: *Letopiseșul Țării Moldovei*, de Ion Neculce; *Opere alese*, de Miron Costin; *Istoria poporului român*. Compendiu; *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri și pînă azi*, de C. C. Giurescu ș.a.

Prin modalitatea de abordare a problematicei istorice, de mai mare accesibilitate, scrierile beletristice cu asemenea tematică se bucură, la rîndul lor, de un interes aparte printre cititorii din toate categoriile socio-profesionale. Astfel, romanele istorice ale lui Mihail Sadoveanu, *Un om între oameni*, de Camil Petrescu, *Un om în furtună*, de Dumitru Almaș, *Vulturul și Strămoșii*, de Radu Teodoru și multe altele înregistrează anual între 25 și 30 de imprumuturi.

Prestigiul sau popularitatea autorului, tematica lucrării constituie de asemenea elemente ce nu trebuie pierdute din vedere atunci cînd încercăm să stabilim ce determină intensitatea circulației. Am cita, în acest sens, lucrări ca *Diplomația*, de Mircea Malița; *Trecute vieți de doamne și domnițe*, de Nicolae Gane; *Sub trei dictaturi*, de Lucrețiu Pătrășcanu; *Și a fost ora „H”*, de Haralambie Zîncă etc.

*

Pe baza constatărilor prilejuite de cercetarea întreprinsă asupra fondului de carte cu profil istoric vehiculat în cadrul secției de imprumut s-au desprins câteva concluzii practice pentru munca noastră:

— Îmbunătățirea achizițiilor din acest domeniu, prin orientarea — în concordanță cu interesele manifestate de public — mai ales spre lucrările monografice, spre studiile cu caracter general, de sinteză, care au ca subiect mari evenimente, epoci întregi, și prin asigurarea unui număr corespunzător de exemplare;

— Mărirea spațiului de expunere la raft liber pentru a aduce și menține în atenția publicului un număr sporit de lucrări valoroase, cu bogate valențe educative;

— O preocupare mai susținută din partea lucrătorilor secției în direcția formării în rîndurile cititorilor a deprinderii de a consulta cataloagele bibliotecii, celelalte instrumente de in-

(Continuare la pag. 9)

OZU 027.52:615.79

Biblioteca orășenească din Covasna

PUBLIC SPECIFIC... ACȚIUNE SPECIFICĂ

● 32 de cititori sezonieri în 1955, 376 în 1965, 925 în 1973, 1 215 în 1974 ● Ponderele cititorilor sezonieri în ansamblul publicului deservit: 27 la sută în 1972, 37,5 la sută în 1973, 44 la sută în 1974.

Biblioteca stațiunilor balneoclimaterice au, față de alte biblioteci publice, un profil aparte, specificitatea acestuia definindu-se în primul rînd în raport cu publicul deservit, de fapt două categorii distincte de cititori: cei provenind din rîndurile populației stabile, ridicînd probleme comune tuturor bibliotecilor publice (de care mi ne vom ocupa aici), și cei recrutați din rîndurile vizitatorilor stațiunii respective, cititorii sezonieri.

Cum trebuie să acționeze în atare condiții biblioteca stațiunii? Care sînt cerințele specifice cărora trebuie să le răspundă? Fără pretenția de a oferi soluții, supunem reflecției și, eventual, dezbaterii cîteva probleme cu care practica ne-a confruntat.

Structura publicului sezonier impune cîteva criterii orientative specifice pentru activitatea bibliotecară.

Oare unde și cu ce începe activitatea bibliotecii într-o stațiune de odihnă și tratament, cum e Covasna, în care 65 la sută din vizitatori sînt bătrîni și 90 la sută bolnavi?*

În primul rînd cu *popularizarea bibliotecii*, astfel încît vizitatorul să afle chiar în momentul sosirii în stațiune de existența acesteia, de amplasarea și orarul ei de funcționare (și nu în momentul plecării, cînd e nevoit să „viziteze” biblioteca pentru obținerea unei vize!). Nu e de ajuns să existe numai firma bibliotecii pe frontispiciul clădirii, ci e binevenit un afiș al acesteia chiar în biroul de recepție al stațiunii.

Următorul moment, *primirea cititorilor în bibliotecă*, prezintă o importanță esențială. Cititorul străin este

* Covasna este vizitată anual de aproximativ 8—9 mii de sezonieri, numărul fiind în creștere.

de regulă ușor intimidat, de unde cerința unei atitudini politicoase, atente, prietenoase față de acesta, capabilă de a-i câștiga încrederea.

Faptul că majoritatea cititorilor sînt bolnavi nu trebuie nici el să scape atenției. „... Avînd în vedere legătura strînsă între starea fizică și cea psihică — preciza Comisia bibliotecilor de spital din cadrul FIAB (Libri, nr. 2/1960) — biblioteca are acel rol important ca prin lecturile cele mai adecvate să influențeze în mod favorabil starea bolnavului și să creeze condiții optime pentru însănătoșirea lui”. Fapt valabil și în cazul bibliotecilor care, deși nu funcționează în cadrul spitalelor, deservesc și oameni bolnavi.

Ambianța bibliotecii joacă și ea un rol nu lipsit de importanță. Amenajarea funcțională a spațiului trebuie îmbinată cu cerințele estetice, aspectul frumos, ordinea, curățenia trezind din primul moment în cititor un sentiment plăcut, liniștitor. Tot atît de importantă este problema unui mobilier adecvat virstei și sănătății cititorilor și cea a așezării raționale a fondului de cărți în cadrul zonelor de acces, aceasta fiind condiționată de localul afectat bibliotecii. În funcție de preferințele de lectură, variate de la an la an ca titluri, după gradul de noutate, dar nu și ca natură, *raftul liber* trebuie să evidențieze îndeosebi literatura beletristică cu caracter de conectant, de destindere, însemnări de călătorie, biografii romanțate etc., grija în selecție fiind pentru calitatea lucrărilor expuse. Nu trebuie să lipsească ghidurile și celelalte lucrări referitoare la stațiune și la împrejurimile ei. Cărțile de specialitate din domeniul medicinei tratînd despre diferite maladii nu se expun la raft liber, bolnavii căutînd anume asemenea lucrări pe care neavînd competența nece-

sarã le pot interpreta greșit, ceea ce are un efect negativ asupra însănătoșirii lor. Se expun toluși lucrãrile de popularizare în domeniul medicinei și care tratează despre modul de viață echilibrat al bolnavilor, mai ales acelea privind efectele balneoclimaterice ale stațiunii respective.

O atenție specială necesită evidențierea noutăților și a lucrãrilor în limbi străine, biblioteca primind și oaspeți de peste hotare.

În orientarea cititorilor, *catalogele de bibliotecă* sînt un instrument indispensabil. Într-o bibliotecă de stațiune, pe lângă catalogul alfabetic și sistematic, și-au demonstrat utilitatea catalogul pe titluri, ca și cel al cãrților în limbi străine, diversele fișiere tematice — cãlătorii, biografii, despre stațiune și împrejurimi etc. La fel de necesare sînt și bibliografiile tematice de recomandare, așiate la bibliotecă sau expuse în biroul de primire, la sanatoriu etc.

Acțiunile de masă, adresindu-se deopotrivã cititorilor localnici și sezonieri, trebuie să se situeze la nivelul unor exigențe reale venite inclusiv din partea publicului provenind din marile orașe ale țării, cu o intensã viață culturalã. Cum ritmul de împospãtare a vizitatorilor stațiunii este de două-trei sãptãmîni, unele manifestãri — seri literare, medalioane literare etc. — pot fi realuate periodic. Printre vilegiaturisti se aflã foarte adesea scriitori, oameni de artã și de știință care pot fi invitați să ia parte la întîlniri cu publicul cititor sau la reuniuni restrinse, pe sferã de preocupãri, cu caracter de schimb de experiență, în ambianța adecvatã a bibliotecii.

Interesul pentru biblioteca publicã e determinat în primul rînd de *calitatea colecțiilor, de gradul lor de actualitate, reîmprospãtarea ritmicã și la intervale cît mai mici a fondului de cãrți* impunîndu-se, în cazul unei biblioteci de stațiune, mai mult poate decît în cazul altor biblioteci publice, ca o necesitate de prim ordin. Interesele de lecturã specifice ale vizitatorilor stațiunii modificã întrucîtva componența funcționalã a fondului de publicații care stã și la dispoziția cititorilor localnici, cãrora trebuie să le satisfacã alte cerințe de lecturã și de informare. În aceastã situație, pe lângã criteriile fundamentale urmãrite în procesul de completare în bibliotecile publice obișnuite, trebuie avutã în vedere și cerința asigurãrii unor lecturi mai ușoare, adecvate pensionarilor și bolnavilor, de asemenea, literatura turisticã, cea de interes istoric și etnografic privind țara noastrã și în special zona în care e situatã stațiunea. Acest gen de lucrãri prezintã interes nu numai pentru vizitatorii autohtoni, ci și pentru oaspeții de peste hotare, de la an la an mai numeroși. Tot pentru acest public, și nu numai pentru el,

colecțiile bibliotecii ar trebui să cuprindã și lucrãri în limbi străine de largã circulație. Or, fondul de carte de care dispune biblioteca din Covasna nu e satisfãcãtor din acest punct de vedere. Credem cã odatã cu dezvoltarea turismului internațional, cu preocupãrile pentru modernizarea bazei materiale a turismului și cu dezvoltarea în general a stațiunilor montane și de tratament, în achiziționarea cãrților în limbi străine va trebui să se acorde mai multã atenție bibliotecilor din stațiuni.

Dacã dotarea cu publicații satisfacã în principiu nevoile localnicilor, în condițiile permanentei fluctuații a vizitatorilor, care dubleazã numãrul publicului potențial, ea se dovedește încã nesatisfãcãtoare, necesitînd spori în continuare. Nici fondul de ziare și reviste — publicații de largã circulație într-o bibliotecã de stațiune — nu este în mãsura să acopere solicitãrile publicului, impunîndu-se, în perioadã urmãtoare, o mai substanțialã dotare în acest sens. Tot atît de necesar ar fi ca biblioteca să beneficieze și de o discotecã bogatã și bine aleasã.

În ceea ce privește problema *lecturii pe loc*, practica ne-a demonstrat cã în condițiile unei biblioteci ce trebuie să asigure deopotrivã nevoile de studiu și de informare ale publicului stabil și nevoile cititorilor sezonieri, mai înclinãți spre divertisment, venind de cele mai multe ori în grupuri care angajeazã conversații pe marginea lecturilor a știrilor din gazete, o singurã salã de lecturã nu este de ajuns.

La dublã activitate a bibliotecarului de stațiune, nu o datã confruntatã cu dificultãți generate de specificitatea cerințelor de lecturã și de informare ale celor două categorii de beneficiari, reflectate deopotrivã în planul achizițiilor, al organizãrii, al propagãndei, în cazul unui centru balneoclimateric cum e Covasna se mai adaugã încã o laturã — *lectura bolnavilor spitalizați*. Pentru cã dacã marile spitale și sanatorii sînt dotate în genere cu biblioteci, rezolvîndu-se în principiu problema lecturii bolnavilor internați, nu aceeași este situația în cazul micilor spitale. Astfel, la Spitalul unificat din Covasna (cu 105 paturi) în care 70 la sutã din bolnavi, cei mai mulți cardiaci, provin din afãra localitãții, nu existã nici un fel de bibliotecã, lectura bolnavilor trebuind asiguratã de biblioteca orașeneascã.

În funcție de condițiile locale, nevoile de lecturã ale bolnavilor spitalizați pot fi satisfãcute pe trei cãi: fie biblioteca să detașeze un fond de cãrți (300—400 de volume, împospãtate periodic), pe care cineva din personalul spitalului sã-l preia și sã-l dirijeze spre diferite secții, ocupîndu-se de împrumutul de carte în rîndul bol-

navilor; fie să se organizeze o filialã a bibliotecii orașenești (cu 1 000—1 500 de volume), spitalul trebuind să afecteze un spațiu corespunzãtor pentru organizarea acesteia; fie să se recruteze din rîndurile bolnavilor cu tratament ambulatoriu cîteva persoane dispuse să ia pe propria fișã și cãrți pentru bolnavii spitalizați, ajutate de bibliotecã în transportul și restituirea volumelor împrumutate. În fiecare din aceste situații o cerință foarte importantã este aceea ca bibliotecarul sã cunoșcã foarte bine volumele orientate cãtre bolnavi, pentru ca nu cumva prin conținutul lor sã poatã afecta starea psihicã a bolnavilor.

★

Regindirea activitãții bibliotecare din stațiunile balneo-climaterice, în toate implicațiile ei socio-culturale, se înscrie în etapa actualã ca o cerință ce decurge din însuși Programul Partidului Comunist Român, care deschide și în acest sens o perspectivã nouã: „Se vor îmbunãtãți condițiile de odihnã ale oamenilor muncii, de folosire a timpului liber în mod cît mai util și plãcut, astfel încît acesta sã contribuie la refacerea sãnãtãții și puterii de muncã”.

KONCZEY Margareta
Biblioteca orașeneascã Covasna

(Urmare din pag. 8)

formare ce le stau la dispoziție, pentru a lua cunoștință de întreg fondul de carte de istorie și a solicita pe aceastã bazã și alte cãrți decît cele expuse la raft liber.

— O mai largã și mai eficientã activitate de popularizare a celor mai valoroase lucrãri cu tematicã istoricã, a noilor achiziții în acest domeniu, prin recenzii și prezentãri de cãrți, expoziții și rafturi tematice, bibliografii de recomandare;

— Intensificarea colaborãrii cu alte instituții și organisme care concurã la educația patrioticã a maselor, și, pe aceastã linie, organizarea unor acțiuni comune cu cercurile de istorie din școli, cu cabinetele de științe sociale din școli, cu Universitatea popularã, cu Muzeul de istorie, cu organizații de masã și obștești, în scopul cultivãrii în rîndurile unui public cît mai larg a interesului față de literatura istoricã, instrument important al educației socialiste.

Doina POPOVICI
Biblioteca județeanã „Gh. Asachi” Iași

**BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ TIMIȘ:
ÎMPRUMUTUL PENTRU ADULȚI —
SERVICIU MODERN ȘI EFICIENT**

La 3 ianuarie 1972, activitatea bibliotecii publice din Timișoara cunoștea împlinirea unui mare deziderat: deschiderea noii secții de împrumut pentru adulți cu acces liber la raft. Folosind rațional, cu pricepere, cu talent și cu fanterie spațiul pe care îl oferă localul din bastionul celdiș, colectivul bibliotecii județene a reușit să pună la dispoziția miilor de iubitori ai lecturii din oraș o secție modernă, deosebit de atrăgătoare, organizată la nivelul unor înalți parametri ai exigențelor bibliotecarilor contemporane. (Dotarea: un fond de circa 60 000 de volume din care 45000 expuse permanent în cele 79 de rafturi cu acces liber.) Așezarea desăvârșită a publicațiilor în rafturi, prezența numeroaselor indicații pentru orientarea cititorilor, varietatea și actualitatea expozițiilor și rafturilor tematice organizate permanent în secție, existența unor spații special amenajate pentru lectură sau răsfoirea publicațiilor, diversele cataloage (finule la zi, pentru dezvoltarea bogăției colecției de cărți, prezența unor panouri metalice cu reproduceri de artă aflate în dotare și destinate și ele împrumutului — iată principalele elemente care dau măsura posibilității secției de a răspunde celor mai exigente cerințe de împrumut de publicații ale locuitorilor Timișoarei. Și, totodată, fapt ilustrat în creșterea de la an la an a activității secției: numărul cititorilor înscrșiși — 7 020 în 1974 și 5 315 în primul semestru al anului 1975 (față de 5 393 în tot anul 1971, când secția funcționa fără acces liber la raft, în sediul unității centrale); frecvența anuală — 62 072 în 1974 și 32 622 în semestrul I/1975 (față de 41 600 în 1971); numărul total al împrumuturilor — 168 559 de volume în 1974 și 95 533 de volume în semestrul I/1975. Tradus în alle cuvinte, astăzi secția de împrumut pentru adulți de la bastion este vizitată zilnic în medie de 286 de cititori (în 1971: 136), frecvența maximă fiind de 477 de împrumutatori (în 1971: 293); după trei ani și jumătate de activitate, secția împrumutului zilnic în medie 636 de volume (în 1971: 423), maximum de împrumuturi efectuate într-o zi în 1975 atingând 1 583 de volume (în 1971: 800) ■ G.V.

**BULETINUL DE CREȘTERE
A COLECȚIILOR —
INSTRUMENT DE
INFORMARE, DAR ȘI DE
ÎNDRUMARE METODICĂ**

Posibilitatea acestei duble funcții a obișnuitului buletin „Cărți noi” editat de multe biblioteci județene pentru semnalaarea creșterii propriilor colecții de publicații, ne-a fost confirmată în practica nunciilor de către Biblioteca județeană Arad. Necesitatea reală a intensificării și îmbogățirii formelor și metodelor asistenței de specialitate acordată bibliotecarilor din rețea, în special noilor cadre din bibliotecile comunale ca și bibliotecarilor din rețeaua sindicatelor, a condus colectivul bibliotecii ardene spre o formulă

nouă a buletinului său trimestrial, adecvat sarcinilor metodice ale instituției județene. Astfel începând cu nr. 1/1975 (cuprinzând achizițiile din perioada ianuarie-martie 1975) buletinul „Cărți noi” este consacrat exclusiv cărții nebeltristice intrate în biblioteca județeană. Eliminând din structura lucrării cartea beletristică, care ocupă un volum important, dar, sub aspectul prelucrării (catalogare, clasificare, colare), nu ridică probleme deosebite, dincolo de raționalizarea spațiului editorial, colectivul bibliotecii județene are posibilitatea de a prezenta lucrările nebeltristice înregistrate într-o compartimentare mai amănunțită și într-o formă care să ajute bibliotecarii din rețea să se orienteze cu exactitate asupra anumitor cărți achiziționate și de propria lor bibliotecă și pe care trebuie să le clasifice, să le descrie, să le colaze. Clasificarea materialului bibliografic o urmează pe aceea a Bibliografiei R.S. Române (Cărți. Albume, Hărți).

Difuzat în circa 150 de exemplare, buletinul de creștere a colecțiilor bibliotecii din Arad ajunge în toate bibliotecile comunale și cele ale sindicatelor din județ aducând de fiecare dată un sprijin concret în munca de organizare a colecțiilor. ■ G.V.

Instrument de propagandă a bibliotecii, al colecțiilor ei și serviciilor pe care le oferă (cu atât mai necesar cu cât instituția se află, de la sfârșitul anului trecut, într-un nou sediu — frumoasă clădire, monument de arhitectură, a fostei prefecturi timișoariene), ghidul cititorilor și prezentării generale ale instituției județene timișoariene — oferă o informație bogată consemnată într-un număr de 16 foi volante: graficele dinamicii creșterii numărului de cititori — 1970 : 5000; 1974: 8300 — și numărului volumelor împrumutate — 1970: 92 800, 1974: 209 000 — ; programul de funcționare a secțiilor și serviciilor, prezentarea detaliată a celor 6 secții ale serviciului de relații cu cititorii — împrumut pentru adulți, sala de lectură, împrumut pentru copii și tineret, sala de lectură pentru periodică, secția de artă și secția de colecții speciale — ; a serviciilor de completare și organizare a colecțiilor, de informare bibliografică și metodică; câteva prevederi din regulamentul de folosire a bibliotecii. La sfârșit, două foi volante sînt consacrate unui sondaj de opinie asupra aprecierii de către cititori a activității și dotării bibliotecii și asupra preferințelor și intereselor lor de lectură. De remarcat și aspectul grafico-artistice. Să nu-i uităm pe realizatorii ghidului — V. Petrescu și V. Liță. ■ G.V.

**CONDIȚIA UMANĂ ȘI
PROBLEMELE EI**

Biblioteca județeană din Piatra-Neamț este inițiatorea și gazda unui ciclu de manifestări purtînd pe generic această problematică de deosebit interes contem-

poran. Printre temele abordate în cadrul reuniunilor ce se desfășoară trimestrial sub conducerea șefului secției de propagandă a Comitetului județean Neamț al Partidului Comunist Român, Gheorghe Bungher, menționăm: Dinamica socială și evoluția personalității; Mutația valorilor și sensul progresului; Omul la răspînte.

Marcînd această preocupare a bibliotecii nemîne vrem să reținem și câteva aspecte metodologice. Cu aproape două luni înainte desfășurării primei acțiuni (27 iunie), bibliografia primelor teme, însoțită de câteva explicații, a fost expediată unui număr de peste 40 de invitați, între care: secretari de partid, activiști de partid, reprezentanți ai Inspectoratului școlar, ai Consiliului pionierilor, ai organizațiilor de masă și obștești, profesori, juriști, ingineri, artiști plastici, actori, activiști culturali etc. Două alte exemplare din bibliografie (cu o descriere mai completă și cu datele necesare regăsirii cărților) au fost puse la dispoziția publicului în cadrul sectoarelor de relații cu publicul. Cu câteva zile înainte desfășurării acțiunii, a fost tipărită o invitație ce a fost trimisă unui număr de peste 80 de cititori, între care și cei care beneficiază de bibliografia amintită, invitație conținînd și schița principalelor puncte de referință ale primelor acțiuni. Astfel pregătite, primele două reuniuni s-au remarcat printr-o participare deosebit de activă, fiecare intervenție pornind de la conținutul unor cărți și încheindu-se cu reflecții proprii, majoritatea pline de substanță ■ I.T.

EXPERIMENT-CLUB

Tinerii din Sătaș se întîlnesc, săptămînal, la Casa de cultură orășenească, pentru a dezbate teme diverse, axate în jurul unei problematici centrale, ce dă de altfel și titlul ciclului: Ideea de om în evoluția culturii europene. Organizoare: Biblioteca județeană „Ionii Scipione Bădescu”. Animator: Ioan Viorel Bădică, bibliograf la biblioteca județeană. Inteligenții și cultură, entuziasm și spirit organizatoric, acestea sînt trăsăturile care-l caracterizează pe tânărul absolvent al Facultății de filozofie, constituind totodată premisa cerlelor reușite în activitatea de propagandă al cărții, de animator cultural ■ I.T.

CENACLUL „BALADA”

La Slatina, pe lângă Biblioteca județeană, funcțiază, de doi ani, un cenacul literar-artistice „Balada”. Președinte de onoare: Eugen Barbu. Membrii (în jur de 30): muncitori, tehnicieni, ingineri de la Platforma chimică, profesori, juriști etc. Animator: judecătorul Iancu Tănăsescu. Ședințele se desfășoară săptămînal, la sediul bibliotecii, în preocupări inserindu-se deopotrivă literatura și artele plastice. În afara reuniunilor închise, de lucru, cenaculiștii slătineni înscriu, ca pe o constantă a preocupărilor lor, ieșirile în public (în liceele de profil, la Uzina de aluminiu, la stația C.F.R. de la Piatra-Olt, la Bals și Caracal, în diferite comune), în genere legate de anumite evenimente care imprimă dominantele tematiche ■ I.T.

CĂRȚI PENTRU TINERI

Întreprinderea „Textila” din Slatina. O întreprindere înrădăcinată (înființată în 1972), cum tinerii sînt și cei mai mulți

angajați (cca 1 200 de uleiști). Mulți fac navela. Alții locuiesc în căminul de nefamiliști nu de mult dat în folosință, beneficiind de condiții optime de locuit și de petrecere plăcută și utilă a timpului liber la club. Din inițiativa secretarei U.T.C., Maria Vasilca, cu sprijinul bibliotecii județene, de curând, tinerilor căminști li s-a oferit posibilitatea de a avea și o bibliotecă „acasă”. Bibliotecar volunțar: Ioana Ristea, contabilă. Pe baza sondării prealabile a intereselor de lectură au fost selectate din fondurile bibliotecii județene cca 100 de volume din domeniul social-politic, beletristică, îngrijirea sănătății etc., reînnoite periodic. Biblioteci mobile asemănătoare funcționează și la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului, la Întreprinderea de cărbunoase și la Centrul militar de recrutare. ■ I.T.

CARTEA ÎN SPRIJINUL PRODUCȚIEI

Secția „Cartea tehnică” din Biblioteca județeană Mureș a inițiat o serie de lucrări bibliografice menite să asigure informarea operativă a specialiștilor din întreprinderile județului cu privire la fondurile bibliotecii care pot sprijini indirect producția. Astfel, trimestrial, se editează, sub formă tipografică, Buletinul „Cărți noi” cu distincții tematice pentru: I. Matematică. Fizică, Chimie, Științe naturale; II. Științe aplicate. Tehnică pe domenii. Organizarea întreprinderilor; III. Agricultură. Zootehnie; IV. Alte lucrări. De asemenea s-a inițiat editarea unei serii de bibliografii tematice, dintre care pînă acum au apărut: Materiale plastice, cauciuc, fibre sintetice, Informatică, Programare. Mașini de calcul; Fabricarea mobilei, Industria pielii și a confecțiilor din piele. ■ I.T.

EXPOZIȚIE DE BIBLIofilie

După o expoziție, deschisă pînă de curind la Muzeul județean de istorie și intitulată (surprinzător?) „M. Eminescu și Galașul” (realizare datorată concursului deosebit de prețios al prof. Gh. S. Ștefănescu), Biblioteca „V.A. Urechia” din orașul de la Dunăre a organizat — la sediul propriu — o altă manifestare expozițională cu tematică bibliofilă. Cu excepția unui singur sel — imprumutat de la Biblioteca Centrală de Stat din Capitală — cele expuse aparțin fondului atît de bogat și valoros al instituției gălăzene. Propunîndu-și să prezinte unele rarități din acest fond și, totodată, să cultive pasiunea pentru bibliofilie, expoziția reunește, într-o selecție exemplară, incunabule, carte românească veche, etzevire, lucrări cu ex libris-uri, cu însemnări și dedicații autografe, ediții princeps, numere prime de perio-dice românești ș.a. Un loc aparte îl ocupă cele 11 lucrări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu apărute la prestigioase edituri de peste hotare.

Pentru vizitatori — unii, bibliofili cu mai multă sau mai puțină... vechime, alții, poate, bibliofili de... viilor — o memorabilă întâlnire cu cartea ca monument și lezaur de spiritualitate. ■ G.R.

COMPLETAREA COLECȚIILOR

CZU 025.2:63
027 52(498 Sălaj)

Răspunde cerințelor actuale cartea agricolă din bibliotecile comunale?

„O agricultură modernă intensivă, de înaltă productivitate, folosind cele mai noi cuceriri ale științei”. Acest obiectiv fundamental al politicii agrare a partidului, impune, ca factor determinant, ridicarea continuă a competenței profesionale a tuturor lucrătorilor din agricultură.

Ca mijloc de informare, de transmitere a tehnicilor și metodelor de muncă cele mai moderne, a cunoștințelor științifice necesare practicării unei agriculturi de mare randament, cartea agrozootehnică poate și trebuie să joace un rol de seamă în această direcție.

Răspund colecțiile bibliotecilor comunale unor atari cerințe?

O întrebare la care ar trebui să caute deoptrivă răspuns organele județene ce coordonează și îndrumă activitatea bibliotecilor comunale, bibliotecarii din aceste unități, factorii interesați din comună.

Noi ne-am propus un simplu sondaj, în județul Sălaj. Observațiile făcute nu au desigur valabilitate generală, totuși ele depășesc în interes, credem, cazurile în speță.

De la general...

În județul Sălaj, activitatea de completare a colecțiilor bibliotecilor comunale, condusă direct de Comitetul județean de cultură și educație socialistă, se realizează practic prin instructorul de resort, biblioteca județeană jucind doar rol de consultanță în această privință.

În principiu, în stabilirea titlurilor și a numărului de volume ce urmează a fi achiziționate, se au în vedere următoarele elemente: mărimea populației deservite, profilul economic al comunei (cunoscut numai în linii generale), structura pe naționalități a populației. Se ignorează, prin forța lucrurilor, un element esențial: existența de carte din biblioteci, fapt neamendat nici prin păstrarea unei evidențe orientative asupra mărimii și structurii colecțiilor fiecărei unități. De aici, riscurile discontinuităților, ale suprapunerilor, ale dezechilibrărilor tematice. Consultarea bibliotecarilor comunali nu e nici ea posibilă, aceștia, cu altă ocupație de bază, neputînd fi convocați la centrul de județ în momentul comenzilor și neputînd nici cerceta la sediul propriu proiectele planurilor editoriale, din lipsă nefirească de exemplare de lucru (1-2 pe județ). De altfel, termenul în care s-au cerut definitivitate comenzile a fost în anii din urmă extrem de scurt, cum se știe. Prospectarea intereselor de lectură și de informare iese, în aceste condiții, cu totul din discuție.

Cum comanda de carte anuală poate da o anume imagine asupra tendințelor existente la un moment dat în profilarea colecțiilor, să reținem datele generale privind achizițiile prevăzute, pe anul în curs, pentru cele 58 de biblioteci comunale din județ — 480 de titluri, în 18 221 de exemplare

(în valoare totală de 234 000 de lei), repartizate tematic astfel: literatură social-politică — 165 de titluri, în 6 578 de exemplare; literatură științifico-tehnică — 55 de titluri, în 2 214 exemplare; literatură agrozootehnică — 36 de titluri, în 1 378 de exemplare; literatură beletristică — 224 titluri, în 10 449 de exemplare.

Este evident, chiar și la o sumară analiză, că domeniul agrozootehnic deține ponderea cea mai scăzută în ansamblul comenzilor (7,5 la sută) în medie, fiecărei biblioteci revenindu-i doar 25 de volume cu acest profil, față de 41 științifico-tehnice, 122 social-politice, 193 beletristice. (Numărul titlurilor este încă și mai mic per unitate bibliotecară.)

Reportarea trebuie făcută, de bună seamă, și la posibilitățile de achiziții în acest domeniu oferite de Editura „Ceres”. Proiectul de plan editorial pe anul 1975 înregistrează 155 de titluri ferme și 38 de rezerve, dintre acestea, multe, majoritatea chiar, cu nivel superior de tratare. Toluși, analiza de amănunt a titlurilor comandate și confruntarea lor cu cele prevăzute să apară a dezvăluit neglijarea unor lucrări cu conținut profesional — agricol și economic interesând lucrătorii din agricultura județului, cum ar fi: *Oaia furcană. Creștere și perspective*; *Controlul biologic în pomicultură*; *Cerințe față de sol în pomicultură*; *Protecția muncii în procesul de activitate din viticultură*; *Transportul și manipularea legumelor și fructelor*; *Viile și vinurile Transilvaniei*; *Tehnologia distilatelor alcoolice din fructe și vin*; *Asigurările sociale ale jăranimii cooperatiste din R.S. România* ș.a.

În același timp, au fost comandate, în neașteptat de multe exemplare față de alte titluri, o serie de lucrări depășind prin conținut sau nivel de tratare interesul specific al publicului bibliotecilor respective (*Creșterea iepurilor*, *Ceroplasma la porumb* etc.).

Dacă, în ansamblul comenzilor dintr-un an, erorile în selecție nu sînt esențiale, omisiunile mai ales, cumulate de la an la an, se resimt, în timp, în colecțiile bibliotecilor comunale, atît sub aspectul echilibrului tematic, cît mai ales în ceea ce privește gradul de actualitate al fondului agrozootehnic, supus unui proces destul de rapid de îmbătrînire.

Dincolo de acest aspect, trebuie semnalat și numărul redus de exemplare dintr-un titlu. Or, mai ales în condițiile unui județ cu relief deluros și muntos, unde se înregistrează o destul de mare dispersare a populației din comune, în fixarea numărului de exemplare per titlu la cartea agricolă — cel puțin pentru lucrările cu valoare aplicativă,

ghiduri și îndrumare practice, ca și pentru cele privind politica agrară a partidului și statului nostru — ar trebui să se ia în considerare numărul filialelor bibliotecii din comuna respectivă (cum de altfel pentru cartea social-politică se face).

Deficiențelor în achiziții înregistrate în momentul comenzilor li se adaugă și altele, dintre care nu cea mai lipsită de importanță este instabilitatea planurilor editoriale, inexactitatea cunoscută. Mai notăm, pentru județul Sălaj, și o anume degradare a comenzilor inițiale datorită sistemului de achiziții. În lipsa unei colecturi în județ, aprovizionarea se face prin intermediul celei din Cluj-Napoca, de unde dificultăți inerente în urmărirea comenzilor de către organul județean însărcinat cu problema completării și eliminarea totală a bibliotecarului comunal din acest mecanism. În ultimii doi ani a funcționat, e drept, în Zalău o filială a colecturii clujene, dar cu personal restrîns, cu condiții precare de spațiu și avînd funcții principale de librărie publică, cu plan de vînzare liberă (de altfel, și aceasta în lichidare, acum).

De la situația generală a procesului de completare în județ și a locului ocupat de cartea agricolă în ansamblul comenzilor, ne-am oprit la situațiile concrete din două biblioteci comunale: Ileanda și Gilgău. Două comune vecine, cu organizare administrativă asemănătoare (număr mare de sate componente: 13 și respectiv 9), cu populație de mărime apropiată (în jur de 4 300 de locuitori), cu specific agricol asemănător, dar cu număr diferit de persoane ocupate în agricultură (peste 52 la sută în prima, doar 18 la sută în a doua). Ambele comune, deservite de biblioteci comunale, cu filiale în toate satele aparținătoare.

Din punct de vedere al înzestrării cu carte, situația se prezintă astfel (sfîrșitul lunii iulie a.c.: La Ileanda — 13 813 volume, din care 1 347 carte agro-

zootehnică (9,7 la sută); la Gilgău — 10 597 de volume, din care 1 159 carte agrozootehnică (11 la sută).

Cantitativ, domeniul ce ne interesează este bine reprezentat în ambele comune și mai cu seamă la Gilgău, dacă avem în vedere și populația ocupată în C.A.P.

Sub raportul calității însă, lucrurile lasă de dorit. Este vorba și de un număr important de lucrări inadecvate tematic și ca nivel de tratare, neintresind publicul din comună, dar mai ales de inactualitatea celei mai mari părți din colecțiile respective. O măsură elocventă a nivelului de învechire ne-o dă cota anuală de achiziții din domeniul agrozootehnic: (vezi Tabelul nr. 1).

La o cotă medie de achiziții anuale din acest domeniu de 18 și respectiv 12 volume (avem în vedere achizițiile ultimilor patru ani), rezultă că procentul de înnoire a fondului de carte agrozootehnică este doar de 1,3 și respectiv 1 la sută. Relevăm ca pe o preocupare meritorie a bibliotecarei din Ileanda, Ștefania Pascu, încercarea de a suplini carențele achizițiilor curente din domeniul agriculturii, ca și unele lacune mai vechi din colecții, apelînd la Rezerva națională de carte, de unde a selectat, în perioada la care ne referim, un număr important de volume (110 în 1971, 140 în 1972), ceea ce a contribuit implicit la îmbunătățirea calitativă a colecțiilor.

Achizițiile curente în domeniul agrozootehnic mai relevă și alte aspecte. Selecția titlurilor, de pildă, nu totdeauna conformă cu cerințele reale, mai ales în anii din urmă cînd bibliotecarul comunal nu mai participă efectiv la comenzile de carte, fapt ce, asociat cu numărul redus de achiziții în domeniu, agravează situația. Numai cu ocazia ultimului stoc de carte, care conținea 4 și respectiv 5 cărți de profil, s-a primit lucrarea *Mecanizarea lucrărilor de cultura cartofului* de N. Buiă și E. Luca, deși cultura cartofului nu se înscrie în profilul agricol al comunelor respective, necum la scara mecanizării. Apoi, marea majoritate a titlurilor sînt achiziționate, în special în ultima vreme, în unicat. De regulă, acestea rămîn la biblioteca comunală, în filiale ajun-

Tabelul nr. 1

anul comuna	1971	1972	1973	1974	trim. I—II 1975
	Ileanda	28	12	19	16
Gilgău	14	14	16	6	5

gînd abia după ce și-au epuizat cititorii de la sediu, deci cînd, după toate probabilitățile, își vor fi pierdut în mare măsură din actualitate. Se crează astfel decalaje nedorite între posibilitățile de informare profesională ale locuitorilor din centrul comunei și ale locuitorilor din satele aparținătoare. În legătură cu acest din urmă aspect, trebuie menționat că prin grija bibliotecarei comunale din Ileanda, aproape 50 la sută din fondul de carte agrozootehnică se rotește între filialele și punctele de împrumut de la locurile de muncă, în vreme ce la Gilgău, în ultimii doi ani, filialele au fost complet neglijate, din acest punct de vedere, deși aproximativ 77 la sută din locuitorii trăiesc în satele aparținătoare.

Cum este valorificată cartea agrozootehnică?

Preocuparea pentru valorificarea fondului de carte agricolă este evidentă la Ileanda. Am văzut-o și din grija de a asigura circulația acestei literaturi pe raza întregii comune, se vede și din modul în care este organizată activitatea la sediu. De altfel, evidența cititorilor este ținută de Ștefania Pascu, bibliotecară cu îndelungată experiență, după ocupații (brigada pomicolă, brigada de cîmp, brigada zootehnică etc.) ceea ce facilitează urmărirea și totodată îndrumarea lecturii cu caracter profesional. Colaborarea cu specialiștii din comună se înscrie ca o constantă în activitatea bibliotecarei. Președintele C.A.P., Ion Lazăr, inginerii agronomi Szelm Ernest, Iagnula și Ioan Ștefănescu, Ioan Badea, medicii veterinari Gh. Munteanu și Ion Popa ș.a. cunosc fondul de specialitate al bibliotecii, semnalează lacunele, propun îmbunătățiri calitative, recomandă lecturi din domeniul agricol la formele de învățămînt profesional sau în procesul muncii, colaborează la propagarea literaturii agrozootehnice. Manifestările de masă organizate de bibliotecă în această direcție, în colaborare cu căminul cultural (de regulă forme dinamice, stimulînd participarea activă), sînt ritmice, diverse, cu adresabilitate precisă. Materialele care stau la baza acestor manifestări, bibliografiile tematice întocmite se păstrează în mape, putînd fi consultate și ulterior de către cei interesați. Totuși, specialiștii din comună apreniază că față de anii precedenți, această acțiune a fost îngreuiată datorită programului limitat al bibliotecii, care face dificilă prezența bibliotecarului și a cărții agrozootehnice la locurile de muncă sau de desfășurare a învățămîntului agricol de masă.

Rodnicia unor atari preocupări se măsoară în *gradul de utilizare a colecțiilor*. La data vizitei noastre (sfîrșitul lunii iulie), numai la sediul bibliotecii din Ileanda numărul cititorilor țărani se ridică la 302, iar cel al volumelor cu conținut agricol difuzate, la 530. În anul trecut, ponderea cititorilor țărani în rîndurile celor 1 502 cititori înregistrați a fost de aproximativ 44 la sută, iar cartea de agricultură a reprezentat cea 8 la sută din cele 14 325 de volume împrumutate. Datele vorbesc de la sine...

Nu tot astfel se prezintă situația în comuna Gilgău, unde, lipsită de sprijinul colectivității, al specialiștilor din agricultură, al căminului cultural chiar, bibliotecara Otilia Gavriș nu a reușit să mențină activitatea bibliotecii la un nivel corespunzător, pierzîndu-se multe din cîștigurile anilor precedenți. Astfel, dacă în 1973 ponderea cititorilor țărani în ansamblul publicului cititor era de 29 la sută, iar 70 la sută din locuitorii ocupați în agricultură erau atrași la lectură, în anul următor s-a înregistrat o scădere bruscă. Filialele au avut o activitate ca și inexistență, oricum neconsemnată, iar la sediu, de la 210 cititori țărani s-a ajuns la 45, și de la 518 volume cu conținut agricol difuzate, la 145. Situația se prezintă și încă slab în anul în curs, cînd, în primele 7 luni, cel puțin la sediu (în filiale nu se cunoaște) nu a fost înregistrat nici un cititor țăran (la un total de 144 de cititori înscriși și nu s-a difuzat nici un volum de carte agricolă (la un total de 413 împrumuturi). Din nou, datele vorbesc de la sine...

Conchizînd, la acest capitol, am putea spune că, într-o rețea de biblioteci organizată, planificată și condusă unitar, asemenea diferențe specifice de la o unitate la alta, dictate de factori subiectivi, nu își pot justifica niciun prezentă.

Cîteva concluzii

Considerînd dotarea cu carte agrozootehnică a bibliotecilor comunale drept factor determinant în difuzarea în rîndurile lucrătorilor din agricultură a literaturii de specialitate și totodată ca punct de plecare în propagarea acesteia, în baza lipsurilor semnalate, credem că se impun cu necesitate cîteva măsuri:

— îmbunătățirea procesului de completare a colecțiilor bibliotecilor comunale cu literatură agrozootehnică, pornindu-se de la cunoașterea con-

creta a profilului economic din fiecare comună, în dinamica sa, a cerințelor exprese de lectură și de informare ce decurg din acesta și a situației colecțiilor din fiecare unitate în parte;

— coordonarea și urmărirea procesului de completare de către biblioteca județeană, între ale cărei atribuții metodice se înscrie de altfel, și care dispune de un colectiv de specialiști experimentați, ca și de aparatul de informare necesar;

— stabilirea, pe baza unei analize temeinice a existentului din fiecare colecție, realizată cu sprijinul specialiștilor din comună, a necesităților prioritare în achizițiile viitoare;

— eliminarea din fondurile agrozootehnice a lucrărilor depășite moral și a celor care, fără a fi depășite, nu prezintă interes pentru o colectivitate sau alta, necesitînd redistribuirea lor mai rațională;

— remediarea deficiențelor, completarea golurilor din colecții datorate unor achiziții prin forța lucrurilor nenuanțate în funcție de caracterul și calitatea fondurilor existente, de cerințele specifice comunității deservite, prin folosirea în acest scop a resurselor extrabugetare (fondurile culturale ale C.A.P., ale căminului cultural, ale sindicatului etc.) pentru achiziții directe din librărie;

— reevaluarea funcției culturale complexe a librăriilor satești și o dotare corespunzătoare în acest sens. (Cel puțin două librării vizitate de noi, cu fonduri de aproximativ 1 000 de volume, evaluate exclusiv valoric și oricum primite la întimplare și desfăcute alături de alte mărfuri — pline, cosmetice, vase de bucătărie etc. — tot la întimplare, nu sînt în măsură să complinescă lacunele din dotarea bibliotecilor comunale.)

*

În continuu proces de îmbunătățire a sistemului de îndrumare și coordonare a activității bibliotecilor comunale, organele județene de resort, biblioteca județeană din Zalău, au deja în atenție, spre rezolvare, multe din problemele semnalate de noi în această succintă trecere în revistă. Ele merită, credem, să stea în atenția și a altor comitete de cultură și educație socialistă, din județele unde prezența cărții agrozootehnice în colecțiile bibliotecilor comunale nu răspunde în mod corespunzător exigențelor contemporane.

Ioana TĂUTU

Biblioteca Centrală de Stat:

Activitatea metodică — expresie a unei gândiri creatoare, realiste

La mai puțin de un an de la înființare, Biblioteca Centrală de Stat i-a fost conferită și funcția de centru de îndrumare metodică a rețelei de biblioteci publice în curs de constituire, funcție integrată în concepția modernă a rolului și sarcinilor unei biblioteci naționale. Concomitent cu constituirea rețelei, trebuiau pregătite cadre pentru noua profesie ce începea să devină de masă, trebuiau găsite și experimentate formele care să stimuleze interesul pentru lectură, trebuiau îndemnați înșiși bibliotecarii să vină în întâmpinarea cititorilor cu cartea cea mai potrivită. Privite retrospectiv, cu maturitatea unei experiențe de două decenii în această activitate, unele din recomandările de atunci par astăzi ușor naive; în perioada respectivă însă ele au corespuns, în bună măsură, unui anumit stadiu de dezvoltare atât a rețelei cit și a muncii de îndrumare. Concursurile între biblioteci, de pildă, atât de controversate ulterior pentru unele aspecte formaliste și birocratice, au avut și meritele lor neîndoielnice. Ca urmare a acestora, s-au afirmat numeroase biblioteci comunale, care au început să înregistreze 1 000 — 1 200 de cititori înscrși anual și citeva mii de cărți difuzate.

Materialele metodice și cele de propagandă a cărții ce au fost elaborate au meritul că au stimulat dorința colectivelor ce se încheagau cu deosebire în fostele biblioteci regionale, de a căuta și găsi cele mai potrivite forme — strins legate de specificul și tradiția locală — pentru propaganda lecturii.

Cu toate rezervele pe care le-am exprimat, consemnăm însă și faptul că

în perioada respectivă au fost realizate acțiuni de prestigiu cu deosebită eficiență în activitatea ulterioară a bibliotecilor. Dintre acestea amintim cursurile periodice de formare profesională a cadrelor, organizate la Hunedoara, Sinaia, Iasi, București etc., frecventate de mii de bibliotecari din bibliotecile publice, schimburile de experiență pe plan național sau inter-regional organizate la Arad, Ploiești, Galați, Craiova, Iași, Constanța, sesiuni de comunicări și referate de specialitate organizate atât în Capitală, cit și în provincie.

Sub egida serviciului metodic al Bibliotecii Centrale de Stat au fost elaborate și tipărite lucrări de bibliotecărie și aplicabilitate chiar mai largă decât rețeaua bibliotecilor publice, lucrări ce au constituit baza teoretică a organizării acestora (*Manualul bibliotecarului sătesc* — 1955, *Minimum de tehnică* — 1958, *Manualul bibliotecarului sindical* — 1957, *Manualul bibliotecarului din bibliotecile pentru copii* — 1958, *Manualul bibliotecarului școlar* — 1961, *Clasificarea zecimală* — 1959 etc.). Dintre lucrările de propagandă a cărții, *Aniversări culturale* s-a impus ca o publicație de certă valoare informațională, deosebit de utilă în activitatea practică a bibliotecilor noastre; ei i se mai pot adăuga titluri ca: *Semicentenarul U.T.C., Anul revoluționar 1848 în România, Dimitrie Cantemir — 300 de ani de la naștere*, lucrări cu caracter complex în care imaginea a completat bibliografia și indicațiile metodice privind caracterul și modalitățile de organizare ale mani-

festărilor de masă cu cartea în cinstea acestor aniversări. Apreciate pe teren au fost și bibliografiile selective incluzând producția editorială românească din primii 20 de ani de la Eliberare (*Poezia anilor noștri, Genul scurt, Romanul românesc contemporan, Scriitori români contemporani*).

Problematica pusă astăzi în fața activității metodologice desfășurate de Biblioteca Centrală de Stat vizează coordonatele impuse de saltul calitativ înregistrat de profesia noastră și, mai ales, de sarcinile ce revin bibliotecilor publice, instituții chemate să contribuie — prin tot potențialul informațional și uman de care dispun — la transpunerea în fapt a Programului partidului, la dezvoltarea multilaterală a personalității umane, a conștiinței socialiste și comuniste a maselor.

Impactul dintre activitatea metodologică și procesul instructiv-educativ a determinat și determină conducerea Bibliotecii Centrale de Stat să procedeze la o evaluare și reconsiderare continuă a atribuțiilor serviciului metodic. Un revirement în această direcție l-au constituit măsurile luate în lumina „Tezelor din iulie” și documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din noiembrie 1973, în urma cărora serviciul a fost restructurat în formula sa de astăzi.

Analiza activității serviciului întreprinsă recent de Direcția așezămintelor culturale din Consiliul Culturii și Educației Socialiste a evaluat, parțial și obiectiv, carențele ce se manifestă în acest sector de activitate, a direcționat principalele sale orientări în perioada ce urmează. În baza unui plan concret de măsuri s-a stabilit ca întreaga activitate a serviciului să urmărească îmbunătățirea serviciilor de lectură publică și de informare puse în folosul populației, în scopul înarmării ideologice a maselor, largirii orizontului lor de cunoaștere și înțelegeri, formării unei concepții materialist-științifice asupra lumii, a unei atitudini înaintate și ferme de promovare a principiilor eticii și echității socialiste; se va urmări, de asemenea, creșterea aportului bibliotecilor publice la formarea și perfecționarea profesională a oamenilor muncii, ancorarea acțiunii bibliotecare în realitățile economico-sociale ale colectivităților umane.

Activitatea metodică va trebui să se desfășoare ca un complex de direcționări și acțiuni nemijlocite, menite, pe de o parte, să amelioreze situații de fapt, iar pe de alta, să creeze suportul teoretic pentru continuul progres al profesiei; concomitent, se va urmări cunoașterea, promovarea și generalizarea experiențelor înaintate privind metodologia conducerii și organizării bibliotecilor, diversele modalități de propagandă a cărții, sociologia lec-

turii și a bibliotecii, înțelese în strinsa lor corelare și interdependență.

Vor trebui definite sau clarificate, în cel mai scurt timp, atribuțiile metodologice ale bibliotecilor județene, activitățile centralizate ale acestora, coordonarea achizițiilor și activității bibliografice; este necesar de asemenea să se acționeze cu mai multă energie pentru elaborarea sau urmărirea elaborării unor lucrări de tehnică bibliotecară (catalogare, clasificare zecimală, bibliografie, surse de completare, surse de informare) a căror lipsă este resimțită acut; un prim pas va fi făcut chiar în anul acesta prin tipărirea noului „minim de tehnică de bibliotecă”, a seturilor de fișe divizionare pentru cataloagele alfabetice și sistematice și a instrucțiunilor de utilizare a lor, a listelor de autori colectivi naționali pentru anii 1973—1974.

Stadiul actual de dezvoltare a mijloacelor moderne de comunicare în masă impune reconsiderarea modalităților de organizare a propagandei cărții, diversificarea acestora, includerea filmului, a diaporitivelor, a discurilor și benzii magnetice în practica curentă a acțiunii bibliotecare. Serviciul metodic va trebui să elaboreze suportul teoretic în acest sens, prin experimente originale, verificate în practica muncii și apoi generalizate.

Investigația sociologică — încă modestă și fără concluzii menite a furniza organelor de decizie volumul de informații suficient pentru hotărâri de ameliorare a sistemului și acțiunii bibliotecare — va fi orientată în special în direcția cunoașterii carențelor ce mai există în atragerea populației active la lectură, în difuzarea cărții tehnice, profesionale și de răspândire a cunoștințelor științifice.

Dat fiind faptul că de calitatea colecțiilor și priceperea bibliotecarilor depinde, în ultimă instanță, contribuția activității cu cartea la formarea multilaterală a personalității umane, la educarea socialistă a maselor, programul activității serviciului include — ca sarcină permanentă — analize ale componenței colecțiilor din biblioteci, sub raportul unei reprezentări cât mai judicioase a diferitelor domenii de cunoștințe, al nivelului și calității lucrărilor achiziționate.

Vizăm de asemenea efectuarea sau sprijinirea unor cercetări în domeniul conducerii și organizării bibliotecilor publice, al relațiilor acestora cu cele-

late rețele și tipuri de biblioteci, prelucrarea analitică a datelor statisticii de bibliotecă și întocmirea pe această bază a unor materiale de sinteză menite a furniza organelor de decizie suportul informațional pentru emiterea unor normative de ameliorare a stărilor de fapt, de îmbunătățire a activității sistemului, elaborarea normelor pentru principalele procese de muncă din activitatea bibliotecară, a unor indicații privind organizarea bibliotecilor publice și activitatea lor informațională și de propagandă politică și cultural-educativă, sintetizarea și generalizarea experienței înaintate în domeniul muncii bibliotecare.

Pentru transformarea în fapt a acestor orientări generale, se va acționa pe căi multiple, între care îndrumarea directă a bibliotecilor publice prin deplasări individuale sau colective va avea rolul preponderent.

În îndrumarea nemijlocită pe teren, avem în primul rând în vedere sprijinirea colectivelor din centrele de județ. Experiența pozitivă dobândită la Sf. Gheorghe și Stobozia unde colectivul de metodisti din B.C.S. a lucrat efectiv la organizarea fondurilor de publicații și a cataloagelor — va fi reutilizată în alte județe, la Bășița și Pitești, de pildă, ne vom deplasa pentru organizarea sistemului de cataloage; la Alba, Vaslui și Vâlcea în problema de flux informațional (circuitul cărții), amplasarea serviciilor, organizarea muncii, la Bistrița, Deva și Tg. Jiu pentru a sprijini organizarea activității metodice pe plan județean etc.

În cadrul deplasărilor vom urmări de asemenea calitatea și eficiența serviciilor oferite de biblioteci, cerințele și tendințele în lectură și informare, îmbunătățirea asistenței de specialitate acordate de bibliotecile județene, modalitățile de îmbunătățire a difuzării cărții în mediul rural prin toate canalele existente.

Vom acorda o atenție deosebită activității bibliotecare din stațiile-pilot constituite, urmînd ca experiența acumulată să fie extinsă treptat. Fără a se crea condiții artificiale, se impune ca în fiecare județ să existe asemenea unități-model a căror experiență să constituie fundamentarea unor teoretizări și generalizări ulterioare.

Acordînd atenție prioritară activității de îndrumare pe teren nu înseamnă însă a absolutiza, a reduce totul la aceasta. De pildă, situațiile cînd direc-

torii sau bibliotecarii din țară efectuează stagii de practică în Biblioteca Centrală de Stat, pînă acum situații de excepție, vor deveni o modalitate curentă de sprijinire a specializării unor cadre din țară. Vom continua, de asemenea, elaborarea și difuzarea unor materiale de teorie și practică bibliotecară, de propagandă a cărții destinate manifestărilor cultural-educative din biblioteci, vom extinde schimburile de experiență pe plan județean și interjudețean și vom organiza dezbaterile unor probleme de specialitate de stringentă actualitate.

Pentru ca activitatea metodică a Bibliotecii Centrale de Stat să fie legată strîns și nemijlocit de necesitățile rețelei de biblioteci, considerăm că ar fi deosebit de utilă constituirea unui „consiliu metodic” în a cărui componență să intre directorii și bibliotecarii cu experiență, reprezentînd tipuri de biblioteci publice și specificități legate atît de stadiul actual al lecturii, cît și de zone cu anumite particularități. Întîlnirile periodice ale acestui consiliu ar permite realizarea unei permanente circulații de idei în ambele sensuri, stabilirea priorităților, omogenizarea nivelului activității bibliotecare din țara noastră prin sprijinirea mai intensă a județelor sau localităților rămase în urmă; avizarea — înainte de a fi transmise forurilor de decizie — a proiectelor de acte normative, a unor materiale de tehnică bibliotecară și de promovare a experienței înaintate, a programelor-cadru — anuale și de perspectivă — ale activității metodice etc.

Apreciem că activitatea metodică trebuie să depășească aspectele de rutină care se mai vădese pe alocuri, să constituie în permanență expresia unei gândiri creatoare menite să slujească progresului activității cu cartea, activitate ce se orientează ferm spre realizarea înalțelor comandamente stabilite de Programul partidului, pentru îmbunătățirea activității ideologice, ridicarea nivelului general al cunoașterii și educația socialistă a maselor, pentru așezarea relațiilor din societatea noastră pe baza principiilor eticii și echității socialiste și comuniste.

GH. BONDOC
director adjunct al Bibliotecii
Centrale de Stat

FORMAREA PROFESIONALĂ A BIBLIOTECARILOR

CZU 023.4(498)

**Să
privim
cu
răspundere
comunistă
și să
acționăm
în
consecință**

FLORIAN BÂNC

La sfîrșitul primului semestru al acestui an, bibliotecarii din bibliotecile județene, municipale și orașenești și-au încheiat primul program de perfecționare profesională. Verificarea finală, desfășurată printr-un test de cunoștințe și un colocviu pe marginea tematicii generale și a bibliografiei recomandate, ne permit să tragem unele concluzii cu privire la nivelul de pregătire politico-ideologică și profesională a acestei categorii de cadre și îndeosebi să conturăm direcțiile de viitor în acest domeniu.

Fără a nega sau a minimaliza ceea ce s-a realizat, respectiv fără a pierde din vedere faptul că numeroși bibliotecari parcurgînd acest program s-au prezentat la probele de verificare finală cu o solidă pregătire politico-ideologică și profesională, garanție a unei activități la nivelul cerințelor actuale care se pun în domeniul lecturii publice, ne vom referi cu precădere în cele ce urmează la ceea ce reprezintă mîșurii în pregătire, la neajunsurile existente care afectează calitatea muncii bibliotecilor, reducîndu-i sensibil eficiența.

Unul din obiectivele urmărite prin testul de cunoștințe aplicat a fost verificarea în primul rînd a felului în care bibliotecarii cunosc implicațiile documentelor programatice ale partidului nostru asupra lecturii publice, asupra orientării activității bibliotecilor. Întrebările din această categorie s-au referit la cunoașterea principalelor direcții ale acțiunii cultural-educative în lumina programului partidului, a funcțiilor bibliotecii publice în etapa actuală, a sarcinilor bibliotecilor ca urmare a modificărilor în structura socio-profesională a populației, a modalităților de exprimare a democrației socialiste în relația bibliotecă-public. Din analiza răspunsurilor date se constată încă, la o parte din bibliotecari, o insuficientă capacitate de aplicare creatoare a cunoștințelor dobîndite, de legare și mai strînsă a muncii de propagandă a cărții de problemele social-economice, culturale din teritoriile deservite de bibliotecile respective. Spre limita inferioară a situației se grupează bibliotecile din județele

Sibiu, Covasna, Gorj, Arad, Alba, Bacău, iar spre cea superioară, alături de Cluj, județele Argeș, Vrancea, Sălaj, Maramureș, Brăila și Ilfov.

Dincolo de limitele testului ca modalitate de cunoaștere a pregătirii și de caracterul relativ al cifrelor, situația globală obținută nu poate să nu pună pe gînduri pe toți acei care au răspunsuri în domeniul pregătirii bibliotecarilor și al activității instituțiilor în care ei lucrează. Ne referim la comitetele județene de cultură și educație socialistă, la bibliotecile județene, la Centrul de perfecționare a cadrelor din domeniul culturii și artei.

Grupa întrebărilor profesionale din test a fost împărțită în patru subgrupe corespunzătoare principalelor laturi ale activității: completarea colecțiilor, organizarea cataloagelor, relații cu publicul și informare.

De menționat că la toate aceste subgrupe întrebările au fost astfel formulate încît răspunsurile să nu comporte un grad deosebit de dificultate, ele vizînd în general cunoștințe elementare de specialitate, absolut obligatorii pentru oricine profesează munca de bibliotecar.

Procentul mediu al răspunsurilor bune a fost de 32,7 la sută la întrebările privind relațiile bibliotecii cu publicul, 44,3 la sută la întrebările de catalogare, 48,1 la sută la completarea colecțiilor și 48,8 la sută la informare. Media pe țară a răspunsurilor corecte la toate aceste domenii este de sub 50 la sută.

Procentele medii amintite nu ilustrează însă oscilațiile și diferențele mari de la un județ la altul. La relațiile cu publicul acest procent variază între limita inferioară de 12,6 (județul Alba) și cea superioară de 48,7 (județul Iași); la completarea colecțiilor între 15 (județul Gorj) și 73 (județul Olt), la catalogare între 23,2 (județul Alba) și 76,3 (județul Vaslui), la informare între 28,3 (județul Teleorman) și 70 (județul Brăila). Media procentajului total la întrebările comune cu caracter ideologic și profesional se ridică abia la 37,6 pe țară, oscilînd, pe județe, între limita inferioară de 24 și cea superioară de 48,9. Pe baza acestui criteriu de apreciere, pe primele zece locuri se situează jude-

țele Argeș, Brăila, Cluj, Hunedoara, Iași, Ialomița, Mureș, Timiș, Vaslui, municipiul București, iar pe ultimele Alba, Bihor, Bistrița, Botoșani, Brașov, Covasna, Gorj, Sibiu, Teleorman.

Un fenomen ce surprinde neplăcut este nivelul scăzut al răspunsurilor unor bibliotecari cu pregătire superioară sau de profil la problemele profesionale, în domeniul limitat de specialitate al activității lor. Bibliotecarii din județele Arad, Bistrița și Teleorman, de exemplu, care lucrează la catalogare, nu au realizat nici un punct la întrebările de acest gen. Precară este și achiziția de puncte la întrebările suplimentare pentru relațiile cu publicul, la care majoritatea județelor nu depășesc 30 la sută din valoarea totală a răspunsurilor corecte. Un nivel mai bun de pregătire a reieșit din răspunsurile la întrebările suplimentare privind activitatea de informare, pe primele locuri situându-se județele Constanța (86,7), Bihor (83,3) Buzău (83,3), Brașov și Iași (80), Galați (78,3).

Desigur, fiind seama de coeficientul de relativitate al cifrelor, nu este în intenția noastră să absolutizăm aprecierile de mai sus. Totuși, coroborate cu răspunsurile la colocviul final, în cadrul căruia foarte multe din întrebările testului au fost reluate ca bază de discuție, aprecierile respective își păstrează în bună măsură valabilitatea. Ceea ce și impune atragerea atenției asupra următoarelor probleme:

■ Se constată în primul rând o insuficientă capacitate de sinteză a implicațiilor documentelor programatice ale partidului nostru, a concluziilor ce se desprind din aceste documente pentru orientarea lecturii publice, pentru îmbunătățirea conținutului și metodologiei muncii bibliotecilor. De foarte multe ori această cunoaștere se limitează la însușirea mecanică și abstractă a unor teze generale ale marxismului, ale politicii partidului fără putere de racordare a acestora la specificul muncii cu cartea. Puși în situația să prezinte în cadrul testului sau al colocviului principalele sarcini ale bibliotecii publice în lumina documentelor Congresului al XI-lea

al P.C.R. un număr relativ mare de bibliotecari s-au limitat la enunțuri generale neconcludente.

■ În ceea ce privește pregătirea de specialitate, sînt încă mult sub nivelul exigențelor actuale cunoștințele ce fundamentează relațiile bibliotecii cu publicul și îndeosebi cele referitoare la bazele psihopedagogice și sociologice ale activității cu cartea, la metodele de investigație a cerințelor de lectură ale cititorilor, la formele și metodele de propagandă a cărții. Mulți dintre bibliotecarii prezenți la verificarea finală aveau foarte vagi cunoștințe despre structura socio-profesională a publicului pe care-l servesc și implicit nu-și puneau probleme deosebite referitoare la orientarea activității din acest punct de vedere.

■ În legătură cu completarea colecțiilor, minusurile cele mai caracteristice în pregătire se referă la insuficiența cunoașterii a criteriilor pe care se fundamentează politica de constituire și completare a fondului de cărți în bibliotecile publice. Nu au fost rare cazurile cînd bibliotecarii examinați nu-și cunoșteau structura tematică a propriilor lor colecții și nici nu erau obișnuiți să raporteze această structură la cea a colecțiilor puse în circulație. Referitor la problemele completării, verificarea finală a fost scos în evidență în același timp necesitatea cunoașterii mai temeinice de către bibliotecari a profilului diverselor edituri și mai ales a diferitelor colecții editoriale, știut fiind că fiecare colecție grupează lucrări cu o adresabilitate anume.

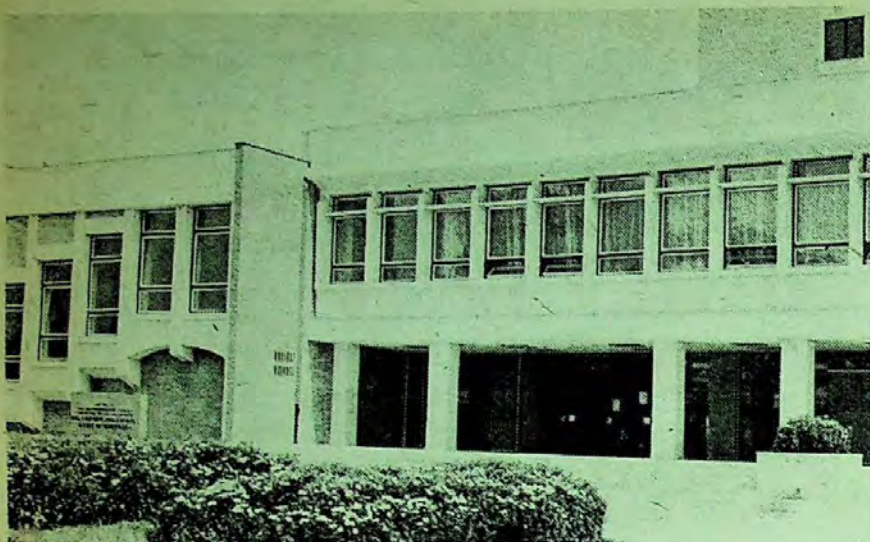
■ În domeniul organizării cataloagelor, răspunsurile deficitare ale bibliotecarilor au fost legate adesea de cunoașterea superficială a clasificării zecimale, de stabilirea și folosirea indicilor auxiliari pentru fixarea cit mai exactă a conținutului unor lucrări. În general, foarte puțini bibliotecari au sesizat legătura între acțiunea de clasificare zecimală și procesul de îndrumare și orientare a lecturii, vădind în această privință un practicism îngust și implicit serioase dificultăți în înțelegerea bazelor teoretice ale propriei activități.

■ Cu toate că în domeniul informării cunoștințele de specialitate ale bibliotecarilor s-au dovedit a fi superioare celor din alte domenii, probele verificării finale au subliniat, și în această privință, necesitatea unei mai temeinice cunoașteri a principalelor colecții din domeniul social-politic și beletristic, a lucrărilor reprezentative cu caracter ateist-științific, a principalelor lucrări de referință și informare ca și a modalităților de folosire a lor.

Prezentînd în cele relatate pînă aici unele concluzii referitoare la pregătirea politico-ideologică și profesională a bibliotecarilor din bibliotecile publice, așa cum au reieșit ele cu prilejul încheierii primului program de perfecționare profesională, am insistat în mod intenționat asupra unor minusuri în scopul eradicării lor. Gradul de valabilitate al acestor aprecieri pentru un județ sau altul, ori pentru fiecare caz în parte, mai poate fi discutat. De altfel, intenția noastră nu a fost aceea de a clasifica, de a ierarhiza sau de a stabili judecăți de valoare cu caracter absolut, ci de a atrage atenția tuturor factorilor implicați, și în primul rînd bibliotecarilor înșiși, cu privire la importanța problemei prin analiza lucidă a neajunsurilor.

Conștiința existenței lor reprezintă condiția fundamentală a oricărei activități de autoinstruire iar pentru procesul perfecționării un punct de plecare în stabilirea noului program.

Efortul continuu și sistematic pentru înlăturarea cit mai grabnică a acestor neajunsuri în pregătire, o pondere mai mare a studiului individual în procesul de instruire profesională, asigurarea unor programe diferențiale care să țină seama de experiența și calificarea cadrelor, de locul lor specific de muncă și opțiunile lor, constituirea rezultatelor practice ca una din modalitățile principale de verificare, eliminarea pauzelor de pregătire determinate de înțelegerea falsă a periodicității perfecționării, iată cîteva idei care, izvorînd din experiența de pînă acum, conturează conținutul și orientarea viitorului program de perfecționare.

„...un local funcțional, proiectat cu această destinație și utilat în consecință”.

BIBLIOTECI DE ÎNVĂȚĂMÎNT SUPERIOR

CZU 027.7

INTEGRARE ÎNVĂȚĂMÎNT — CERCETARE — PRODUȚIE

— interviu cu **DOINA MAKSTOVICI**, responsabilă Bibliotecii Facultății de fizică, din Biblioteca Centrală Universitară — București.

Red.: Mutarea Bibliotecii de fizică, odată cu facultatea pe care o deservește, în complexul de pe platforma de la Măgurele, Centrul Național de Fizică, într-un local funcțional, proiectat cu această destinație și utilat în consecință, a permis reșezarea activității ei pe baze moderne. În ce constau modernizările atât în planul concepției, cât și în cel al practicii bibliotecare?

D.M.: Într-adevăr, noul local destinat bibliotecii, amplu (616 m.p), într-o concepție arhitectonică modernă, permițând modularea spațiului, cu un mobilier adecvat, funcțional, a favorizat reșezarea întregii activități, în sectoarele de relații cu publicul, pe noi baze. Principalul câștig, atât în concepție, cât și în practică, a fost trecerea de la biblioteca tradițională, închisă, la biblioteca de tip deschis. Cititorii dobîndesc astfel o viziune mai completă asupra bazei documentare ce le stă la dispoziție pentru studiu și informare și, treptat, capacitatea de orientare independentă în colecții. Accesul liber se realizează în cadrul sălii de lectură cu o capacitate de 120 de locuri. Nu s-a optat, cum fusese inițial

proiectat, pentru formula „bibliotecă fără depozit”, pentru că introducerea în sfera de acces a colecțiilor care nu prezintă interes imediat, parte de importanță „istorică”, ar fi îngreuiat de fapt orientarea cititorilor. Astfel, sînt supuse accesului liber aproximativ 20 de mii de unități bibliotecare (5-6 mii volume cărți și peste 15 mii fascicule și volume periodice). De altfel, selecția pentru acces nu e concepută static, rigid, ci în funcție de gradul de solicitare și de actualitatea publicațiilor. Întreținem în acest scop o legătură permanentă cu catedrele.

Red.: Ce sarcini noi decurg pentru bibliotecă din procesul de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, sub raportul profilării colecțiilor, al informării și chiar al relațiilor cu publicul?

D.M.: Biblioteca noastră cunoaște o dublă integrare. Biblioteconomic, organizatoric, ea face parte din sistemul Bibliotecii Centrale Universitare; funcțional este însă integrată Facultății de fizică și odată cu ea în complexul Centrului Național de Fizică unde se mai află Institutul de fizică

atomică, Institutul de fizică București, Liceul de fizică și Școala postliceală de fizică și electrotehnică. Desigur, acest fapt antrenează sarcini deosebite pentru bibliotecă în toate domeniile de activitate.

Biblioteca Facultății de fizică se va adresa și în continuare în primul rând studenților și cadrelor didactice din facultate, chiar dacă printre beneficiarii ei se numără acum și cercetători de la I.F.A. și I.F.B., elevi de la Liceul de fizică etc. Oricum, în concordanță cu procesul tot mai intens de integrare a învățămîntului cu cercetarea și producția, cu cerințele noi de lectură și de informare ce decurg din aceasta, putem spune că avem, într-un fel, un public calitativ nou. Acest fenomen se va reflecta implicit în colecțiile bibliotecii. Eforturile în acest sens vor fi corelate cu ale celorlalte biblioteci de specialitate de pe platformă, din cadrul I.F.A. și I.F.B., ceea ce va permite și o mai rațională folosire a resurselor bugetare. Dincolo de posibilitățile oricum limitate ale colecției noastre, satisfacerea integrală a nevoilor de studiu și informare, mai pretențioase în cazul studenților din anii IV și V, în curs de specializare, și mai ales ale cadrelor didactice antrenate în procesul de cercetare, se realizează prin împrumut interbibliotecar. Intreținem relații de acest gen cu toate biblio-

„... principalul câștig: trecerea de la biblioteca tradițională, închisă, la cea de tip deschis“.

„Am dezvoltat în cadrul accesului liber la raft o zonă de informare...“

„Pentru optimizarea condițiilor de informare au fost introduse în circulație și o seamă de materiale audio-vizuale“.

tecile de profil și pentru disciplinele de graniță cu bibliotecile specializate din sistemul B.C.U. Tot pentru optimizarea condițiilor de informare au fost introduse în circulație și o seamă de materiale audio-vizuale, filme cuprinzând lucrări speciale de fizică, microfilme după cărți și reviste străine, microfise din revistele tehnice donate de N.A.S.A. etc. În același timp, bibliotecă de studiu și nucleu de informare, acordăm o atenție deosebită acestei activități. Am dezvoltat în cadrul accesului liber la raft o zonă de informare, fiind expuse aici cele mai uzuale lucrări de referință, dicționare și enciclopedii de profil (aproximativ 100 de titluri), precum și 13 colecții de reviste signalactice și referative — *Physical Review*, *Physics Abstracts*, *Bulletin signalétique* (în 9 serii), *Referativnyi Zhurnal-Fizike*, *Biofizika*, *Physikalische Berichte* ș.a. Pentru potențarea bazei documentare de care dispunem am dezvoltat și un sistem complex de instrumente de informare, de la cataloagele alfabetic și sistematic (ultimul foarte solicitat), la Repertoriul colectiv al periodicelor din principalele biblioteci din București — Seria Fizică, reactualizat și menținut la zi. Între altele: un catalog al cărții străine realizat pe baza buletinului „Cărți străine intrate în România”, încuzând în afara informațiilor din domeniile fizicii și alte discipline de convergență în care sînt interesați beneficiarii noștri, un catalog al dizertațiilor străine intrate prin filiera schimbului internațional, precum și mape, sub titlul generic „Noutăți în fizică”, cu liste bibliografice pe domenii (cărți și periodice străine), parțial adnotate, difuzate bilunar fiecărei catedre.

Red.: *Creați, cum s-a văzut, un cadru funcțional activității de informare, studiu și cercetare, asigurați baza documentară și instrumentele de orientare necesare. Care sînt însă preocupările în direcția formării și dezvoltării capacității studenților — care rămîn principalii beneficiari — de a se informa, de a se documenta?*

D.M.: Încă din primul an de studiu studenții beneficiază de adevărate lecții de orientare în colecțiile bibliotecii, de utilizare a cataloagelor și a celorlalte instrumente de informare,

în cadrul tradiționalelor „zile deschise ale bibliotecii”. Modul de transmitere a informațiilor, bibliografice și factologice, la cerere, de către bibliograful nostru specialist constituie implicit o lecție-demonstrație cu caracter formativ. Îndrumarea individuală se intensifică în perioada pregătirii lucrărilor de diplomă și a realizării temelor de cercetare științifică date studenților. Putem considera de altfel însuși accesului liber la raft ca o măsură de o deosebită importanță pentru formarea deprinderilor de muncă intelectuală independentă, prin diminuarea simțitoare a gradului de intermediere între carte și cititor.

Red.: *Dincolo de sarcinile generale, de realizările de pînă acum, care sînt proiectele legate de deschiderea noului an universitar?*

D.M.: Fiind vorba de proiecte, mă voi limita doar să le enunț. Ne gîndim la organizarea unei mese rotunde cu privire la serviciile bibliotecii și sarcinile ce-i revin în concordanță cu cerințele învățămîntului, la care vor fi invitați să participe decanatul, cadre didactice, biroul organizației de bază, precum și reprezentanți ai asociațiilor studențești. Ca în fiecare an se vor desfășura „Zilele bibliotecii” care, în noul cadru, presupun o pregătire specială. Pe linia modernizării serviciilor se va pune în funcțiune un xerox. Urmînd exemplul colegilor din centrul universitar Cluj-Napoca ne propunem în viitorul apropiat să întreprindem, pe alte coordonate, o cercetare sociologică în rîndurile studenților din anii IV și V care sînt cuprinși în contractele de cercetare științifică, pentru a determina nevoile lor de informare, dar și capacitatea lor de a se informa. O preocupare mai veche, reactualizată în fiecare an universitar, este aceea de a contribui la orientarea material-dialectică a cercetării științifice, a legării ei de cerințele progresului patriei noastre. Conștienți de importanța cărții social-politice în formarea omului nou, am căutat să creăm un cadru cit mai adecvat prezentării ei operative, în cadrul accesului liber la raft, în concordanță cu cerințele învățămîntului ideologic.

Interviu consemnat de IOANA TĂUTU

SOCIOLOGIA LECTURII ȘI A BIBLIOTECII

CZU 028 9:331.8 (498 Buhuși)

LECTURA TEXTILIȘTILOR DIN BUHUȘI

Cauze

Încercînd să determinăm cauzele descreșterii activității bibliotecii orașenești din Buhuși și astfel să găsim căile de soluționare a unei atari situații, am întreprins un sondaj în rîndurile cititorilor. Ne-am oprit asupra lecturii textiliștilor*, categorie profesională predominantă în rîndurile populației active din Buhuși, urmînd: dacă fondul de publicații al bibliotecii orașenești corespunde cerințelor de lectură ale acestora; dacă radioul, televiziunea, presa satisfac pe deplin cerințele culturale, lectura rămînd pe un plan secundar; dacă bibliotecile personale satisfac întru totul nevoile lor de lectură; dacă ritmul impetuos al dezvoltării sociale, noile preocupări ivite în rîndul populației limitează într-atît timpul liber încît sînt reduse foarte mult disponibilitățile de lectură; dacă orarul de funcționare al bibliotecii corespunde timpului liber al cititorilor; spre ce gen de lectură

* Chestionarul sondajului, aplicat unui esanțion de 500 de subiecți (7 la sută din totalul angajaților întreprinderii de postav, cu o reprezentare corespunzătoare a diferitelor categorii socio-profesionale) a cuprins 42 de întrebări privind: datele personale ale subiectului; mijloacele culturale de care dispune sau la care are acces; componența cantitativă și calitativă a bibliotecii personale; frecvențarea bibliotecii publice și a altor biblioteci; interese de lectură, gusturi, criterii de selecție, modalități de informare; timp afectat lecturii; alte preocupări de timp liber; aprecierea dotării și a orarului bibliotecii etc.

Analiza indicatorilor de activitate ai Bibliotecii orașenești din Buhuși din ultimii ani ne-a atras atenția asupra unei scăderi continue pe care a înregistrat-o nivelul lecturii publice. Cercetările în vederea stabilirii cauzelor fenomenului au condus, din capul locului, la concluzia că această scădere nu poate fi pusă pe seama unor creșteri, în compensație, ale activității celorlalte biblioteci din localitate — ale sindicatelor, tehnice, școlare —, care, situate întotdeauna sub nivelul celei orașenești, au înregistrat și ele un regres 'al activității în perioada amintită.

tind în momentul de față preferințele textiliștilor.

Un prim reper pe care ni l-a oferit sondajul se referă la timpul destul de limitat afectat lecturii de toate categoriile de subiecți investigați: 57 la sută consacră zilnic sub o jumătate de oră (37 la sută sub un sfert de oră), 33 la sută între 30 de minute și o oră, doar 10 la sută afectând o oră sau mai mult acestei îndeletniciri. Și aceasta, în ciuda faptului că *cea mai mare parte dintre subiecți sînt cititori* (75 la sută cititori permanenți ai bibliotecii orașenești; 76 la sută frecventează și alte biblioteci decît cea orașenească); și că cei mai mulți dintre subiecți (75 la sută), la întrebarea privind modul de petrecere a timpului liber, declară că *lectura cărților se înscrie printre preocupările lor obișnuite*; în scara preferințelor de petrecere a timpului liber, *lectura se situează pe unul din primele patru locuri, la mai toate categoriile* — pentru 58 la sută din cei cu studii profesionale, 72 la sută din cei cu studii superioare, 76 la sută din cei cu studii generale, 81 la sută din cei cu liceul sau cu studii în curs de efectuare; *numărul volumelor citite anual*, potrivit, declarațiilor făcute, *este destul de mare* — doar 25 la sută citesc mai puțin de 10 volume, 36 la sută citind între 10 și 30 de volume, 32 la sută între 30 și 50, iar 7 la sută peste 50 de volume;

ritmul de restituire a cărților împrumutate de la bibliotecă — 9 la sută în decurs de o săptămînă, 19 la sută între 8 și 14 zile, 31 la sută între 15 și 28 de zile, 16 la sută după 4 săptămîni se încadrează în *termenul legal de restituire*.

Colecțiile de publicații ale bibliotecii orașenești, necorespunzătoare sub aspectul varietății și bogăției tematiche, ca și preocuparea insuficientă pentru propaganda cărților din domeniile nebeletristice (în special tehnico-științifice) s-au relevat drept încă o cauză a situației analizate. Din rezultatele sondajului această concluzie se sprijină pe o seamă de date relevante.

Mai întii s-a constatat că *cei mai mulți dintre cei care au declarat că citesc* (65 la sută) *își procură cărțile de la bibliotecă*, un număr mic (în proporție de 14 la sută) de la prieteni, iar 21 la sută, de la librărie sau de la standurile din întreprindere. Ipoteza că scăderea numărului de cititori și a volumelor citite s-ar datora faptului că aceștia își cumpără cărți alături de bibliotecile personale, nu se susține nici prin dimensiunile și natura bibliotecilor personale, nici prin faptul că procurarea de cărți ar ocupa un loc prioritar între alte bunuri de natură voluptorie. A rezultat că: 15 la sută din subiecți nu posedă cărți; 61 la sută au colecții mici, de pînă la 100 de volume; 7 la sută, colecții între 200 și 500 de volume; 4 la sută, între 500 și 1 000 și 3 la sută peste 1 000 de volume. Din totalul bibliotecilor personale, 69 la sută sînt exclusiv profilate pe beletristică, în rest acestui domeniu alăturîndu-i-se și lucrări din meseria practică, știință și ideologie. În atari condiții, bibliotecile personale pot răspunde în primul rînd necesităților de loisir. În privința locului procurării de cărți, este drept că 45 la sută au declarat că pentru ei aceasta este prioritară, 38 la sută atribuind locul întii spectacolelor.

Din moment ce majoritatea subiecților anchetați fac apel pentru necesitățile lor de lectură și de informare la serviciile bibliotecii orașenești, să vedem care este *potențialul de carte* al acesteia — aproape 38 de mii de volume (revenind, în medie, cca 2 volume pe cap de locuitor), structurate tematic astfel: 13 la sută social-politice, 4 la sută știință, 5 la sută tehnică, 3 la sută agrozootehnică, 63 la sută beletristică, 3,5 la sută

literatură pentru copii, 8,5 la sută alte materii.

Neajunsul circulației scăzute a acestui fond (cantitativ suficient) se datorează conjugării a doi factori: soliditatea slabă a unor domenii bine reprezentate în colecție și insuficiența acoperire în fond a domeniului tehnico-științific.

Preferințele de lectură ale subiecților investigați indică îndreptarea acestora cu precădere spre beletristică (62 la sută). Din celelalte domenii: literatură social-politică (21 la sută), știință (11 la sută), tehnică (15 la sută), sport (18 la sută), altele (8 la sută). Interesul declarat pentru literatura social-politică la 21 la sută din subiecți (din analizele statistice privind lectura în bibliotecă, procentajul e încă și mai mic: 15 la sută) este motivat de nevoile de studiu ale celor înscriși la liceu și la facultate. Or, biblioteca dispune de un fond bogat de opere ale clasicii marxism-leninismului, de documente de partid, de lucrări din domeniul mișcării comuniste și muncitorești, cărora li se adaugă colecții de legi și decrete, lucrări de popularizare, periodice în care se publică hotărîrile de partid și de stat etc. Explicația slabei solicitări a acestui fond (în 1974, doar 2 418 împrumuturi din domeniul social-politic) poate fi găsită în legătura, pînă nu de mult sporadică, a bibliotecii cu cabinetul de științe sociale.

Un și mai slab grad de solicitare cunoaște și cartea tehnică (în 1974, 1 614 împrumuturi). De altfel, doar 15 la sută dintre cei investigați au declarat interes pentru acest domeniu. Fenomenul apare ciudat în condițiile numărului mare de lucrători ai întreprinderii de postav și cînd 42 la sută din subiecți sînt cuprinși în diverse forme de învățămînt profesional. Explicația trebuie căutată de astă dată în slaba dotare a bibliotecii. Dacă ponderea cărții tehnice în ansamblul colecțiilor este și așa destul de scăzută (5 la sută), trebuie subliniat faptul că publicațiile tehnice din ramura textilă sînt încă și mai slab reprezentate. Și dacă aceasta se reflectă în lectura cititorilor înscriși la bibliotecă, faptul are influență și în ceea ce privește atragerea la lectură a noi categorii de cititori interesați de literatura tehnico-profesională, știut fiind că imposibilitatea de a răspunde unor prime solicitări are repercusiuni negative în acest sens. Mutațiile petrecute în ultimii ani în structura socio-profesională a populației din Buhuși, schimbările de profesie (de la cele funcționărești la cele productive) au determinat un interes firesc pentru literatura pro-

fesională pe care biblioteca nu l-a putut satisface decât în mică măsură, deficiențele de dotare nefiind suplinite nici prin împrumutul interbibliotecar.

Investigația a relevat, cum arătam, că beletristica ocupă, între preferințele de lectură, locul principal. Predilecția se manifestă pentru literatura de aventuri sub pretextul lipsei de timp și al nevoii de destindere, apoi pentru romanele de dragoste. Proza cu tematică socială, de actualitate, e citită doar de 26 la sută din subiecți, nu atât datorită unui dezinteres real, cit datorită nivelului de realizare al acestei literaturi, nu totdeauna în raport cu importanța tematicii abordate. Minima adeziune o întrunește genul liric, proporția cititorilor de poezie (în genere, clasică) fiind de numai 2 la sută (poate și datorită pseudohermetismului multora din producțiile lirice contemporane). Solicitând subiecților să noteze autorul și titlul cărții în curs de lectură, au rezultat aceleași preferințe, 62 la sută menționând lucrări de aventuri (din colecțiile de profil), 15 la sută scrieri apărute în colecția „Romanul de dragoste” și doar 13 la sută lucrări din domeniul social-politic și tehnico-științific (10 la sută nu au răspuns).

În privința modelării gusturilor, orientării lecturii, o anume pasivitate a bibliotecii nu trebuie ignorată. Poate indirect, înclinația pentru lecturile facile a fost și cultivată prin achiziționarea unor asemenea lucrări, uneori chiar în 3-4 exemplare. Pe de altă parte, o serie de lucrări valoroase din literatura română contemporană nu au intrat în circuitul lecturii decât în mică măsură și datorită unei insuficiente propagări.

Lectura presei acoperind în special nevoile de informare rapidă, se înscrie ca o preocupare a multor subiecți: 85 la sută. Or, cum numărul de abonamente de care dispune biblioteca orașenească este minim, e firesc ca cititorii să-și procure pe alte căi, în primul rând prin abonamente personale, publicațiile periodice preferate. Astfel 60 la sută sint abonați la un ziar, 21 la sută la o revistă, 19 la sută la un ziar și o revistă. Nici un subiect nu are însă mai mult de două abonamente, sarcinile bibliotecii publice rămânând deschise în acest sens.

Deși televizionarea ocupă un loc important în bugetul de timp liber al celor investigați, departe de a-i îndepărta de lectură, din contră ea este în măsură să-i impulsioneze în acest sens, biblioteca trebuind să sesizeze interesele declanșate de anumite emisiuni, prelungin-

du-le și adâncindu-le prin lecturi corespunzătoare. Această concluzie se bazează pe faptul că între cele 9 activități de timp liber cuprinse în chestionar (excursii, programe radio-tv., lectură cărți, lectură presă, spectacole, petreceri, sport, pescuit și vinătoare, restaurant), pe locul 1, înainte de lectură și de toate celelalte activități, s-a situat urmărirea programelor de radioteleviziune — 90 la sută din subiecți. Cum seriarele de luni seara, în majoritate realizate după opere literare, se înscriu pe primul loc între preferințele exprimate, nu ni s-a părut lipsit de interes să aflăm că 56 la sută dintre cei ce vizionează aceste emisiuni caută apoi să citească lucrarea ce a stat la baza ecranizării.

Dincolo de cauzele descreșterii numărului de cititori ai bibliotecii orașenești și implicit al volumelor difuzate, desprinsă din ancheta la care ne-am referit și prezentate pînă aici — timpul liber, dotarea necorespunzătoare a bibliotecii, insuficiența propagandă a cărții și bibliotecii, colaborarea slabă cu ceilalți factori care pot impulsiona interesele de lectură, numărul restrins al abonaților la periodice —, analiza complexă a fenomenului ne-a permis să desprindem și alte cauze de natură obiectivă:

— necuprinderea la lectură a navetiștilor din comunele apropiate, numai la Întreprinderea de postav aceștia reprezentând 35 la sută din totalul lucrătorilor;

— lipsa de bibliotecă filiale în cartierele marginase ale orașului și în comunele subordonate. (Pînă în 1970, Biblioteca a avut organizate 4 biblioteci de casă și șase filiale în școli, la care s-a renunțat datorită dificultății provocate de dispersarea fondului și din lipsă de cadre, fapt ce a antrenat scăderea numărului de cititori cu aprox. 1 000—1 300 și al volumelor citite cu 8 000—10 000.);

— slaba punere în valoare a colecțiilor bibliotecii, prin lipsa accesului liber la raft, datorită unor condiții precare de spațiu și, pentru aceleași motive scoaterea din circuitul real al lecturii a unui număr important de publicații (cca 25 la sută din colecții) prin depozitarea lor deasupra rafturilor, pe cite 3—4 rânduri.

Măsuri preconizate

Concluziile prilejuite de cercetarea noastră asupra cauzelor ce au determinat scăderi importante în serviciile de lectură publică asigurate de biblioteca orașenească au fost supuse Comitetului orașenesc P.C.R., Consiliului popular orașenesc, condu-

cerii Întreprinderii de postav, altor organisme interesate, cu sprijinul acestora trecîndu-se la elaborarea unui plan concret de măsuri și la traducerea lor treptată în fapt.

Printre acestea:

— mărirea spațiului de funcționare a bibliotecii (începînd cu 1 septembrie 1974) de la 6 la 11 încăperi, ceea ce a permis dacă nu rezolvarea accesului liber la raft în condiții optime, oricum o amenajare corespunzătoare a depozitelor și extinderea serviciilor de bibliotecă (sală de lectură cu fondul de referință aferent, discotecă);

— accesibilizarea bibliotecii prin adecvarea orarului de funcționare posibilităților de frecvență ale lucrătorilor în schimburi sau care fac naveta (de la 11—19, la 8—12, 15—19);

— lărgirea ariei de cuprindere la lectură prin înființarea a trei filiale și a două biblioteci de casă, organizate în colaborare cu Comisia orașenească de femei;

— luarea, împreună cu conducerea Întreprinderii de postav, a unor măsuri concrete care să permită înscrierea navetiștilor la bibliotecă;

— îmbunătățirea calitativă a colecțiilor de publicații ale bibliotecii prin achizițiile curente, în funcție de nevoile reale de lectură, de studiu și de informare ale populației și în concordanță cu dezvoltarea viitoare economic-industrială a orașului;

— mutarea cabinetului de științe sociale în incinta bibliotecii, pentru îmbunătățirea propagării și difuzării literaturii din acest domeniu;

— intensificarea cooperării cu celelalte biblioteci din Buhași în privința coordonării achizițiilor, a cunoașterii colecțiilor de care dispun, a schimbului de informații, în scopul facilitării accesului cititorilor la întreg potențialul documentar de pe raza orașului;

— intensificarea împrumutului interbibliotecar pentru satisfacerea nevoilor de lectură mai pretențioase;

— perfecționarea instrumentelor de informare ale bibliotecii (cataloge, fișiere tematice, bibliografii de recomandare);

— organizarea unor forme adecvate de propagandă a cărții: prin stația de radioficare, prin acțiunea „Cartea în sprijinul producției” organizată în colaborare cu celelalte biblioteci din oraș etc.

Primele roade ale acestor măsuri nu au întârziat să apară. Ele se vădesc în numărul sporit de cititori și de volume difuzate în acest an. Notăm pentru primul semestru 1868 de cititori (din care 940 muncitori și 195 tehnicieni) și 20902 volume difuzate (din care 1560 social-politice și 2192 științifico-tehnice).

Ion FERLUȘCĂ

Componenta afectivă a lecturii

În condițiile în care literatura, arta în general, sînt chemate, în lumina Programului partidului, să contribuie la dezvoltarea multilaterală a personalității umane, cultivarea în rîndurile publicului cititor a unor deprinderi de lectură, adecvate specificului fiecărei literaturi și fiecărui gen literar, se înscrie ca o sarcină de prim ordin în fața pedagogilor lecturii, a bibliotecarilor. În cazul literaturii beletristice, factor modelator al conștiințelor de o importanță aparte, componenta afectivă a lecturii este un aspect nu mai puțin important. Articolul se înscrie ca o pledoarie argumentată în acest sens.

Cititul, una dintre marile bucurii ale vieții, s-a generalizat, la toate vîrstele, în societatea care a eliberat omul de umilințe, permițîndu-i o dezvoltare armonioasă și multilaterală. Contactul cu cartea este modelator pentru gîndirea și sentimentele oamenilor. Conținutul de idei, trăirile pe care le mijlocesc cărțile de poezie și proză literară produc nu numai desfătare estetică, ci și o nuanțare a atitudinilor de comportare în viață, avînd ca reper modelele eroilor ce ne-au captivat.

Încă din antichitate se recunoștea trăirilor estetice puterea de a influența și transforma omul pe plan etic. Aristotel spunea că prin reacția estetică omul se descarcă de afectele chinuitoare, transformîndu-le în contrariul lor, în satisfacții. Acest proces de transformare a pasiunilor în dispoziții virtuozose, printr-o zguduire a subiectivității receptoare, a dobîndit numele de katharsis. „Katharsisul pe care opera îl provoacă în receptor nu se mărginește să pună într-o lumină cu totul nouă fapte noi de viață sau unele deja cunoscute, dar rămase neconștientizate, ci noutatea calitativă a viziunii apărute astfel modifică percepția și capacitatea de percepere,

neral: „Sensul artei nu se epuizează în a ne învăța, a ne desluși sensuri și a ne face mai înțelepți. Sarcina ei originară este aceea de a ne bucura⁽³⁾.”

În cele ce urmează, vrem să insităm tocmai asupra bucuriei pe care o produce lectura la toate vîrstele, asupra stărilor afective generate de satisfacțiile care „te fură”; dar care-ți dau și prilej de introspecție. L-am invoca, în acest sens, pe Emile Faguet: „Lectura impune obișnuința examenului de conștiință și, în același timp, ne-o și dă. Din momentul în care ne vine ideea să comparăm personajele unei ficțiuni nu cu oameni cunoscuți de noi, ci cu noi înșine, dobîndim această obișnuință și citim în noi ca într-o carte...⁽⁴⁾”

Spre deosebire de alte arte, de pildă de cele plastice, opera literară nu există decît în stare de act. Cititul este actul contemplativ prin care actualizăm o operă. Subtilul poet, dramaturg și estetician Radu Stanca a consacrat problemei cititului un interesant eseu, în care distinge profunde nuanțe diferențiale între cititul științific, retoric și estetic. Citirea unei opere literare cu ton retoric sau științific duce la desființarea ei, după cum citirea cu ton estetic a unei teorii științifice este tot altă de inadecvată. Lipsa educației publicului în acest sens duce la citire inadvertentă. Cititul literar transfigurează textul: „Între subiect și obiect se petrece întotdeauna un schimb simpatetic. Date ale noastre sînt proiectate în obiect, date ale obiectului sînt proiectate în noi, iar ceea ce este fundamental, procesul de comprehensiune literară, se transformă în trăire contemplativă. A citi devine identic cu a cînta, a dansa, a privi, a asculta⁽⁵⁾.” Același autor face diferențierea cititului literar pe genuri: epic, dramatic și liric. Dacă cititul textului epic (al romanului și nuvelei) are urme de citit științific, punînd accentul pe termenii semnificativi (verbe, predicate) și evidențiază anecdoticul, respectînd doar pauzele cerute de respirație, cititul textului dramatic conține urme de citit retoric (dialogat) și este proiectat (în spectacol scenic), accentuînd termenii care adresează și evidențiază dramaticul, apoi cititul liric e considerat ca fiind pur, revelator, accentuînd termenii muzicali, evidențiază inefabilul și sugestia tăcerii: „Tonalitatea, apoi timbrul și, în sfîrșit, modul general al cititului revelator se caracterizează prin aceea că au în continuu o tendință vădită spre a crea sentimentalul, spre a favoriza stările sufletești excepțional emotive⁽⁶⁾.”

³⁾ Ibidem, p. 330

⁴⁾ Faguet, Emile. *Arta de a citi*. Buc., „Albatros”, 1973, p. 34.

⁵⁾ Stanca, Radu. *Problema cititului*. În: *Acvariu*. Cluj, „Dacia”, 1971, p. 67.

⁶⁾ Ibidem, p. 75.

¹⁾ Lukács, Georg. *Estetica*. Vol. 1. Buc., „Meridiane”, 1972, p. 801.

²⁾ Hartmann, Nicolai. *Estetica*. Buc., „Univers”, 1974, p. 59.

Esteticienii marxști, indeosebi, prezintă ritmul poeziei, al pieselor dramatice, al dansului sau cîntecului ca fiind la origine o reflectare a ritmului muncii, pe parcurs transfigurată și așind un pronunțat și nemijlocit caracter afectiv, de orajă asupra celui care-l percepe. Ritmul în care se desfășoară o lectură literară include și tăceri, pauze tactice, fapt întărit de Ion Pillat în versul: „Nu vorbește, tăcerea dă cîntecului glas“.

Pentru a educa la cititori deprinderea cititului adecvat fiecărui domeniu și gen de creație scrisă, „vrăjindu-l“, un rol important revine școlilor, tuturor instituțiilor culturale și, în primul rînd, bibliotecilor, criticii literare și chiar scriitorilor care își citesc în public creațiile.

De ce se citește astăzi, în general, mai puțină poezie decît proză, fapt relevant de mai toate statisticile bibliotecare și de investigațiile asupra preferințelor de lectură? Pentru că cititorul de poezie are cultivată o sensibilitate mai aparte, receptivă la un limbaj mai concis, la un ritm de rostire a cuvintelor care numai așa produc stările afective de satisfacție și incantație, de relevare a unor sensuri profunde ale conținutului poeziei. De ce, la fel, se citește mai puține opere dramatice? Pentru că înțierea cititorului în acest domeniu ține de obișnuirea sa cu vederea în spațiu a acțiunii dramatice, deci cu familiarizarea vizionării multor piese de teatru. În școli, sensibilitatea artistică este adesea atrofiată de elementele didactice, care apropie lectura mai mult de gîndire decît de simțire. Bibliotecarii, la rîndul lor, nu posedă o pregătire adecvată în acest sens. Chiar și la sezătorile literare am auzit frecvent poeți consacrați citind necorespunzător propriile lor creații. În plus, în lirica modernă se manifestă tot mai des și tendința de diminuare a factorului emoțional în favoarea celui cerebral. În acest caz, poezia respectivă ne privează, prin structura și conținutul ei, de vibrația emotivă, adică de esența însăși a marii literaturi. Credem că nici criticii literari nu vin în suficientă măsură în sprijinul descoperirii artistice prin analizele pe care le fac operelor literare. Prea mult se insistă în critica actuală pe problemele de structură a operelor, pe comparativism și analogii tematice între scriitori și între opere, subliniindu-se în mai mică măsură frumusețile autentice ale unor creații beletristice: stilul, atmosfera, originalitatea lor. Lipsa de orientare a de exercare eficientă a afectivității cititorilor generează uneori alunecarea facilă spre o lectură în care emoțiile converg către un sentimentalism dulceag și aderă

cu predilecție la discretele forme ale prostului gust, ale kitsch-ului. În cazuri extreme se ajunge chiar la lectura pătimașă și vicioasă a unei literaturi cu tentă bovarică, narcotică, De-a lungul anilor, fiecare constatăm că, recitînd unele cărți parcurse mai de mult cu deosebită plăcere, nu mai trăim lectura la același diapazon sau, dimpotrivă, ajungem să sesizăm lucruri absolut noi și emoționante care odinioară ne-au scăpat atenției. Aceste experiențe pledează pe de o parte pentru necesitatea unei selecții cit mai riguroase a celor citite, iar pe de altă parte pentru recunoașterea evoluției spirituale a omului îmbogățit an de an cu noi trăiri, cu gusturi și priceperi de citire în continuă autoperfecționare. Psihologii care au adîncit fenomenul creativității unane au constatat că un principal factor favorizant pentru acest proces este și lectura susținută. Într-adevăr, faptele și trăirile eroilor din cărți, atitudinile, inițiativele și opțiunile lor sînt o mină bogată, din păcate insuficient exploatată.

În societatea socialistă sînt semne incurajatoare care ne permit să spunem nu numai că pasiunea cititului a prins în mrejele ei toate generațiile, dar și că preocuparea spre citire selectivă, bazată pe criterii axiologice, este în plină ascensiune. Un prim semn este acela că o carte bună nu rămîne mult timp în librării și este căutată cu febrilitate chiar din ziua apariției apartiniei ei. Un alt semn rezidă în frecvența tot mai însemnă a bibliotecilor publice și creșterea considerabilă a bibliotecilor personale ale cetățenilor, încă din perioada scolarității. Dezvoltarea multilaterală a personalității umane este substanțial sprijinită în țara noastră de contactul larg al maselor populare cu cartea valoroasă, inspirată din realitățile pe care le trăim.

Nu mai preluînd aportul afectivității, ca vehicul ideal către conștiința umană al ideilor generoase semănate în cărți, vom putea pune, în munca noastră de educație și autoeducație, accentele necesare pe încercătura emoțională adecvată a lecturii la toate vîrstele. Din motivele succint prezentate, este de neconceput astăzi sporul atractivității și eficienței lecturii în afara cultivării susținute a componentei sale afective. Un profund conținut de idei, împletit cu o potrivită cale de acces a lecturii la cerințele specifice domeniului sau genului respectiv, creează un climat favorabil unor trăiri pasionale (intelectuale, morale, estetice) la unison cu pulsațiile vieții autentice din societatea socialistă, pe care de fapt le reflectă, în chip transfigurată, literatura valoroasă.

Prof. dr. Patița SILVESTRU

MERIDIAN BIBLIOLOGIC

Pe agenda Sesiunii
FIAB de la Oslo:

DOCUMENTE IMPORTANTĂ ACTIVITATEA A

După cum este cunoscut, Sesiunea a 41-a a Consiliului general al Federației internaționale a asociațiilor de bibliotecari (Oslo, 11—16 august 1975), avînd ca temă „Viitorul cooperării internaționale în domeniul bibliotecar“, și-a înscris pe agenda sa discutarea a două documente de însemnătate crucială pentru activitatea viitoare a organizației, pentru dezvoltarea și perfecționarea profesiei de bibliotecar și a cooperării internaționale în acest domeniu. Este vorba de **Proiectul de statut** (document de lucru I) și **Proiectul de program pe termen mediu 1975—1980**, pregătite de Grupul de dezvoltare a programelor (document de lucru IV), documente ce vin să concretizeze preocupările organizației profesionale internaționale a bibliotecarilor de racordare a programului de activități și a structurii ei la nivelul actual și la noile condiții de dezvoltare a muncii bibliotecare.

Din proiectul noului statut, cuprînd 28 de articole grupate în 11 secțiuni, reținem cîteva din principalele prevederi, unele dintre acestea aducînd schimbări radicale în structura federației:

● Noua denumire a organizației va fi **FEDERAȚIA BIBLIOTECARĂ INTERNAȚIONALĂ**, avînd sigla IFLA (art. 1):

● Definită prin prisma obiectivelor sale, „Federația bibliotecară internațională este o asociație internațională independentă cu scopuri științifice și care nu urmărește nici un scop lucrativ. Ea are drept obiectiv a promova pe plan internațional colaborarea, schimburile de vederi, cercetarea și studiul în toate domeniile

DE MAXIMĂ PENTRU VIITOARE ORGANIZAȚIEI

care se referă la bibliotecă, ca și la serviciile de bibliografie și de documentare, și a constituit un organism urmărind să prezinte pe plan internațional punctul de vedere al celor ce lucrează în aceste domenii de activitate.

În acest scop Federația își asumă ca sarcină să întreprindă acțiuni adecvate, printre care: organizarea de reuniuni și congrese cu caracter general sau pe specialități; întreprinderea, promovarea și coordonarea de cercetări și studii; stringerea, redactarea, publicarea și difuzarea în orice alt fel a informațiilor referitoare la domeniul bibliotecilor, ca și la serviciile de bibliografie și de documentare" (art. 2);

● În privința membrilor ei Federația se compune din: **comisi naționale, membri internaționali, membri obișnuși, instituții membre, membri aderenți, membri onorifici** — (președinți onorifici, asociați onorifici (art. 3);

● Organul suprem al Federației este **Consiliul** — „Consiliul deține puteri depline permițând realizarea obiectivelor Federației" (art. 8); „Consiliul se reunește cel puțin o dată la doi ani, în locul și la data fixate de Comitetul Executiv" (art. 9);

● „Comisiile naționale și membrii internaționali au vot deliberativ. Membrii obișnuși și instituțiile membre dispun de un vot în toate problemele care se referă la activitățile științifice și tehnice ale Federației" (art. 10);

● „Federația este condusă de către un **Comitet Executiv**, compus din președintele Federației și șase membri" (art. 12); „Președintele și membrii Comitetului Executiv sînt aleși de către Consiliu pe o perioadă de patru

ani. Ei sînt reeligibili în aceleași funcții pentru o singură perioadă consecutivă de doi ani" (art. 13); „Comitetul Executiv alege în plenul său un prim și un al doilea vicepreședinte, ca și un trezorer. Durata mandatului lor este de doi ani. Ei sînt reeligibili" (art. 14); „Comitetul Executiv se reunește cel puțin de două ori pe an" (art. 15); „Comitetul Executiv are puteri depline în privința gestiunii și conducerii, sub rezerva atribuțiilor ce revin Consiliului" (art. 16)

● Organisme noi — comitetele regionale, stabilite de către Consiliu în vederea promovării obiectivelor Federației în anumite regiuni (art. 17);

● Ca forme de structură pentru desfășurarea activităților științifice și tehnice sînt prevăzute **Academia, Comitetul științific și tehnic, Diviziunile, Grupurile de studii și Secretariatul**.

„Academia IFLA se compune din personalități cărora Federația le recunoaște înalta competență și de la care dorește să obțină consultații competente. Ea se constituie în sinul Federației ca organ consultativ. Membrii Academiei sînt aleși de către Consiliu, la recomandarea Comitetului Executiv" (art. 18).

„Comitetul științific și tehnic cuprinde membrii Comitetului Executiv, președinții diviziunilor și alți patru membri aleși de Consiliu. Comitetul științific și tehnic coordonează lucrările științifice și tehnice pe care Federația le întreprinde prin intermediul diviziunilor și grupurilor de studii stabilite de el în acest scop" (art. 19).

„Se constituie câte o diviziune pentru fiecare din următoarele categorii de bibliotecă sau de instituții bibliotecare generale de cercetare: bibliotecă specializată; bibliotecă pentru servirea marelui public; școli de biblioteconomie, institute de cercetări și de bibliografie. Fiecare diviziune are funcția de a efectua lucrări științifice și tehnice prezentind un interes deosebit pentru bibliotecile și instituțiile pentru care este constituită diviziunea" (art. 20).

Constituie de către Comitetul științific și tehnic, grupurile de lucru au sarcina „de a promova și duce la bun sfîrșit activitățile de ordin științific și tehnic întreprinse de Federație". „Comitetul științific și tehnic fixează misiunea fiecărui grup de lucru pe care îl înființează" (art. 21).

„Secretariatul Federației este condus de către un Secretar general, numit de către Comitetul Executiv. Secretarul general are responsabilitatea muncii administrative a Federației" (art. 23).

Proiectul **Programului pe termen mediu**, lucrare de largi proporții elaborată de Grupul de dezvoltare a programelor la cererea Biroului Executiv, are drept scop să furnizeze Biroului și celorlalte organe ale FIAB

linia directoare pentru planificarea muncii Federației pînă în 1980. Acest program nu are deloc intenția de a limita libertatea organizațiilor de bibliotecari în consultările și schimbările lor de idei și de experiențe. Dar, semnalindu-le totodată teme prioritare, bibliotecarii pot fi ajutați în alcătuirea programelor lor și cu alte subiecte ce răspund noilor cerințe ale activității profesionale.

Gruparea materiei programului urmează îndeaproape ceea ce s-a sugerat și s-a prevăzut în proiectul statutului pentru noua organizare a activității profesionale a FIAB în diviziuni mari, fiecare din acestea cuprinzînd mai multe secții sau comisii deja existente. Programul este alcătuit astfel din două părți principale (I. Cimpul de activitate și organizarea FIAB; II. Activități profesionale), formate la rîndul lor dintr-o seamă de capitole distincte, în care, după o scurtă expunere a situației actuale și a principalelor probleme ce-și așteaptă rezolvarea, sînt înscrise propuneri de acțiuni ce vor fi întreprinse de FIAB în perioada 1975—1980. Rezumînd și selectînd din program, redăm și noi mai jos cîteva teme propuse spre studiu și aplicare în practică în domeniul activităților profesionale referitoare la bibliotecile publice („Bibliotecă ce se adresează unui public general"): 1. Rolul bibliotecilor publice în educația adulților; 2. Promovarea și extinderea bibliotecilor publice în țările în curs de dezvoltare; 3. Prelucrarea și folosirea mijloacelor audio-vizuale în bibliotecile publice; 4. Bibliotecile publice dintr-o țară ca rețea de cooperării; 5. Centrele naționale de îndrumare și asistență de specialitate pentru bibliotecile publice; 6. Bibliotecile pentru copii în mediul rural; 7. Asistența acordată bibliotecilor pentru copii în țările în curs de dezvoltare; 8. Studii globale internaționale asupra literaturii pentru copii; 9. Biblioteca școlară ca centru de documentare și cercetare; 10. Conducerea centrală a bibliotecarilor dintr-un sistem școlar; 11. Bibliotecile școlare ca parte a unui sistem național de bibliotecă publice; 12. Formarea profesională a bibliotecarilor școlari; 13. Studiu comparativ internațional pentru crearea de bibliotecă destinate bolnavilor spitalizați și handicapaților; 14. Sprijinirea lecturii infirmilor și handicapaților; 15. Servicii de bibliotecă pentru orbi; 16. Biblioterapie; 17. Cursuri regionale pentru bibliotecarii din spitale; 18. Posibilități de cooperare cu bibliotecile medicale.

În sfîrșit, mai notăm din ultimul capitol al proiectului programului pe termen mediu consacrat activităților profesionale: controlul bibliografic; accesul universal la documente; formarea profesională, gestiune și tehnologic.

GEORGE SEBASTIAN

TENDINȚE ÎN BIBLIOTECONOMIA CONTEMPORANĂ

— Tehnici biblioteconomice —

Gradul de progres al oricărui domeniu de activitate depinde de nivelul tehnicilor care se utilizează în perimetrul său. Fie că se identifică prin tehnici proprii, fie că utilizează instrumentarul și codul metodologic al unor cîmpuri adiacente, nici o zonă a ideii și acțiunii umane nu mai ignoră azi metodele și mijloacele prin intermediul cărora își organizează cunoștințele, activitățile și relațiile sale specifice. Efortul principal al celor mai multe orizonturi de cunoaștere este dirijat mai ales în direcția perfecționării arsenalului lor de tehnici și metode de cercetare și producție ca modalitate esențială de creștere a contribuției fiecăruia la îmbunătățirea vieții și progresul civilizației.

Biblioteconomia ultimelor decenii este animată de aceleași preocupări. Perfecționarea sau înlocuirea tehnicilor tradiționale — cele mai multe slab productive și univoce — s-a identificat cu însăși acțiunea de modernizare a domeniului. Marile țeluri ale bibliotecilor, de a realiza un grad înalt de concentrare a informațiilor, elaborarea de instrumente sintetice și asigurarea unei diseminări operative a informațiilor și documentelor nu mai puteau fi urmărite eficient cu vechile mijloace. De altfel, tocmai insuficiența tehnicilor tradiționale și startul încet, neconcludent al bibliotecilor în direcția modernizării au determinat proliferarea independentă a unităților de documentare.

Pe terenul biblioteconomiei s-au reunit, în tot cursul evoluției sale, tehnici eterogene, unele preluate din zone cu care aceasta se interferează, altele specifice științei organizării și conducerii bibliotecilor. În ciuda unei existențe îndelungate, biblioteconomia n-a reușit să armonizeze deplin și să repersonalizeze toate aceste tehnici, astfel încît multe activități se desfășoară încă în mod diferit de la țară la țară și de la colecție la colecție. Abia în ultima vreme, sub presiunea cantității copioase de documente și a imperativului cooperării multilaterale, s-au elaborat programe unitare patronate de UNESCO prin intermediul FIAB, FID și al altor organisme internaționale. În același sens acționează și computerizarea activităților în bibliotecile moderne care determină formularea identică sau apropiată a aceluiași cerințe. Dezvoltarea mai lentă a tehnologiei bibliotecilor are, mai

ales, explicații sociale. Cîtă vreme documentarea individuală putea evita fără prea multe riscuri apelul la marile masive de informații, investiția în bibliotecă părea să aibă doar o eficiență culturală îndepărtată. Argumentele celor care motivau această întârziere tehnologică invocînd conservatorismul adine înrădăcinat al bibliotecilor sînt lipsite de temei. Conservatorismul și modernitatea nu sînt atitudini cu aprehensiuni instituționale. Biblioteconomia are o disponibilitate organică pentru modernizare, în ciuda presiunilor cantitative cărora trebuie să le facă față și a unor relații interne foarte stabile. Practica utilizării diferitelor categorii de coduri ca și caracterul ușor formalizabil al multor activități permit totuși perfecționarea și modernizarea permanentă a metodelor și tehnicilor folosite. Tehnicile de computerizare nu se introduc mai ușor în gestiunea economică și în statistica decit în biblioteconomie și în informare. Este născută o problemă de concepție, de start și de resurse. Teoreticienii cu viziune prospectivă atrag în ultima vreme tot mai frecvent atenția asupra caracterului de masă pe care trebuie să-l aibă orientarea către noile tehnici ca unica soluție pentru păstrarea în actualitate a bibliotecilor, pentru depășirea barierei tehnologice care le desparte de unitățile moderne de informare. „Frontiera dintre bibliotecile specializate și centrele de documentare este din ce în ce mai fictivă și numai bibliotecile care vor ști «să ia turnanta», adaptîndu-se tehnicilor moderne de documentare vor avea o șansă de supraviețuire” — scria, dramatizînd într-o măsură, G. Feuillebois¹⁾.

Efortul de perfecționare tehnologică este legat, în anumite zone ale biblioteconomiei, de recunoașteri și reglementări internaționale. Nu este destul să se constate insuficiența unor metode și mijloace tradiționale; totul este să poată fi înlocuite cu altele noi, unanim acceptate. În domeniul completării colecțiilor, de pildă, există o metodologie îndelung stabilită care urmărește relația logică: *prospectare internă* (a colecțiilor și necesităților) — *prospectare externă* (a surselor și furnizorilor) — *selecție și opțiune* — *recepție și dispeserizare*. Fiecare din aceste momente presupune, de asemenea, un lanț de activități. Dar, în condițiile afluxului documentar contemporan,

unele din aceste momente se desfășoară lent, greoi. Din rațiuni predominant comerciale s-a ajuns la un consens larg în vederea adoptării numărului internațional al cărții (I.S.B.N.). Grupul de 10 cifre e divizat în patru segmente cu semnificație diferită: primul indică grupa națională, lingvistică, geografică în care a fost publicată cartea; al doilea indică editura; al treilea segment reperează lucrarea în producția unei anumite edituri, iar segmentul ultim conține o cifră de control pentru verificarea automată a celorlalte trei grupe cifrice. Aceasta este o nouă tehnică de lucru care permite operativizarea substanțială a operațiilor de completare curentă, printr-o identificare mai simplă a cărților apărute în toată lumea. O metodă apropiată s-a adoptat pentru periodice (I.S.S.N.). Odată cu automatizarea accelerată a comerțului de carte și a bibliotecilor, noua tehnică devine indispensabilă²⁾. Completarea retrospectivă este considerabil favorizată dacă se bazează pe o gestiune simplă și rapidă a colecțiilor care permite depistarea imediată a lacunelor.

Un domeniu în care înnoirea tehnicilor aduce transformări radicale în modul de lucru îl constituie analiza documentelor. Atît în cazul cercetării primare, redusă la ogîndirea unuia sau citorva aspecte dominante ale conținutului documentului, cit și în analiza de profunzime, care ogîndește ideea majoră a unei lucrări, în toate relațiile sale, tehnicile de reflectare și clasificare adoptate sînt hotărîtoare pentru exactitatea și operativitatea identificării și accesului la documente. Sistemele de indexare și clasificare nu sînt de fapt numai modalități de acces la informații și surse, ci, în același timp, experiențe intelectuale, sinteze ale gândirii logice, structuri sugestive pentru munca științifică. Evident, limbajele documentare și clasificările sînt supuse unei neîntrerupte evoluții, în acord cu stadiul mișcării științifice. Dinamica uluitoare a dezvoltării în toate domeniile cunoașterii a creat chiar o situație de permanentă criză a sistemelor de clasificare, rămase mereu în urma mutațiilor care intervin. Aceasta a condus la elaborarea unor soluții izolate, la apariția unor micro sisteme care își păzesc cu strășnicie autonomia lor. Înmulțirea micro sistemelor de clasificare în unitățile de informare și în bibliotecă este o dovadă a slăbiciunii sistemelor universale și pune sub semnul întrebării utilitatea sistemelor globale³⁾. Deși bibliotecile din multe țări au o bună cunoaștere a tehnicii C.Z.U., există o tendință evidentă de a se opta pentru indexarea pe termeni, mai adîncă și mai flexibilă. Oricîtă ordine a creat în instrumentele de reflectare, indexarea zecimală este considerată tot mai caducă datorită

structurii sale rigide, inechităţii faţă de unele zone ale ştiinţei şi tehnicii şi intermediarii mai îndepărtate pe care o propune atât codificatorilor cit şi beneficiarilor. Indexarea în limbaj direct, natural pare o soluţie mai generoasă pentru beneficiari, deşi dificultăţile indexatorilor nu sînt mai mici. Interesul cu care bibliotecile moderne încearcă să-şi apropie tehnica noilor limbi documentare, adoptînd sau elaborînd tezaure, reprezintă o direcţie semnificativă de evoluţie, implică participarea lor creatoare la perfecţionarea tehnicilor de indexare în jurul cărora există o emulaţie promiţătoare. Pentru exemplificare este de amintit opinia cercetătorului român Virgil Stancovici, care susţine că noţiunile nu sînt suficiente pentru a exprima tridimensionalitatea ştiinţei.../ Pentru aceasta ni se pare necesar şi logic apelul la propoziţii sau judecăţi... Propoziţiile caracteristice scoase în vedetă pot forma în ordine alfabetică un catalog al disciplinei respective, dar nu de cuvinte, ci de propoziţii fundamentale ale domeniului⁴⁾. Tot atât de interesantă este şi metoda comprimării algoritmice a textelor, menită să înlăture subiectivismul indexatorilor prin stabilirea unei tipologii a documentelor care facilitează opţiunea pentru indexarea sintetică sau analitică⁵⁾.

În zona tehnicilor de indexare şi catalogare se repercează de asemenea determinant alegerea momentului utilizării lor pe traseul fluxurilor de documente. Recomandarea mai veche a lui S.R. Ranganathan de a se practica tratamentul „prenatal“ al documentelor în vederea operativizării reflectării lor în instrumentele de informare nu a fost decît pe alocuri aplicată dar continuă să rămînă o aspiraţie a bibliotecilor de pretutindeni. În privinţa oportunităţii unei anumite metode de indexare, a selecţiei documentelor şi a categoriei de informaţii care trebuie indexate, soluţiile sînt diferite în funcţie de caracterul bibliotecii, de interesele beneficiarilor etc.

O adevărată revoluţie în tehnicile biblioteconomice a adus-o în ultimul deceniu computerizarea. Introducerea calculatoarelor electronice nu înseamnă doar operativizarea unor procese, creşterea capacităţii de informare şi tratamentul unitar al informaţiei, ci formularea unor noi obiective, redimensionarea structurilor biblioteconomice, o nouă concepţie despre locul bibliotecilor în sistemul de informare. Literatura de specialitate consideră — cu rezerve nesemnificative — rolul tehnicilor cibernetice în evoluţia bibliotecilor, mai ales a celor specializate, ca singura perspectivă realistă care va permite repersonalizarea lor. „Într-o mare bibliotecă bibliotecarul nu vede niciodată cititorii, iar cărţile sînt clasate într-o ordine magnifică.

Bibliotecarii nu vorbesc de indivizi, ci vorbesc de beneficiari, de comunitate, dar niciodată de indivizi. În acest domeniu calculatorul are minunata putere de a trata indivizii ca atare, o carte ca atare sau un eveniment particular ca atare⁶⁾. Wilbur Schramm integrează bibliotecile ştiinţifice unui program mondial de comunicare. „Noi vom vedea probabil în zece, douăzeci de ani mari schimbări în natura bibliotecilor de cercetare. Ele vor semăna mai degrabă cu centrele de informare decît cu bibliotecile pe care le-am cunoscut dintotdeauna.../ Bibliotecile de tip nou vor trebui să fie capabile să cerceteze cu ajutorul unui ordinator genul de date solicitate de cercetători, immagazinînd şi regăsind electronic aceste date.../ Poate vom vedea într-o zi o reţea mondială de documentare care să permită tuturor cercetătorilor să consulte în cîteva ore indiferent ce articol, carte sau rezultatul unei anchete, în orice colţ al lumii...“⁷⁾.

Dar generalizarea tehnicilor computerizate în bibliotecă ridică probleme dificile, de concepţie, economice, de educaţie a beneficiarilor etc. Mirajul automatizării nu trebuie să înlăture studiile temeinice de situaţie, definirea clară a scopurilor bibliotecii şi a relaţiilor sale în sistemul de informare⁸⁾. Exagerarea virtuţilor automatizării, neînţelegerea etapei, lipsa de colaborare dintre bibliotecari şi specialiştii în informatică au determinat eşecuri, reveniri, lipsă de eficienţă. Se cunosc cazuri de bibliotecii care au renunţat la cataloagele tradiţionale pe „fise, deşi capacitatea de automatizare instalată la un moment dat era insuficientă pentru dezvoltarea apropiată a colecţiilor. Gestuinea automată a fost astfel abandonată o vreme pînă la procurarea unei instalaţii de mai mare capacitate. În alte cazuri nu s-a înţeles caracterul strict selectiv pe care îl are automatizarea în documentare, ocupîndu-se neeconomic capacitatea de tratament şi stocare cu informaţii nesemnificative⁹⁾.

În adoptarea tehnicilor computerizate în bibliotecă se înregistrează două tipuri de experienţe: 1. individuale şi 2. integrate. În prima situaţie, rezultatele pot fi satisfăcătoare la nivelul unei bibliotecii cu condiţia unei implementări adecvate a noilor tehnici. Un astfel de exemplu, între altele, oferă automatizarea unor activităţi la Biblioteca generală a Universităţii din Liège (Belgia) care a optat pentru un IBM 1620, înlocuit în 1970 cu un IBM 360-20-IV, cu o capacitate 16 K, alături de care funcţionează şase perforatoare, maşini de sortare, o calculantă. Se utilizează cartela mecanografică şi discurile magnetice — un complex mai avantajos şi mai ieftin decît benzile perforate sau benzile magnetice. Cartela permite verificări şi corecţii, iar discurile magnetice sînt

unităţi cu acces rapid şi de mare capacitate¹⁰⁾.

Dar viitorul aparţine experienţelor integrate, bazate pe utilizarea eficientă a unor unităţi centrale de calculatoare, cu intrarea unică şi cu o reţea de terminale în toate unităţile sistemului. Un astfel de sistem, cercetat în prezent în numeroase ţări, pare să canalizeze cele mai multe opţiuni. În Franţa, Biroul de automatizare a bibliotecilor (B.A.B.) studiază un plan de automatizare integrată a bibliotecilor franceze eşalonat pe mai mulţi ani şi bazat pe o reorientare generală a activităţii acestora¹¹⁾. Antrenarea marilor bibliotecii în acţiunea de fixare a unei metodologii unitare asigură preluarea tuturor experienţelor pozitive şi compatibilizarea tehnicilor folosite¹²⁾, ¹³⁾.

Implementarea tehnicilor moderne în bibliotecii trebuie să elibereze bibliotecile de presiunea cantităţii, să preia activităţile mecanice, redînd bibliotecarilor orizontul ştiinţific fără de care profesia aceasta de mare utilitate socială nu poate fi propulsată pe trepte superioare¹⁴⁾. Este un obiectiv major care merită un program mondial larg şi intens urmărit.

Ion STOICA

BIBLIOGRAFIE

- 1) Feuillebois, G. *Les bibliothèques spécialisées pour le progrès, la science et l'humanité*. (Comunicare la Conferinţa F.I.A.B. — Budapesta 1972. Traducere internă B.C.U. Buc.)
- 2) *La numerotation internationale du livre*. In: *Bibliographie de la France*, nr. 15, 1972, p. 281-292.
- 3) Szava-Kovats, E. *Stadiul actual al clasificării şi evaluării ei din punct de vedere al informării ştiinţifice*. In: *Sisteme de informare documentară*, nr. 9, 1972, p. 577-592.
- 4) Stancovici, V. *Logica limbajelor*. Buc., Editura ştiinţifică, 1972.
- 5) Socolov, V.A. *Metod algoritmiceskogo izbiratel'nogo sverivania textov*. In: *Nauchno-tekhnikaia informacija*. Seria II, nr. 8, 1972, p. 9-14.
- 6) Kligour, Fr. G. *Premiers pas vers une nouvelle bibliothéconomie: L'Ohio College Library center*. In: *Bulletin des bibliothèques de France*, 19, nr. 5, 1974, p. 245-256.
- 7) Schramm, Wilbur. *Consequences sociales prévisibles de la généralisation des communications spatiales*. In: *L'information à l'ère spatiale*. Unesco, 1968, p. 11-32.
- 8) Lachemandière, Jean de. *Nécessité et informativité*. In: *Probleme de informare documentară*, 5, 1974, p. 336-363.
- 9) Trystram, J.P. *La documentation automatique*. Paris, Dunod, 1971.
- 10) Krins, A. *Cinq années d'automatisation à la Bibliothèque générale de l'Université de Liège*. In: *Archives et bibliothèques de Belgique*, 45, nr. 1-2, 1974, p. 64-105.
- 11) Motaïs de Norbonne, A.M. *Le bureau pour l'automatisation de bibliothèques*. Bilan pour 1971-1972. In: *Bulletin des bibliothèques de France*, 18, nr. 2, 1973, p. 45-55.
- 12) Boisset, M. et Beyssac, R. *Une expérience de bibliothèque automatisée: G.I.B.U.S.* In: *Bulletin des bibliothèques de France*, 16, nr. 5, mai 1971, p. 268.
- 13) Jean-Pierre, S. *L'informatique à la Bibliothèque des Halles*. In: *Bulletin des bibliothèques de France*, 17, nr. 9, 1972, p. 408-412.
- 14) Strelb-Laurentz, A. *Bibliothek, Bibliothekar, Wissenschaft*. In: *Biblos*, 21, nr. 2, 1972, p. 87-93.

LUCRĂRI DE SPECIALITATE

DOUĂ LUCRĂRI BIBLIOGRAFICE EDITATE DE BIBLIOTECA CENTRALĂ UNIVERSITARĂ DIN CLUJ-NAPOCA

În cadrul seriilor de *Referințe critice* inițiate în urmă cu câțiva ani de Biblioteca centrală universitară din Cluj-Napoca de o utilitate incontestabilă pentru cercetătorii și studenții ce se ocupă de problemele esteticii și teoriei literare și ale istoriei și criticii literare, au fost editate noi lucrări, pe care le prezentăm în continuare:

ESTETICĂ ȘI TEORIE LITERARĂ. Indice de semnare a articolelor apărute în publicațiile periodice din țară. Vol. 1—2. Cluj, Biblioteca centrală universitară. Serviciul de Informare și Documentare, 1973. Vol. 1. 273 p.; vol. 2. p. 274—524.

Bibliografia de față înregistrează (în continuarea primului volum: 1966—1967), pe baza unei ample munci de investigație bibliografică (56 de publicații periodice din țară, în limbile română, maghiară și germană), principalele contribuții în domeniu, apărute în perioada 1968—1971. Acest vast material informativ (aproape 7 mii de notițe bibliografice) a fost organizat tematic, pe vedete de subiect ordonate alfabetic, cu trimiterile cuvenite în cazul termenilor ce definesc noțiuni apropiate sau sinonime. Pentru redactarea referințelor bibliografice s-a optat pentru descrierea simplificată, ceea ce face lesnicioasă consultarea. Funcționalitatea lucrării este augmentată de aparatul auxiliar — indice alfabetic al vedetelor de subiect și indice al numelor de autori.

★

ISTORIE ȘI CRITICĂ LITERARĂ. Indice de semnare a articolelor referitoare la scrierile din România, apărute în periodicele din țară. Cluj, Biblioteca centrală universitară, 1974. 568 p.

Informațiile bibliografice selectate prin cercetarea a 58 de publicații periodice din țară (în limbile română, maghiară și germană) au fost grupate pe autori abordăți (după caz, pe probleme, curente literare etc.) într-o orinduire alfabetică. Autorii referințelor critice sint evidențiați într-un indice alfabetic auxiliar, cu trimiteri în corpul volumului la autorii tratați. Această descriere simplificată, aceeași structură funcțională a materialului ca și în lucrarea precedentă, colectiv de autori — Cornelia Vlad, Ana Miha, Teodora Oprescu și Ida Went — dovedind o deplină profesionalitate.

L.C.

BIBLIOGRAFIA ORASULUI BUCUREȘTI. Articole de publicații periodice și seriale. Cărți. Albume. (vol.) 15 (nr. 1—1178). An 6, Ian — mar 1975. 175 p. Ilustr. (Biblioteca municipală „M. Sadoveanu”).

Ajunsa la al șaselea an de apariție, *Bibliografia orașului București* păstrează toate virtuțile inițiale, dar s-a eliberat treptat de cele mai multe din vicile de concepție și de formă care îi însușiseră începuturile. Plusul de selectivitate, cu care se prezintă azi lucrarea, conferă și un plus de semnificație informațiilor înregistrate, dintre care cele de importanță efemeră au fost eliminate aproape cu totul. Succinte, la obiect, adnotările inserate pe parcurs sporesc valoarea informativă a lucrării.

Ciștigurile sint și în planul organizării materialului bibliografiat, actuala structură tematică fiind mai limpede, mai logică, mai funcțională. Am sugera totuși, pentru numerele viitoare, deschiderea bibliografiei cu capitolul referitor la activitatea organizației P.C.R. a municipiului București, în locul celui de istorie, care ar putea de altfel să includă și partea referitoare la istoria „luptei revoluționare a clasei muncitoare din capitală”.

În cadrul fiecărei grupe și subgrupe tematice, ordonarea notițelor bibliografice a fost făcută alfabetic, cu demarcarea prealabilă a articolelor din periodice, a cărților și materialului iconografic.

Aparatul auxiliar — lista periodicelor bibliografiate (72), dar mai ales Indicele alfabetic al autorilor și al numelor de persoane menționate în titluri și Indexul alfabetic de instituții și întreprinderi menționate în articole, Sumar — ușurează consultarea bibliografiei, luminând-o, în funcție de natura interesului, dintr-un unghi sau din altul.

În încheiere, un cuvânt de merit colectivului de redacție, pe care ne face plăcere să-l numim: Ecaterina Ionescu, Iulia Mihalcea, și Adriana Mariușcu.

I.T.

COMUNICĂRI ȘI REFERATE. Sesiunea științifică organizată cu ocazia aniversării a 60 de ani de la înființarea primei biblioteci publice din județul Arad. Arad, 1974. 112 p. (Comitetul județean de cultură și educație socialistă, Biblioteca județeană Arad).

Implinirea, în anul 1973, a 60 de ani de serviciu de bibliotecă publică pe teritoriul județului Arad a prilejuit, cu ocazia sesiunii științifice organizată de biblioteca județeană, prezentarea unui număr însemnat de cercetări valoroase privind aspecte ale istoriei cărții, presii și culturii ale bibliotecii economice și bibliotecii, ale documentării și activității educaționale în zona Aradului. Stăse într-un volum apărut sub îndrumarea unui colectiv de specialiști din Biblioteca județeană — Cătălin Ionuț, Olimpia Zdroba și Dan Lăzărescu —, comunicările prezentate la sesiune oferă lectorului acestei lucrări o informație bogată și variată, deseori cu date inedite, de real interes pentru cunoașterea trecutului cultural al meștegurilor arădani. Această ar fi nota dominantă a volumului, ținând seamă de faptul că din cele 19 comunicări cuprinse în volum 13 sint grupate în prima parte, consacrată „istoriei cărții, presii și culturii”. Pentru conținutul lor mai precis circumscris tematicii bibliologice care a prilejuit sesiunea de comunicări, ca și pentru valoarea datelor comunicate, din această parte a lucrării reținem contribuțiile semnate de *Mihai Ianculescu* („Reuniunea română de lectură din Timisoara”), *Mircea Avram* (Ioan Slavici: manuscrise, scrisori și ediții princeps în colecțiile Bibliotecii „Astra”), *Dan Demşa* (Istoricul unei biblioteci românești — bibliotecă «Asociațiunii Naționale Arădene pentru cultura și conversarea poporului român») și *Olimpia Zdroba* (Biblioteca lui Vasile Goldiș și formația sa spirituală).

Deși restrânsă ca dimensiuni (doar 6 comunicări), secțiunea a doua a volumului cuprinde interesante contribuții la îmbogățirea literaturii noastre bibliologice cu cercetări concrete ale fenomenului lecturii publice și ale colecțiilor bibliotecilor publice. Dintre acestea, remarcabilele comunicări semnate de Solomon Frățiș, Vitalie Munteanu și Otilia Sibiu. O mențiune cu totul aparte merită comunicarea Sidoniei Fărcaș, „Principii de catalogare a cărților din secolele XVI—XVII”, material de certă valoare teo-

retică, dar mai ales practică, indicând în persoana autoarei un bun specialist într-un domeniu foarte pretențios al muncii bibliotecare și bibliografice.

Cu o structură ca cea prezentată mai sus, într-o redactare îngrijită și dispunind de condiții grafice foarte bune, volumul apărut la Arad se înscrie astfel printre reușitele lucrărilor noastre de specialitate din ultimii ani.

G. V.

YAHBURCH DER DEUTSCHEN BÜCHEREL. Yabrgang 10. [Anuarul Bibliotecii Germane]. Leipzig, 1974. 176 p.

O informație densă, prezentată într-o structură riguroasă, complexă și totodată diversă — iată caracterizat pe scurt acest al zecelea volum al *Anuarului Bibliotecii Naționale* a R.D. Germane din Leipzig, Deutsche Bücherei, instituție științifică de prestigiu și de largă reputație internațională.

Apărută sub îndrumarea competentă a prof. dr. Helmut Röttsch, directorul general al bibliotecii, și a dr. Hans-Martin Plesske, lucrarea prezintă preocupările de cercetare științifică în domeniul bibliotecii ale unor specialiști din bibliotecă și tabloul amplu, riguros sistematizat, al stadiului de dezvoltare a instituției în anul 1974, în cadrul a două părți distincte. Astfel, o primă parte reuneste un număr de trei studii de înaltă ținută științifică, semnate de prof. dr. Helmut Röttsch (despre locul și rolul Bibliotecii Germane din Leipzig în statul socialist german), Werner Bergmann („Catalogarea centralizată după noile reguli. Recomandările internaționale în practica Bibliotecii Germane”) și dr. Wolfgang Schliceder („Cercetarea în domeniul istoriei hirtiei în R.D. Germană”). În a doua parte este publicată „Darea de seamă a Bibliotecii Germane pe anul 1973” și o amplă bibliografie privind istoricul Bibliotecii Germane până în anul 1974.

Din darea de seamă anuală, informație de pondere în economia anuarului, rețin atenția completitudinea și amănunțimea datelor prezentate, ca și comentariile explicative, concise și clare, care însoțesc prezentarea datelor. Pentru o imagine de ansamblu asupra dezvoltării atinse de Deutsche Bücherei la începutul anului trecut, notăm și noi câteva din datele principale: fondul total de publicații — 5 880 973 unități bibliografice, dintre care 3 520 929 de cărți, periodice, atlase și note muzicale, 499 439 de disertații, 741 de incunabule, 63 de manuscrise și autografe și 73 559 de hărți; cititorii înscriși — 31 015; frecvența anuală — 211 400; frecvența zilnică — 700; numărul total al împrumuturilor efectuate în sălile de lectură — 237 082 de volume; în sfârșit, fondul de referință din dotarea principalelor săli de lectură — sala pentru științele sociale, 15 403 volume; sala pentru științele naturii, 6 918 volume; sala pentru tehnică, 4 035 de volume. De notat ampla informație asupra sistemului de cataloage ale bibliotecii și asupra activității bibliografice și de informare desfășurată de Deutsche Bücherei.

Remarcând în același timp întregirea lucrării cu anexe utile corespunzătoare (indici de nume și pe materii), redactarea clară și concisă a întregului material prezentat, ca și condițiile grafice excelente, volumul al zecelea al *Anuarului Bibliotecii Germane* din Leipzig se recomandă prin el însuși ca realizare, precum și datorită interesului pe care îl prezintă pentru toți cei interesați de cunoașterea mai îndeaproape a unor aspecte la zi din viața și activitatea marilor biblioteci ale lumii.

L.M.

SOLIE DE PACE ȘI COLABORARE. Buc., Editura politică, 1975.

Sub acest titlu sînt încorporate relațiile, documentele oficiale semnate, comentariile, articolele din presă, radioul și televiziunea, interviurile și declarațiile ocazionale de vizita oficială a președintelui Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu în Brazilia și Mexic ca și de întîlnirile și convorbirile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu le-a avut cu președintele Senegalului, Venezuelei, Statelor Unite ale Americii și cu primul ministru al Marii Britanii.

Parcursul acestor materiale conduce la mal buna cunoaștere și înțelegere a principiilor, scopurilor și obiectivelor activității internaționale a partidului și statului nostru, activitate ce se înscrie pe linia aplicării consecvențe în viața a hotărîrilor Congresului al XI-lea al partidului de dezvoltare a relațiilor cu toate statele lumii, relații menite să contribuie la apărarea cauzei păcii și cooperării internaționale. Reliefarea acestor intense și permanente activități a Partidului Comunist Român, desfășurată în spirit creator, constructiv, face ca atenția cititorului să se concentreze asupra contribuției de excepțională însemnată pe care a adus-o și o aduce în mod constant, neobosit, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare reciproc avantajoasă cu statele vizitate pe tărîm politic, economic, tehnico-științific și cultural.

Din materialele înmănușate în volum se degajă cu multă claritate faptul că la adîncirea relațiilor prietenești dintre poporul român și popoarele țării vizitate o contribuție hotărîtoare au avut-o întîlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu și ale tovarășei Elena Ceaușescu cu reprezentanții unor țări politice, economice, științifice și culturale, cu oameni ai muncii din țările respective. Așadar, volumul cuprinde o problemă de maximă actualitate, contribuții prețioase la clarificarea și adîncirea multor aspecte legate de politica externă promovată de partidul și statul nostru. Este de reținut și faptul că volumul este întregit de un bogat material ilustrativ, de succinte documentare referitoare la țările vizitate, ceea ce este de natură să contribuie la sporirea interesului cititorilor și al gradului de informare a acestora.

V.N.

Nicolae-Văleanu, Ivancliu. **GÎNDIREA ECONOMICĂ BURGHEZĂ ȘI LUMEA CONTEMPORANĂ.** Buc., Editura politică, 1975.

Analiza critică a gândirii economice nemarxiste actuale, dezvoltarea funcțiilor economiei politice burgheze contemporane constituie o temă de mare importanță pentru înțelegerea mișcării de idei pe plan mondial, a superiorității incontestabile a gândirii marxiste.

Înă de la Congresul al IX-lea al P.C.R., secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, formula ideea după care analiza fenomenelor noi, caracteristice lumii capitaliste, în afară de faptul că ne conduce la înțelegerea problemelor generale ale lumii contemporane, „va contribui în același timp, la combaterea teoriilor burgheze apologetice, la demonstrarea superiorității ideologiei socialiste, singura în măsură de a descifra sensul dezvoltării istorice și de a

dezvălui forțele motrice ale progresului social”.

În prima secțiune, intitulată „Mutații principale în economia politică burgheză contemporană”, sînt cuprinse două capitole în care autorul subliniază că știința economică burgheză evoluează în cadrul crizei de durată sau al unor crize de moment — fapt cunoscut, dar și recunoscut chiar de o serie de economiști burghezi. După ce sînt analizate cu competență criza de încredere a ideologilor burghezi în funcționarea automată a mecanismului pieței, disputa acestora cu privire la legitimitatea capitalismului, atitudinea față de socialism și față de fenomenul subdezvoltării, autorul se oprește asupra judecării economiei politice în termenii revoluției tehnico-științifice.

Capitolul al doilea din această secțiune relevă pozițiile diversificate ale gânditorilor burghezi privind obiectul economiei politice, viziunea micro și macroeconomică, statică și dinamică, precum și semnificația utilizării aparatului statistico-matematic în investigația fenomenului economic.

Secțiunea a doua, intitulată „Evoluții și involuții ale teoriilor economice burgheze cu privire la capitalism și socialism”, cuprinde un capitol despre keynesism ca doctrină burgheză a crizei generale a capitalismului și a capitalismului monopolist de stat. Cel de-al doilea capitol al acestei secțiuni se ocupă de una din problemele mai puțin dezbătute în literatura noastră de specialitate privind „Socialismul și influența sa asupra gândirii economice burgheze”. În acest cadru se analizează fundamentele economiei socialiste în opoziție cu burgheză, socialismul și pozițiile liberale, precum și cele ale dualismului. În final, este combătută teoria „capitalismului transformat” ca alternativă a socialismului.

Teoriilor socio-economice burgheze cu privire la tendințele actuale și de perspectivă ale societății omenești se este dedicată secțiunea a treia a cărții. Pe baza unui bogat material documentar autorul dezvoltă cu competență și convingător logic și rolul teoriilor „societății industriale”, „postindustriale”, „convergenței sistemelor”. Desi asupra acestui grup de probleme literatura critică marxistă s-a mai spus cu abundență în diferite ocazii, autorul aduce argumente suplimentare pentru demonstrarea înexistenței și caracterului apologetic al acestor teorii. Lucrarea se încheie cu un consistent studiu privind controversele burgheze actuale în jurul științei economice marxiste.

G. OGREZEANU-POPESCU

1) Ceaușescu, Nicolae. „România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste”. Vol. I. Buc., Editura politică 1968. p. 88-89.

„OPINIA PUBLICĂ” ÎN ATENȚIA SPECIALIȘTILOR*

Culegerea prezintă pentru cititori un dublu interes: îi familiarizează cu tehnicile și metodele de cercetare a opiniei publice și le dă totodată, posibilitatea valorificării fiidele a datelor anchetelor.

În capitolul introductiv, autorii demonstrează cu suficiente argumente actualitatea problemei, arătînd că „sondajele de opinie publică au devenit o veritabilă instituție, a cărei existență nu mai poate fi pusă în discuție”.

În alte capitole ale volumului, ca de exemplu: „Observarea permanentă a opiniei publice”, „Structuri sociale și structuri ale opiniei”, „Valoarea și importanța sondajelor de opinie” — plecîndu-se de la cunoașterea cit mai exactă a sensului și dinamicii sondajelor de opinie — se fac propuneri ce pot constitui punctul de plecare în luarea unor decizii și în abordarea unor soluții practice în munca de cercetare. Observații pertinente se fac și în legătură cu metodologia studierii subiectului (prin metoda observației, convorbirii, chestionarelor, testelor). Lucra-

*) Stoetzel, J. și Girard, A. *Sondajele de opinie publică.* Buc., Editura științifică și enciclopedică, 1975. 284 p.

rea cuprinde labele, chestionare, tematici, planuri de anchetă.

Sondajele de opinie publică este o carte care trebuie citită și însușită de oricare participant la opera de educare a marilor.

Nicolina GARICI

GHIDUL TURISTIC PENTRU FIECARE*

Bucuria ceasurilor de răgaz se traduce astăzi prin setea de a ști, de a vedea, de a cunoaște. A cunoaște și a ști — iată sensurile activității turistice cu atât mai mult cu cît melegurile României oferă turistilor neamărate tezaure de frumusețe.

România. Ghid turistic este în același timp un ghid pentru fiecare, dar și un prilej de invitație la drumeție. Desigur, drumeția este o artă. Să știi ce trebuie să vezi, dar mai ales să știi să descoperi. Dar cum să descoperi în noianul de splendori, alte și alte splendori? Ghidul are aici un mare rol, nu numai în a ne conduce pașii către punctele de atracție, ci și de a ne pune în contact cu ineditul locurilor.

Cine vrea să pătrundă în adîncimea peisajului românesc trebuie să cerceteze orășul și satul, să adauge viziunii naturii porțile de lemn sculptat din Maramureș, să privească și să descopere marile rafinament al secoltelor olteneste, al portului popular din Muscel, Gorj sau Hațeg, să urce muntele Găina, să întîrzie îndelung asupra ruinelor Histriei sau Tomisului.

O vizită la Muzeul etnografic din Cluj-Napoca undese află peste 30 000 de piese originale, este nu numai instructivă, ci chiar revelatorie. La Tulcea va putea fi văzut un muzeu al pescuitului, la Piatra Neamț, muzeul pădurii. Emoția pe care o încearcă excursionistul contemplînd din pe culmea Ceplăului spațiile Moldovei este răsplătită pe deplin. Așadar „ghidul” oferă fiecăruia, după preferințe, harta bogată a obiectivelor turistice celor mai interesante. Minuțios alcătuită, lucrarea de față constituie o resursă.

Ghidul nu-și propune să catalogheze fiecare loc ce solicită popasul, și nici să stabilească vreo ordine preferențială. Observațiile, descoperirile, noutatea apartin celui ce le caută, fie că va vizita orașele, fie că va face ascensiuni, sau va poposi pe țărmurile pontului Euxin. Oricum, însă, luarea (de interes contemporan) îndeamnă la o activitate turistică, de cunoaștere, îndeamnă la un loisir deopotrivă instructiv și educativ, oferind un prețios sprijin celor interesați să afle și să ia contact cu frumusețile țării noastre.

N.G.

România. Ghid turistic. Buc., Editura Sport-turism, 1975. 284 p. + 1 h.

Cazimir, Ștefan. **STELELE CARDINALE. ESEU DESPRE EMINESCU.** Buc., Editura Eminescu, 1975. 143 p.

Eseul lui Ștefan Cazimir despre Eminescu este o tentativă de a descoperi unitatea operei eminesciene. În concepția autorului, ca este „un poem unic, un fulger neîntrerupt”. Viziunea aceasta diferă de opinia altor exegeți care au împărțit, după diferite criterii, creația lui Eminescu în mai multe faze. Unii, ca de pildă, G. Ibrăileanu, T. Vianu au absolutizat valoarea antumelor. Alții, dimpotrivă, au atras atenția în special asupra postumelor (I. Nezeițescu). G. Călinescu care a analizat opera lui Eminescu în toată cuprinderea ei, nu a mai scris și acel eseu în care să o contemple de la înălțime, pentru a-și zări numai piscurile.

Pentru Ștefan Cazimir, „stelele cardinale”, ale operei lui Eminescu sînt gîndul, visul, cîntecul și plînsul. Ele asigură întregii creații o unitate de netăgăduit. „Coeziunea suverană a operei lui Eminescu își transmite în orice clipă senzația de a te afla în centrul ei; e cu neputință să atingi un fir al plînzei fără

a o face să vibreze în întregime". Criticul analizează în profunzime aceste elemente primordiale ale creației eminesciene, le interpretează adeseori tulburător. Ca urmare, Eminescu apare ca un creator privilegiat care a obținut favoarea de a-și afla de la bun început obsesiile fundamentale în jurul cărora gravitează toate celelalte elemente ale operei sale.

Demonstrația lui Ștefan Cazimir este convingătoare și dovedește o familiarizare deplină cu opera studiată.

Dacă ar fi să-l reproșezi ceva acestui eseu, altminteri frumos scris, ar fi faptul că îi lipsește pe alocuri tensiunea, verva. Totul pare prea bine organizat, autorul nu lasă cititorului posibilitatea unei surprize, a unei schimbări bruște de optică, totul curge fără nici un moment dramatic și atunci tumultul operei lui Eminescu nu mai ajunge integral la cititor.

Sielele cardinale dovedește capacitatea operei eminesciene de a rămâne pururi tînă și de a suscita noi interpretări, demonstrează totodată capacitatea criticii actuale de a se confrunta cu marile valori ale literaturii noastre.

A. GEORGE

**Petrescu, Radu. O SINGURĂ VIR-
STĂ. Buc., „Cartea românească”,
1975. 208 p.**

A citi *O singură vîrstă* în datele stricte ale acțiunii înseamnă a rămîne la nivelul înțelegerii formale, la „mărginirea corporală a personajelor” cu ce știm despre ele și cu ce știu ele însele despre ele, a nu le mintui de materialitatea realității imediate pentru a decanta semnificațiile.

Formal ne aflăm, spre a-l parafraza pe autor, în fața unei *glume de atelier*. Travestindu-se în simplu *servitor al personajului său* (vezi pretextul „interviului” cu celebrul scriitor Alfonso), rămas undeva într-un colț mai ferit al scenei, de fapt autorul este profund implicat în realitatea operei prin unghiurile pe care le alege, prin lumina pe care o pune la un moment dat asupra unui aspect sau altul, prin prim-planurile realizate, prin stimularea continuă a interlocutorului care își afirmă crezurile estetice. Pentru că importantă, în ultimă instanță, nu e ficțiunea, aparența operei, ci *modul în care e privită*, acea lumină care se răsfrînge de la autor spre „corpul celest” al Operei.

Importanța pe care autorul o acordă de altfel personajului, persoanelor, privite ca atare, e minimă. Ele sînt mai mult „instrumente” de lucru, slujind demonstrației. (Cu alt sens și cu altă funcționalitate, ele fuseseră folosite și în *Sinuciderea din Grădina Botanică* inclusă în volumul de *Proze* din 1971.) Altfel spus, sînt purtătoare de semnificații, *semne* ale lucrurilor care le înconjoară, ceea ce le conferă o valoare universală. Reperele în planul realității imediate, unele derutante, își pierd caracterul documentar pentru a deveni imagini purtătoare de idei.

Încercînd să delimităm *subiectul* cărții, am putea spune (cu riscul de a o sărăci de multe alte semnificații) că ne aflăm în fața unei *meditații asupra condiției Creatorului*, a relației sale cu Realitatea și cu Opera, cu Poezia. (Descifrăm în această meditație și unele intenții polemice...) Abordarea se face în manieră estetică, deși pe tot parcursul teorie se îmbină cu demonstrația (= pretextul „literar” al lucrării). Că e vorba de numai un pretext o spune însuși autorul acestei opere de excepție: „din vorbele noastre încărcate de întâmplări va fi rămas vizibil ceva care să merite a fi păstrat chiar pentru faptul că rămîne ca și pierdut în tablou, aproape invizibil, la prima impresie fără importanță. Nu trebuie să punem chiar în primul plan ce e mai important...”

Flavia BUCOV

**Noica, Constantin. EMINESCU SAU
GÎNDURI DESPRE OMUL DE-
PLIN AL CULTURII ROMĂNEȘTI.
Buc., Editura Eminescu, 1975. 172 p.**

Cartea este o pledoarie pentru aducerea la cunoștința publicului larg a manuscriselor eminesciene. Cele 44 de caiete păstrate de Maiorescu după moartea poetului, donate Academiei numai în urma unei campanii de presă, deoarece criticul se temea ca aceste 8 000 de file rămase de la autorul *Lucaferului* să nu umbrească imaginea de mare poet a lui Eminescu sint, după cum susține cu îndreptățire Constantin Noica, deosebit de instructive pentru tinerii cărturari ai acestei țări, pentru toți iubitorii de cultură. În fond, de ce e necesară editarea caietelor lui Eminescu la care în prezent au accesul numai citiva privilegiați?

Un ochi lipsit de înțelegere ar fi dezamăgit citind cele „cîteva zeci de caiete în care apar note de studiu și lectură, traduceri, teme de gramatică latină, liste de rufe date la spălat, invective, ciorne, exerciții elementare de matematică, versuri, versuri și din cînd în cînd marea poezie sau unele gânduri scilopitoare” caiete care „nu sînt sortite să dea imaginea unei desăvîrșiri”.

Și totuși, arată Constantin Noica, „Nu e vorba de spiritul cultului lui Eminescu. Dar trebuie arătat ce extraordinară poate fi funcția lui în cultura noastră”. Iar această funcție este aceea de catalizator spiritual. Caietele eminesciene sînt o dovadă grăitoare a rolului pe care îl poate juca în continuare în literatura noastră autorul *Lucaferului*. De aceea, ele trebuie citite mai grabnic facsimilate, deorece, oricît, de bine sînt în prezent păstrate, sînt totuși supuse cu timpul degradării și conținutul lor se va pierde pentru totdeauna. După cum demonstrează autorul cărții, caietele lui Eminescu trebuie străbătute cu sentimentul că asistăm la „dezvăluirea unei constituție care se frămîntă să la în posesie cit mai multe domenii ale cunoașterii: „Omul acesta a trăit cu suferința de a nu ști tot, străbătînd atunci dovezile nestîlnicului, resimțind totul ca o lecție pe care aproape toți cei ce au răscălit manuscrisele lui Eminescu au resimțit-o în felul lor. Și de aici gîndul de-a face că manuscrisele să stea sub ochii tuturor, ca să-l învețe, cu pușmălatea lui Eminescu, ce înseamnă totuși un *uomo universale* în versiune românească”.

Remarcabile sînt capitolele cărții în care Eminescu este comparat cu Paul Valéry și cu Leonardo da Vinci. Scrisă cu limpezimea și căldura caracteristice cărților semnate de Constantin Noica, *Eminescu...* contribuie la cunoașterea mai aprofundată a poetului, ne ajută să ne cunoaștem mai bine pe noi înșine și poate va ajuta și la editarea caietelor eminesciene, aflate în prezent în posesia Bibliotecii Academiei.

George ARION

**DIN PRESA LITERARĂ ROMĂ-
NEASCĂ (1918—1944). Buc., „Al-
batros”, 1975. XLII + 376 p. (Ly-
ceum).**

Un volum merit să răspundă în mod eficient imperativului științific al cercetării, un prețios instrument pentru cunoașterea liniilor directoare și a momentelor semnificative ale evoluției literaturii și culturii naționale din perioada interbelică. Alegerea judicioasă a unor articole ideologice, de teorie și critică literară, înlesnește contactul cu programul unor publicații care au militat în favoarea tradițiilor valoroase ale culturii românești și a înnoirii modalităților artistice, îndrumînd opinia publică spre cunoașterea aprofundată a unor opere fundamentale, aparținînd scriitorilor legați prin toate fibrele de popor.

Notele, prefața și îngrijirea ediției îi aparțin lui Eugen Marinescu.

**Onicescu, Octav. ÎNVĂȚAȚI AI
LUMII. Buc., „Albatros”, 1975.
315 p. (Lyceum).**

Cartea reunește 13 prezentări dedicate unor mari personalități, de la Arhimede, Galilei, Newton, la Castelnovo, Țițeica, Dimitrie Pompeiu, scrise cu diferite prilejuri (comunicări, prefețe, articole etc.). În cuvîntul înainte, autorul lansează un îndemn tînărului cititor de a încerca să-l înțeleagă pe acești mari învățați, a căror activitate a contribuit la dezvoltarea științei și tehnicii.

**Petrescu, Camil. MAXIME ȘI
REFLECȚII. Buc., „Albatros”, 1975.
140 p.**

Dotat cu o percepție de o rară acuitate, Camil Petrescu a infuzat scrierilor sale un timbru propriu. „Eu am văzut idei” nu este o figură de stil, ci premisa unei concepții în care concretul și abstractul se împletesc într-un joc dialectic, integrat de observație și urmărit de rațiune și intuiție. Volumul oferă lectorului o metodă adecvată pentru descifrarea nucleelor teoretice ale gândirii lui Camil Petrescu, reflectate în fenomenele complexe ale epocii interbelice, față de care autorul *Patului lui Prociut* ia o atitudine categorică, militînd pentru cultură, talent, autenticitate. Meandrele unei concepții puse în mișcare de o înaltă conștiință națională și estetică sînt explicate cu pătrundere și nuanțare de Aurel Petrescu într-o prefață edificatoare, contribuție reală la detectarea unui univers diversificat.

Elena BERAM

**Nadeau, Maurice. GUSTAVE FLAU-
BERT, SCRITOR. Buc., „Univers”,
1975. 328 p.**

Cartea lui Maurice Nadeau despre Flaubert împletește prezentarea vieții scriitorului cu analiza operei. Ea se adresează nu numai specialiștilor în literatură dar și publicului larg, are un limbaj accesibil, la îndemîna oricui, de parcă autorul ar întîlni cu cititorii o conversație pe teme obișnuite, convins că argumentele sale vor putea fi mai lesne urmărite astfel, cînd devine familiar cu cel pentru care scrie. Criticul tratează fără complexe pe eroul lucrării sale, uneori îi dezvăluie cu ironie slăbiciunile, în nici un moment nu-l suie pe vreun pedestal numai de dragul de a ne constrînge apoi să-l admirăm fără rezerve. Dispunînd de surse documentare bogate, din care o bună parte provine din corespondența lui Flaubert, cartea nu covîrșește însă prin erudiție și lasă impresia că autorul ei are discernămintul necesar de a se retrage cu tact pentru a lăsa pe cititor să contemple imaginea scriitorului și nu pe cea a exegetului său.

În capitolele cărții sale, Maurice Nadeau ia în discuție începuturile literare ale ilustrului romancier, îl analizează cu finețe scrierile (*Madame Bovary*, *Salammô*, *Boward și Pecuchet*, *Educația sentimentală* etc.), îi privește cu bonomie tentativele de dramaturg, conturează ambianța în care s-a format și s-a împlinit Flaubert ca om al scrisului. Criticul insistă, așa cum e și firesc, asupra crezului artistic al scriitorului, asupra „impersonalismului” propovăduit de acesta și remarcă noutatea pe care o aduce romancierul în literatura secolului XIX: „Flaubert rupe cu tradiția artistului inspirat, purtător de cuvînt al unor forțe misterioase, ale căror oracole s-ar mărgini să le traducă.” Totodată Maurice Nadeau înregistrează și opiniile criticilor și scriitorilor care s-au exprimat despre creația lui Flaubert și în repetate rînduri argumentează convingător că autorul romanului *Madame Bovary* continuă să rămînă unul dintre marii romancieri ai lumii, capabil să intereseze mai mult ca oricînd generațiile de azi.

G. A.

Nina Cassian a fost tratată adesea cu condescendență ca poeta unor virtuți formale dintre cele mai nepoetice. Din intelectualizarea versului, schimbare mai generală în poezia românească, dar cu un accent mai apăsător, după unii, la ea, i s-a făcut o vină capitală. Sentimentul nu exclude însă inteligența și invers. Intensitatea sentimentului e sporită de participarea inteligenței și dacă ne-am înscrie în felul lui Camil Petrescu de a vedea lucrurile așa zice, ca el, că oamenii fără sentimente sînt și lipsiți de inteligență. Ceea ce e vizibil la Nina Cassian este acceptarea lucidă a sentimentului, trăirea lui integrală. Poziție care nu ucide sentimentul, ci îi dă o intensitate și o tărie nouă.

Toți cei care au scris despre Nina Cassian s-au pronunțat mai ales asupra raportului dintre inteligență și sentiment în versurile poetice, participînd în acest fel la definirea poeziei ei. Partea cea mai valoroasă a acestei poezii, partea cea mai durabilă este cea în care sentimentul deține un loc privilegiat, poezia de dragoste. Sub titlul *Spectacol în aer liber*, Editura „Albatros”, a avut inspirația să strîngă la un loc majoritatea poeziilor de dragoste ale poetei presărate de-a lungul fecundei sale cariere în diverse volume. Nu discutăm selecția. Ca orice selecție e discutabilă și cîteva poezii ce ar fi trebuit să fie prezente lipsesc din această culegere care nu precizează numele antologatorului. Dar important este că sînt strînse la un loc poeziile cele mai reprezentative și mai expresive ale Ninei Cassian, cele care ne dau dreptul să numim în ea pe unul din autorii care au contribuit la modificarea sensibilității cititorului contemporan.

Nina Cassian este o poetă a tuturor stărilor dragostei. A sentimentului incipient ca și a celui obosit. A stărilor de exaltare erotică ce și a celor de suferință în dragoste. Puritatea și incandescența sînt semnele sub care stă eternul sentiment în poezia ei. „Mina să-mi fie curată / Cînd mă apropii de tine / Cîntecul fără trufie / Așa se cuvîne” (Idealul). Existența se cuvîne să fie numai tuburo, continuă ardere. Sfirșitul ei provoacă momente de mare tristețe: „Tot o să treacă iubirea... Nici n-o să știm, / Fără de veste-o să treacă... / Pe aprinsul nostru chilim / Se lasă-o lumină săracă. // ... / Ca o apă se smulge din noi / Iubirea... / Pe fărîm am rămas. / Fără zîmbet, ca sîncile... valul s-a tras... / Nu mai sîntem amîndoi.” (Luciditate).

Ilustrativ pentru forța acestei poezii, pentru acuitatea cu care este reprezentat sentimentul rămîne *Ispita*. Poezia Ninei Cassian care înfățișează dragostea exclusiv din punctul de vedere al femeii îndrăgostite dă glas aici unei teribile promisiuni erotice la care impresionează absența elementului erotic propriu-zis. „Îți făgăduiesc să te fac mai viu decît ai fost vreodată. / Pentru prima oară îți vei vedea porii deschizîndu-se / ca niște boturi de pești și-ți vei putea asculta / rîmnoarea singelui în galerii / și vei simți lumina luncindu-ți pe corne / ca trenu unei rochi; / pentru prima oară / vei înregistra înfăptura gravitației / ca un spin în călcîțul tău, / și omoplații te vor dura de imperativul aripilor. / Îți făgăduiesc să te fac alt de viu, încă! / căderea prafului să te asurzească, / Să-ți simți sprîncenele ca pe două rîni în formare / și amintirile tale să-ți pară că încep de la facerea lumii.”

Constantinescu I. CARAGIALE ȘI
INCEPUTURILE TEATRULUI EUROPEAN
MODERN Buc., „Mner-
va”, 1975

A scrie lucrări noi despre Caragiale este foarte greu. Exegeza „clasică” a chestiunii nu este nici ea prea bogată și nici nu impune prin coincidență concluziilor. Criticii importanți, E. Lovinescu spre pildă, au scris ezitant despre Caragiale. Marele comedograf, marele prozator e o realitate literară care scapă printre degete. Dificultatea extremă este de a arăta

în ce constă arta scrierilor lui Caragiale și a o analiză. Mai mult decît la alți autori români, Caragiale pare un scriitor inanalizabil. Cîteva esuri recente au încercat să ne atragă atenția asupra modernității scriitorului plecînd de la comparația cu dramaturgia modernă occidentală. S-au căutat în scrierilor român diverse fețe ale teatrului absurdului și atunci cînd au fost găsite s-a dat un certificat de modernitate scriitorului român. Nu modernitatea lui Caragiale ne interesează însă — modernitatea poate fi trecătoare — ci valoarea durabilă a literaturii lui. Aceste studii, fără a ne da cheia operei, au atras însă și ele atenția asupra complexității comedilor și schițelor lui Caragiale.

Cartea lui I. Constantinescu își propune și ea să vorbească despre modernitatea lui Caragiale, dar altfel, și acest altfel e un mod de a vedea lucrurile în polemică cu cel amintit mai sus. I. Constantinescu nu este interesat de modernitatea lui Caragiale în secolul XX ci în secolul XIX. Cu alte cuvinte e interesat de modernitatea scriitorului român în contextul epocii artistice în care literatura lui s-a exercitat prima influență. Felul lui Caragiale de a gândi literatura și teatrul sînt comparate de I. Constantinescu cu alte concepții din epocă, Ibsen de pildă, pentru a stabili un adevăr care autorului cărții i se pare indiscutabil: „Caragiale este unul din reformatorii fondării teatrale europene și alături de marile inovații ale teatrului european nu numai ca autor de teatru, ci și ca interpret al lui. Scurta trecere a lui Caragiale pe la direcția teatrului național își are din acest punct de vedere explicația și importanța ei. Concepția despre teatru a scriitorului român era atît de radicală, zîmbirea sa secolului al nou-zecelea, încît a întorcinat adversarii neobișnuiți. Nu e vorba, înțelegem după acest studiu, doar de un fel de a fi al omului imposibil care a încomodat pe toată lumea ci de o concepție care intră în conflict cu concepția majorității”. I. Constantinescu explorează minuțios toată opera scriitorului pentru a produce citatele convulșante ale susținerii lui. În cartea lui, Caragiale nu este „descoperit” cu ajutorul dramaturgilor occidentali moderni, ci aceștia pot fi descoperiți plecînd de la unul din marile lor pîmîni spirituali și artistice. Pentru I. Constantinescu, Caragiale este un deschizător de drumuri de talie europeană care trebuie citat alături de cei mari al momentului. El se așează, totodată, alături în galeria scriitorilor români care au anticipat cu clarviziune și talent forme și direcții artistice pe care Europa le-a cultivat cu ferovare după el. Foarte interesantă este și analiza comicului la Caragiale. În esență, I. Constantinescu nu procedează altfel decît cei cu care involuntar polemizează. Și el folosește comparația scrierilor lui Caragiale cu altele pentru a-i sublinia esența comicului. Diferența stă în faptul că nu le ia din literatura ultimelor ori ci din literatura foarte veche. Formele comediei antice, farsele medievale, comedia dell'arte sînt convocate spre a elucida specificul literaturii comice la Caragiale și din această confruntare teatrul lui Caragiale iese cu un contur mai bine precizat decît în alte date. Aspectele de groasă comedie care s-au imputat scriitorului la apariția *Noptii furtunoase* vin mai ales din adeziunea scriitorului la vechile forme ale comediei. Cartea lui I. Constantinescu ne propune alte chei pentru Caragiale. În loc de a-l căuta ostentativ în prezent el îl caută cu remarcabile justificări analitice în trecut,

Gheorghe, Ion. CULTUL ZBURĂTORULUI
BUCUREȘTI, Editura Eminescu, 1975.

Dacă nu un poet ci un om de știință ar fi scris *Cultul zburătorului* am fi avut toate motivele să judecăm scrierea din punct de vedere strict științific. Concluzia asupra cărții ne e înrîurată decisiv de poziția pe

care o luăm față de ea. Cartea unui om de știință exacte sau a unui autor de imaginație? Dacă ignorăm cu bună știință că Ion Gheorghe este poet, și încă unul dintre cei îndrăgostiți de mitul autohton, și-i privim cartea drept un studiu cu solide pretenții științifice, atunci *Cultul zburătorului* n-ar fi altceva decît o compunere care ține să dea drept realității indubitabile ceea ce fantazia poetului a creat. Judecăm însă dinspre poezia poetului, *Cultul zburătorului* nu mai e o carte arbitrară și surprinzătoare ci o firească prelungire a unor volume ca: *Zoosophia*, *Cavalerul trac*, *Megalitice*. Toate la un loc încearcă să ne vorbească despre un univers de mult expirat, care era cel al lumii de la Dunăre înainte de zorile istoriei. *Cavalerul trac* este, de pildă, tentativa de reconstituire pe temeiul intuiției poetice a unui vechi mit autohton. Acolo unde probele tac mîrînd și mai mult misterul, singurele mesaje despre cavalerele danubiane sînt plăcuțele votive încă nedezlegate în întregime, vorbește poetul sondînd necunoscutul. Pentru a fi mai convingător, în *Cultul zburătorului* Ion Gheorghe încearcă să-și probeze viziunile cu ajutorul unor statuete („betoane arhaice”) descoperite pe undeva pe lângă Buzău și care, după opinia autorului, închină amănunțit și precis realități de mult dispărute. Descrîndu-le, poetul încearcă reconstituirea și restituirea unui pantheon autohton de o grandoare aspră. Sînt probante aceste statuete, nu sînt probante? Statuetele, atît de vii și pluriforme în descrierile poetului, nu sînt la fel de incitante în fotografiile care însoțesc cartea. *Cultul zburătorului* nu dă în această direcție nici un răspuns convingător și nu pentru acest lucru trebuie citită. Ion Gheorghe se dovedește a fi din familia celor îndrăgostiți de întocirea la origini. Mistica originarului, a faptului primordial, care a mistuit pe Heliade și Eminescu, pe Hasdeu și Eliade își pune pecetea și pe demersul său imaginativ. *Cultul zburătorului* nu este însă produsul celui mai puțin înălțuitor fantezi. Poetul cercetează relieve și alcătuieste, pornind de la ele, o înfățișare a epocii necunoscute. Mai importante decît statuetele, despre care ne vorbește atît de mult, sînt pentru Ion Gheorghe în *Cultul zburătorului* vechile credințe și textele de literatură populară. Basmul românesc este investigat cu o priză la nucleele de veritabilă arhaitate care ne arată în Ion Gheorghe un excelent cunosător al folclorului. Citatele pe care le dă, numeroase, constituie o excelentă antologie de fragmente memorabile din folclorul românesc. Dacă atunci cînd apelează la proba statuetelor Ion Gheorghe e departe de a convinge, mult mai captivante și mai incitante sînt aceste pasaje din basme care, decupate de poet și montate în armătura demersului său, reușesc să ne facă să ne îndoim de caracterul cu totul laic al basmului. Pe scurt, tezele lui Ion Gheorghe în *Cultul zburătorului* vorbesc despre o extraordinară civilizație preistorică pe teritoriul vechii Dacii, de originile ei misterioase, de semnificația cultică a unor texte de literatură populară al căror tîlc adevărat a fost de mult pierdut. În construcția pe care o ridică Ion Gheorghe, cultul popular al Zburătorului ocupă un loc aparte al fiind dovada cea mai durabilă, între alte probe durabile, că vechi civilizările de la Dunăre, azi aproape necunoscute, și-a avut incontestabilă ei forță. Cartea este îndrăzneată, autorul ei merge departe pe alocuri riscului ipotezelor, extremismul afirmației nu-i lipsește, dar teul poetului e de a șoca și de a scoate din inerție temele și problemele de care se ocupă.

Fecundă în sugestii, plauzibilă pe multe porțiuni ale ei, *Cultul zburătorului* are însă orgoliul de a nu-și recunoaște comilonii. Ion Gheorghe nu citează de cele mai multe ori fapte, teorii, nume de circulație care i-ar completa și susține afirmațiile, tezele, ipotezele făcîndu-și cartea vulnerabilă mai ales acolo unde nu e. În acest refuz deliberat al bibliografiei, de altfel în chip evident întrebunțată, credem a găsi sublinierea condiției autorului, care se sustrage condiției și scrupulului omului de știință. *Cultul zburătorului* e o carte ce nu poate fi înțeleasă fără cunoașterea poeziei lui Ion Gheorghe.

M. UNGHEANU

CZU 021.2:027.5 (498 Arad)

Aurel MARTIN: *Activitatea bibliotecilor publice — parte integrantă a muncii politico-educative*. In: *Biblioteca. Bul. trim. de biblioteconomie. Indrumătorul cultural*, 28, nr. 9, sep. 1975, p. 2-3.

Sint prezentate succint realizările de până acum și direcțiile principale ale dezvoltării viitoare a activității bibliotecilor publice din județul Arad, așa cum sint ele schițate în planificarea comitetului județean de cultură și educație socialistă.

CZU 027.52:338.062.42
001.89:02

George VLĂDESCU: *Ce știm despre bibliotecă în care lucrăm?* (II). Idem., p. 5-6.

Este publicată partea a doua a chestionarului de autocontrol destinat cadrelor care lucrează în bibliotecile publice din mediul rural, chestionar propus în numărul anterior (6/1975) al buletinelui.

CZU 028.01:027.54(498)

Gheorghe BONDOC: *Activitatea metodică, expresie a unei gândiri creatoare, realiste*. Idem., p. 14-15.

Autorul prezintă orientarea nouă pe care o capătă astăzi activitatea de centru metodic național a Bibliotecii Centrale de Stat, în lumina sarcinilor actuale și de perspectivă ale lecturii publice, ale perfecționării rețelei de biblioteci publice din țara noastră.

CZU 028.02

Patița SILVESTRU: *Componenta afectivă a lecturii*. Idem., p. 23-24.

Articolul abordează, prin prisma psiho-pedagogiei lecturii, problema componentei afective a actului lecturii, element a cărui cunoaștere prezintă o importanță deosebită în activitatea de îndrumare și orientare a lecturii cititorilor desfășurată de bibliotecari.

CZU 025.3/6

Ion STOICA: *Tendențe în biblioteconomia contemporană. Tehnici biblioteconomice*. Idem., p. 26-27

Autorul realizează o amplă sinteză, temeinic documentată pe baza literaturii mondiale de specialitate, asupra tendințelor actuale de modernizare a tehnicilor și echipamentelor din biblioteci, înregistrate pe plan internațional.

ЧДК 021.2:027.5 (498 Arad)

АУРЕЛЪ МАТИН: *Деятельность публичных библиотек — составная часть политико-воспитательной работы*. Библиотека, квартальный бюллетень библиотечного дела, «Видрумотул културал», 28, № 9, септ. 1975 г., стр. 2-3.

Краткий обзор достижений в работе публичных библиотек уезда Арад их главных направлений их деятельности в будущем, как они планируются уездным комитетом культуры и социалистического воспитания.

ЧДК 027.52:338.062.42
001.89:02

ДЖОРДЖЕ ВЛĂДЕСКУ: *Что мы знаем о библиотеке, в которой работаем?* (II). Там же, стр. 5-6.

Здесь опубликована вторая часть предположенного в предыдущем номере бюллетеня (№ 6, за 1975 г.) вопросника для самопроверки работников публичных библиотек сельских местностей.

ЧДК 028.01:027.54 (498)

ДЖОРДЖЕ БОНОДУ: *Методическая деятельность — выражение реалистического творческого мышления*. Там же, стр. 14-15.

Автор указывает новое направление, которое приобретает в настоящий момент деятельность национального методического центра Центральной Государственной Библиотеки в свете актуальных и перспективных задач народного чтения и совершенствования сети публичных библиотек в нашей стране.

ЧДК 028.02

Проф. докт. ПАТИЦА СИЛВЕСТРУ: *Эмоциональная сторона чтения*. Там же, стр. 23-24.

В статье под психопедagogическим углом зрения ставится вопрос об эмоциональной стороне акта чтения, элемента, знание которого исключительно важно в деятельности библиотекарей, направляющих и направляющих читателей в выборе книг.

ЧДК 025.3/6

ИОН СТОЙКА: *Тенденции современного библиотечного дела. Техника библиотечного, хозяйства*. Там же, стр. 26-27.

Автор статьи дает солидно обоснованный материал из мировой специальной литературы обширный синтез наметившихся в международном плане актуальных тенденций обновления техники и оборудования библиотек.

CDU 021.2:027.5 (498 Arad)

Aurel MARTIN: *L'activité des bibliothèques publiques — part intégrante de l'action politique-éducative*. In: *Biblioteca. Bull. trim. de biblioteconomie. Indrumătorul cultural*, 28, nr. 9, sept 1975 p. 2-3.

On présente succinctement les réalisations ainsi que les principales directions de développement de l'activité des bibliothèques publiques du district Arad, jalonnées dans le plan du Comité districtuel pour la culture et l'éducation socialiste.

CDU 027.52:338.062.42
001.89:02

George VLĂDESCU: *Qu'est-ce qu'on sait sur la bibliothèque où on travaille?* (II). Idem., p. 5-6.

On publie la seconde partie du questionnaire d'autocontrôle destiné aux travailleurs des bibliothèques publiques communales, questionnaire proposé dans le numéro précédent du bulletin (6/1975).

CDU 028.01:027.54 (498)

Gheorghe BONDOC: *L'activité méthodologique expression d'une pensée créatrice, réaliste*. Idem., p. 14-15.

L'auteur présente la nouvelle orientation de l'activité de la Bibliothèque Centrale de l'Etat, en qualité de centre méthodologique national, en concordance avec les objectifs actuels et en perspective de la lecture publique, avec le perfectionnement du système des bibliothèques publiques de notre pays.

CDU 028.02

Prof. dr. Patița SILVESTRU: *La composante affective de la lecture*. Idem., p. 23-24.

L'article entame, selon la psycho-pédagogie de la lecture, le problème de la composante affective de la lecture, élément dont la connaissance présente une importance extrême pour l'activité d'orientation de la lecture déployée par les bibliothèques.

CDU 025.3/6

Ion STOICA: *Quelques tendances dans la biblioteconomie contemporaine. Les techniques biblioteconomiques*. Idem., p. 26-27

Tout en se basant sur la littérature mondiale biblioteconomique, l'auteur offre une ample synthèse sur les tendances actuelles de modernisation des techniques et des équipements des bibliothèques, manifestées dans le monde.

UDC 021.2 : 027.5 (498 Arad)

Aurel MARTIN: *Public Libraries Activity — Integral Part of the Political and Instructive Work*. In: *Biblioteca. Quarterly bull. for librarianship. Indrumătorul cultural*, 28, nr. 9, sep 1975, pp. 2-3.

They are shortly presented the main achievements until now and the trends of the future development of the public libraries in Arad county, as they are designed by the activity programme of the County Committee for Culture and Socialist Education.

UDC 027.52:338.062.42
001.89:02

George VLĂDESCU: *What Do We Know about Our Library?* Idem., pp. 5-6.

It is published the second part of the self-controlling questionnaire destined to the librarians working in the public libraries from the rural area, proposed in the last issue (6/1975) of the bulletin.

UDC 028.01:027.54 (498)

Gheorghe BONDOC: *Methodical Work — Expression of a Creative and Realistic Thinking*. Idem., pp. 14-15.

The author presents the new trends of the activity of the Central State Library as national methodical centre in the light of the present tasks for the improving of public libraries network in our country.

UDC 028.02

Patița SILVESTRU: *The Emotional Component-Part of the Reading Act*. Idem., pp. 23-24.

The article tackles, by the viewpoint of the psycho-pedagogy of the reading, the problem of the emotional component part of the reading act as an important factor in the activity conscribed to the guidance of the reading, which is carried on by librarians.

UDC 025.3/6

Ion STOICA: *Current Trends in the Contemporary Librarianship. Library Technologies*. Idem., pp. 26-27

The author surveys a synthesis, based upon a large documentation in the world literature of librarianship, concerning present trends in the field of the modernization of the technologies and equipments from libraries, at international level.